

Finsko 2017

Kalottireitti – k nejvyšší hoře

Finska Halti

Tento cestopis věnuji netradičně sama sobě. Ne, není to projev sebestřednosti či narcismu, pouze jsem hrdá, že jsem s výraznými zdravotními potížemi trek nejenom dokázala dokončit, ale i užít si ho. Aneb „Co Tě nezabije, to Tě posílí“ platí stoprocentně.

Zdroje informací:

www.wikipedia.cz

www.luontoon.fi

Rough Guides

Lonely Planet

Přípravy

Změna je život aneb vracíme se na počátek

Po několika letech dálkových severských putování na kolech jsme se opět vrátili k pěší turistice, a letošním cílem se stalo zdolání nejvyššího vrcholu Finska Halti. Podle informací nalezených na netu, zejména na oficiálních finských stránkách, se mělo jednat o náročný podnik. Pět dnů pochodu pod Horu, pět dnů zpátky, den na výstup, celkem 11 dnů, a to vše za ideálních podmínek. Určitě budeme potřebovat nějakou rezervu pro případ špatného počasí či nemoci, kdy nás okolnosti mohou přimět zůstat kratší či delší dobu na jednom místě. Rozhodli jsme se vzít si s sebou jídla na 13 dnů s tím, že v případě nutnosti lze přísun potravy omezit a udělat z toho zásoby na 15 dnů. Limitování stran množství stravy bylo samozřejmě to, kolik váhy jsme schopni unést na svých bedrech. Hmotnosti našich plně naložených batohů na začátku treku dosahovaly 26 kg u mě a 33 kg u Luboše.

Spojku z domova nám konala má sestra, která byla instruována, na jak dlouho nám vystačí zásoby, kolik dnů činí rezerva ve žrádle, a kdy má začít panikařit. Šlo o to, aby nevyhlásila poplach předčasně, ale zároveň abychom se neocitli v nebezpečí díky jejímu chybnému vyhodnocení situace a pozdnímu zavolání pomoci. Na trase totiž není signál, sami bychom si tedy pomoc nedokázali zajistit.

Postupně jsme nakoupili zpáteční letenky Praha – Helsinky - Kittilä, lístky na autobus z Kittily do Kilpisjärvi, kde započneme náš trek, lístky na bus z Kilpisjärvi na letiště v Kittile v den odletu, ubytování v letištním hotelu Pilotti v Helsinkách při příletu i odletu a chatku v Kilpisjärvi jak po příjezdu, tak na poslední dva dny před návratem domů.

Kalottireitti

Nordkalottleden /švédsky; česky Cesta Severní Kalotou, švédsky Nordkalottleden, norský:

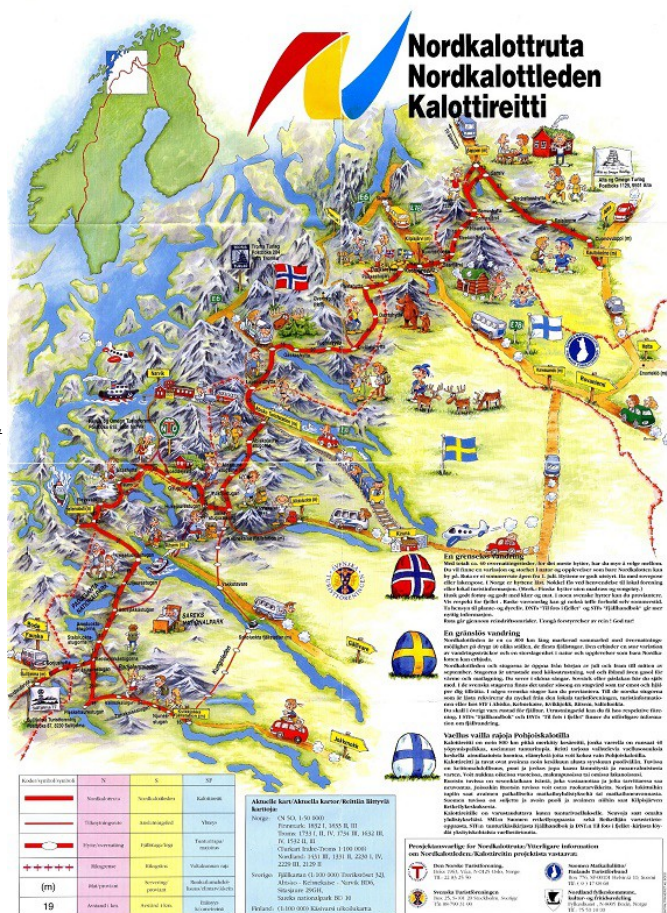
Nordkalottruta, finsky: Kalottireitti/ je značená turistická stezka v polární oblasti v severských zemích, v oblasti Severní Kalota. Cesta má celkovou délku 800 km a leží podél hranice Norska,

Švédska a Finska. Začíná v sámské vsi Kautokeino v severním Norsku a končí na jihu ve vesnici

Sulitjelma /Norsko/ nebo případně v osadě Kvikkjokk /Švédsko/. Z 800 km cesty leží 380 km v Norsku, 350 km ve Švédsku a 70 km ve Finsku. Stezka celkem patnáctkrát překračuje hranici.

V roce 1977 se začalo s plánováním turistické stezky na severu. Byly do ní zahrnuty stávající trasy a byla doplněna novými cestami. Do treku byly zařazeny části cesty švédských stezek Padjelantaleden a Kungsleden, dále norské stezky Nordlandsruta a cesty staré hranice u Tromsø. Tyto plány byly dokončeny v roce 1989 a Nordkalottleden byla slavnostně otevřena v roce 1993 na místě zvaném švédsky Treriksöset /Mohyla třech zemí/ aneb na trojmezí Norska, Švédska a Finska.

Cesta prochází národním parkem Øvre Dividal, národním parkem Reisa, národním parkem Rohkunborri, národním parkem Abisko a národním parkem Padjelanta. Tam, kde byla cesta Nordkalottleden nově vytvořena, je řídce a částečně stále viditelně značena kamennými mužiky a barvou. Protože jsou značky řídké, tak je zásadní mít s sebou na cestě kvalitní mapu. Často, zejména na začátku léta, je také cesta zaplavena, takže je nezbytné dělat zacházky od původní trasy. V některých místech se musí brodit řeky a potoky, protože částečně chybí mosty. Ve většině úseků jsou ve vzdálenostech 10-20 kilometrů postaveny chaty a další přístřešky na přenocování. Chaty jsou většinou vybavené zařízením na vaření, palandami a palivovým dřívím. V chatách se /kromě Finska/ obvykle vyžaduje poplatek za přespání. Očekává se, že všichni turisté berou na vědomí právo veřejné přístupnosti krajiny a že se obecně budou šetrně chovat k přírodě a životnímu prostředí.

Severní Kalota /Nordkalotten/

Severní Kalota /Nordkalotten ve švédštině, norštině a dánštině nebo Pohjoiskalotti ve finštině, pochází z fr: calotte – čepice/ je nejsevernější oblast na Skandinávském poloostrově, oblast kolem severního polárního kruhu a oblast severně od něj. Termín je široce používán v norském a švédském jazyce, ale používá se také v německy mluvících zemích, v historickém kontextu hlediska životních podmínek místních domorodých obyvatel Sámů a v turistické literatuře.

Dá se také říci, že Severní Kalota je nejsevernější část Fennoskandinávie.

Severní Kalota tradičně zahrnuje následující oblasti:

V Norsku: kraje Nordland, Troms a Finnmark

Ve Švédsku: /švédské län/ kraj Norrbotten

Ve Finsku: province /finské lääni/ Laponsko

V Rusku: Murmanská oblast

Finsko není Skandinávie!

Skandinávie označuje kulturní, historickou a etno-lingvistickou oblast v severní Evropě, která zahrnuje království dánské, švédské a norské, země vymezené svým společným etno-kulturním

dědictvím a jazykem. Novodobé Norsko a Švédsko se rozkládají na Skandinávském poloostrově, zatímco Dánsko je tvořeno Jutským poloostrovem, ostrovy Fyn, Sjælland a stovkami dalších menších ostrovů. Název Skandinávie se obvykle používá coby kulturní termín, občas je však zaměňován s čistě zeměpisným názvem Skandinávský poloostrov. Někdy se za součást Skandinávie považuje také Island, Faerské ostrovy a Finsko, země historicky spjaté se Skandinávskými zeměmi. Takové označení je ale v samotné Skandinávii považováno za nepřesné a namísto něj se používá termín Severské země, který zahrnuje jak Skandinávii, tak ostatní zmíněné země.

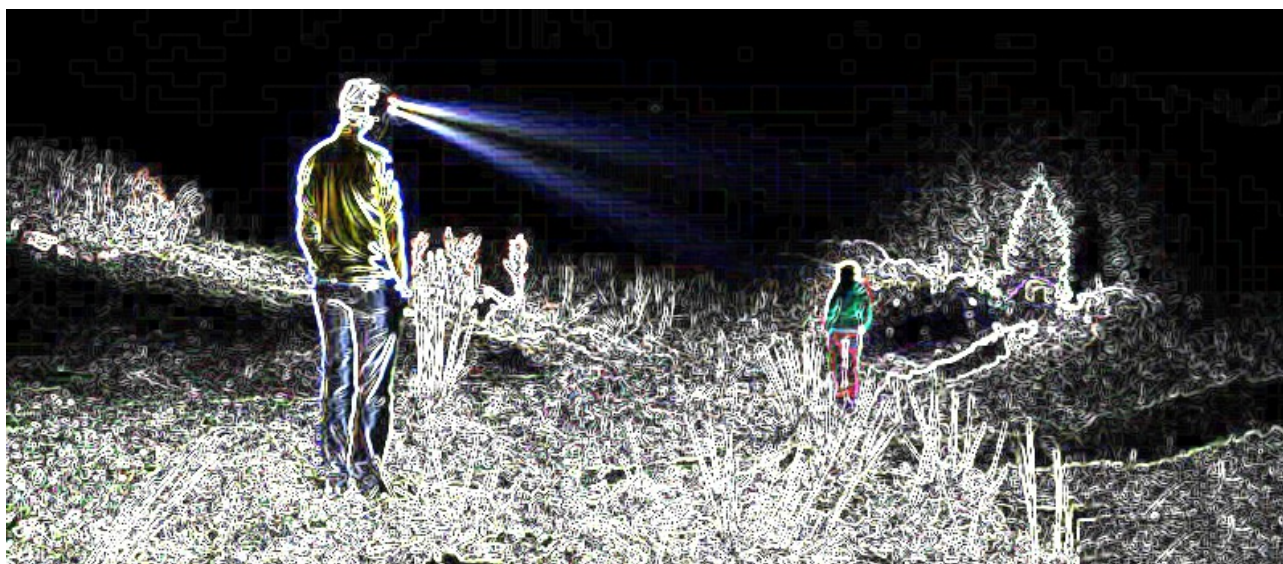
Fennoskandinávie je oblast, která v užším pojetí zahrnuje Skandinávii /mimo nejjižnějšího cípu Švédska/, Finsko, Karélii a poloostrov Kola. V širším pojetí se připojuje i jižní cíp Švédska a Dánsko, velmi vzácně i Island. Užší pojetí je běžné zejména v přírodovědných pracích, naproti tomu širší v kulturních a společenských vědách.

Stručně řečeno: Finsko neleží na Skandinávském poloostrově, nýbrž na našem starém, dobrém evropském kontinentu.

Držíme tradice

Už několik let máme takovou nepsanou zavedenou zvyklost, kdy těsně před odletem zjistíme, že nám chybí nějaká důležitá část výbavy, a na poslední chvíli ji dokupujeme doufajíce, že nám z e-shopu dorazí dřív, než my odfrčíme směr Sever. Nejinak tomu bylo i nyní. Při předbalení, tedy při čtvrtěčném chystání věcí, které v pátek narveme do batohů, jsem při zkoušení výbavy zjistila, že Lubošova čelovka nesvítí, což je zrovna u čelovky docela podstatný detail. Nepomohla ani výměna baterek, prostě byla kaput. Tentokrát jsme tradici dotáhli do dokonalosti, jelikož při objednání a

doručení na adresu bych riskovala, že výrobek během toho jednoho zbývajícího dne přijít poštou ani PPL nestihne. Naštěstí Lubošem vybranou svítilnu měl jeden obchod v Brně skladem, takže po zaplacení a zadání osobního vyzvednutí jsem se tam v pátek odpoledne po práci stavila a bylo to. Dala jsem si závazek, že pro příští výpravu již musím výstroj zkontrolovat dříve, protože letos to vyšlo docela o fous. Kdybychom nebydleli ve velkoměstě, kde leží několik outdoorově zaměřených obchodů, byl by nejspíše Luboš bez světla. Problém s čelovkou jsme navíc mohli čekat, jelikož mu blbnula už několik měsíců a zcela zjevně směřovala ke klinické smrti.

Jak vyrobit expediční tričko

Víte, co je expediční tričko? Přece bavlněné triko, pomalované sestřinými dětmi cíleně na tuto výpravu. Takto nám je vyrábějí už čtvrtým rokem a nosíme je vždy s hrdostí. Probíhá to tak, že já někdy začátkem roku koupím v tričkárně jednobarevná trika, ty předám sestře, následně ji několik měsíců uháním, aby mi těsně před naším odjezdem na velkou cestu hrdě předala finální výtvary. Motiv necháváme na dětech a letos tam speciálními barvami, určenými na textil a odolnými proti vyprání, vykreslily zepředu mráčky /to jakože budeme mít na výletě modrou oblohu/ a otisk lidské nohy /to jakože nyní je na řadě pěší výprava/. Kromě těchto obrázků se tam nacházejí ještě písmena FIN /jakože identifikace země, kam míříme/ a číslovka 2017 /jakože rok, kdy se výprava uskutečnila/. Zezadu dominují písmena CZ /země původu majitelů triček/, otisk ruky /to asi jako symbol poklepání na záda, jací jsme borci / a další mráček. Zde musím podotknout, že ani zobrazený rok neznamena, že se nesejnu. Celý další rok, tedy tu dobu do další výpravy směr Sever, si trička oblékáme kdykoliv jsme někde s dětmi. No a já tři týdny po návratu z Finska na cestu k ségře nachystala Lubošovi tričko z roku 2014. Takové menší faux pas, ale děti to rozdýchaly.

Zajímavé spíše je, že jsme to nezjistili ani jeden z nás a všimla si toho až vykulená ségra. Do popisu výroby expedičních triček jsem zapomněla zahrnout jeden podstatný krok. Nejlépe se totiž kreslí na rovnou plochu, což znamená vyžehlené tričko. Tento důležitý akt nechávám na své drahé sestřičce, protože já bych tak pěkně, jako ona, ta trika nedokázala vyžehlit :-)

Den -1., sobota 26.8.17

Během naší cesty se nic zvláštního nestalo

V sobotu ráno jsme vstávali v pro mě ještě přijatelných sedm hodin, protože jízdenky na vlak do Prahy jsme měli koupené na 10,34. Příjezd do Prahy v 13,06 jsme vyhodnotili jako dostačující s ohledem na to, že odlet do Helsinek byl zamýšlen na 19,30. Jediná vada na kráse byla výluka v Brně, kdy dálkové vlaky směr Praha míjely hlavní vlakové nádraží, a zastavovaly ve stanici Brno dolní nádraží. Kdo jste se v těchto končinách cikánských slumů za Zvonařkou někdy ocitli, tak víte, jak to tam vypadá. Prostě jsme se světu a zejména cizincům ukázali v nedobré světlo, přitom tahle dlouhodobá výluka musela být plánována minimálně rok dopředu, a přesto se na zlepšení podmínek pro turisty nic neudělalo.

Naštěstí v pohodlném railjetu nás chmurné myšlenky přešly. Zřejmě na to mělo vliv šampaňské, servírované v třídě business zdarma, a později i kávačka, ta již řádně zaplacená. V Praze nám hned navazoval vlakobus Airport express, odjíždějící od Fantovy kavárny a jedoucí bez zastavení z hlavního nádraží rovnou až na

letišť. Tam jsme se najedli, zavodnili a omotali batohy kilometry igelitové fólie. Ruksaky jsme si nechali doručit až do cílové destinace do Kittily, kam máme zítra navazující let.

Vlastní odbavení bylo malina díky tomu, že jsme u přepážky odevzdávali každý jediné zavazadlo, splňující limity leteckých společností. Nejspíše bychom ale narazili na problém, kdyby nám někdo

chtěl spočítat a hlavně převážít příruční zavazadla, což se naštěstí nestalo.

A proč vlakobus? Jedná se totiž, pokud to nevíte, o vozidlo typu autobusu, provozované Českými drahami a jezdící v pravidelných intervalech mezi pražským hlavním vlakovým nádražím a letišťem v Ruzyni.

Jak jsem po cestě skoro zkolabovala

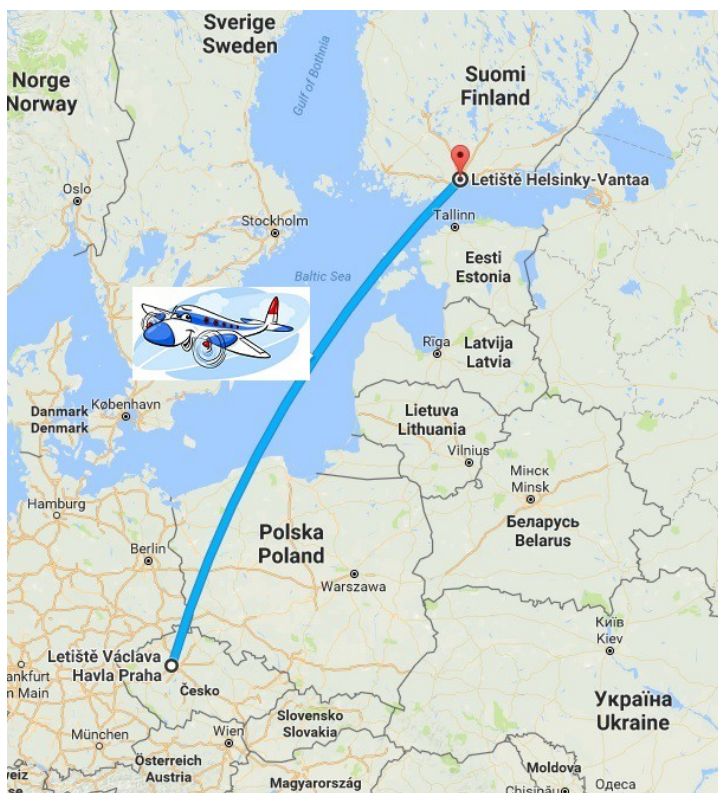
Když odlétáte z třicítkových teplot do nuly, musíte nějak přežít tu dobu, než se ocitnete v chladnějším místě. Já totiž kvůli úspoře váhy cestovala rovnou v tlustých, vlněných fuskách a v zateplených kalhotách, které pak budu mít na treku při pochodu na sobě kvůli izolaci. Ponožky jsem nyní na nohou měla navlečeny rovnou dvoje, a to vnitřní normální výšky a vnější vysoké podkolenky. Snažila jsem se, zatímco ze mě pot lil a stékal po zádech mezi lopatkami až do rýhy mezi půlkami, přesvědčit sama sebe, že ty zateplené, flísové kalhoty teď nepouštějí vražedné teplo zvenku k mým nohám, takže mi vedro rozhodně být nemůže. Síla sugesce fungovala až do Prahy, kdy má krize dosáhla vrcholu během jízdy vlakobusem na letiště. Usazená jsem totiž byla u okýnka a po celou půlhodinu, kterou trvala cesta, se do skla opíralo slunce a mě stoupala vnitřní teplota. Myslela jsem, že parnem zkolabuju, připadala jsem si jak leklá ryba. Když už jsem byla natlakovaná jak papíňák a bylo jen otázkou času, kdy mi z uší vytrysknou gejzíry páry, ocitli jsme se konečně na letišti Václava Havla, kde se mé přehřáté teplotní jádro srovnalo. Jak odletová hala, tak letadlo do Helsinek byly totiž naštěstí klimatizované.

Let z Prahy do Helsinek nebyl ničím zajímavý kromě faktu, že jsem musela k Lubošově údivu odmítnout zdarma servírovanou kávu, přece jen už na mě byla osmá hodina večerní poněkud pozdní.

V letištním hotelu Pilotti v Helsinkách, kam nás dovezl shuttle bus, bylo vedro k zalknutí, ostatně stejně jako loni. Naměřili jsme v pokoji naším teploměrem 29°C. Čekala nás tedy další tropická noc a budík nařízený na naprosto nemožnou hodinu, jelikož letadlo nám zítra startuje v sedm hodin, a rádi bychom se ocitli na jeho palubě.

Mapa

Den 0., neděle 27.8.17

Jak se vstává ve tři v noci

Jelikož jsme odlétali strašně brzo, a tím myslím opravdu brzo, museli jsme vstávat ve tři ráno, tedy vlastně v noci. Ve tři hodiny středoevropského času, což bylo pásmo, v němž jsme dosud přebývali, místního času byly čtyři hodiny. Na pátou jsme měli domluvený shuttle bus z letištního hotelu Pilotti, který pravidelně pendluje mezi hotelem a letištěm Helsinki-Vantaa. Snídaně už běžela v plném proudu a kromě nás tam sedělo a jedlo několik pospávajících a zívajících cestujících, někteří kvůli ušetření cenných minut rovnou se všemi zavazadly. A asi aby nikdo z nás při jídle neusnul, rozhodl se ochotný a vstřícný personál naplno pustit klimatizaci. V místnosti tak bylo rovných 15°C, takže jsme se všichni do jednoho drkotali zimou, a to dokonce i Luboš. Jemu se totiž v tuto nemožnou hodinu ještě neprobralo termoregulační centrum. Já se ve snaze zahrát přepila kávy, jako ostatně každý rok ve Finsku. Některé tradice jsou prostě neměnné a je potřeba je pro zdar cesty dodržovat.

Protože letecká společnost nám v rámci navazujících letenek garantovala doručení našich zavazadel až do cílové stanice, neměli jsme je nyní u sebe. Vydali jsme se do žlutého busu vstříc letišti, upřímně doufajíce, že se s našimi batohy v Kittile opravdu shledáme.

Na letišti v Helsinkách měli zjevně citlivěji nastavený rentgen, jelikož jsme oba s Lubošem pískali. On si musel vyzout pohory a ty nechat projet pásem, mě pouze mlčenlivá Finka oskenovala ručním přístrojem. Závěrem ještě pracovník ostrahy bral stěry ze všech našich věcí na detekci výbušnin. To si jako myslel, že v objektivu mám schovanou bombu?

06:20		Departures				
Time	Destination	Airline	Flight No	Gate	Status	
06:30	Palma de Mallorca		D8522	17	Subjectu	
06:35	Frankfurt		LH855	9Q2079	13	Subjectu
06:40	Nice		D8402	16	Subjectu	
06:55	Berlin		AB8071	VA7305	27	Portille
07:00	Amsterdam		KL1164	AZ3809	28	Portille
07:00	Lisbon		TP791	AY6761	15	Portille
07:05	Ivalo		AY557		29	
07:20	Heraklion		AY943		25	
07:20	Rhodos		68539		24	
07:25	Copenhagen		D8260		18	
07:35	Oslo		AY651		31E	
07:35	Copenhagen		AY661		20	
07:35	Paris Charles de Gaulle		AY871	CX1442	14	

Jak se stolicuje v turbulencích

Letadlo se z dráhy zvedlo pár minut po sedmé. Hned po vzletnutí na mě přišla potřeba, a to přímo velká. Totiž je pěkné, že já vstávala ve čtyři ráno místního času, když má střeva se probudila nyní. Musela jsem si tedy skočit na toaletu, a to zrovna v okamžiku, kdy jsme se dostali do turbulencí a na záchodě se červeně rozblikal symbol, že se mám okamžitě vrátit na sedadlo a připoutat se. To již jsem byla ve fázi, která se rozhodně nedala přerušit, takže jsem se rozhodla nařízení ignorovat. Ať si trhnou, nebo mě z toalety násilím vyvlečou, dobrovolně se jim rozhodně nevydám.

Prudké propady letadla o několik metrů způsobovaly, že mé neupevněné tělo mělo tendenci poletovat v oné místnůstce sem a tam. V ten moment jsem pochopila, proč je toaleta v letadle tak malá. Stačilo se pevně nohama opřít do dveří a takto zafixovat. Díky této stabilizaci jsem už mohla bez problémů sedět na prkýnku a konat to, proč jsem tam přišla. A aby nic nevyšpláchlo z mísy pod mnou, zakryla jsem otvor celým svým zadkem. Nedalo mi to díky jeho velikosti ani moc práce, jednoduše jsem se usadila naprosto pohodlně, zády se opřela o zvednutý kryt a koleny se zapřela o dveře. Bylo mi díky této pozici naprosto jedno, že se zjevně letadlo prudce naklání tu doleva, tu doprava a občas náhle klesne několik metrů dolů.

Když jsem po asi dvaceti minutách vyšla ven, hned se ke mně vrhly letušky, zda jsem OK. Proč bych neměla být? A vůbec, proč nemají toaletu osazenou bezpečnostními pásy?!

Sedíte i z Ivala na stejných místech?

Náš let byl obsluhován na lince Helsinki – Ivalo - Kittilä, což znamenalo, že napřed poletíme do vzdálenějšího Ivala, a až poté přistaneme v bližší Kittile. Nám to bylo jedno, pro nás to byla jen hodina strávená v letadle navíc, než by činil let bez mezipřistání. Jak jsme ale zjistili, pro spoustu okolních turistů to zádrhel byl, a to přímo kardinální. Ti, kteří vystupovali v Ivalu, byli nad věcí, ovšem cestující do Kittily museli řešit, že se v Ivalu znovu naplnilo letadlo a bylo nutné uvolnit místa novým příchozím. Prostě letenka z Helsinek do Kittily zaručovala pouze dolet do cílové destinace, přidělení míst v letadle ale podléhalo systému včasného check-inu. Hodně lidí tedy bylo zvednuto ze svých pozic kouzelnou formulkou „Sedíte na mé sedačce“. Já byla v pohodě, protože jsem nás zabukovala mezi prvními, takže jsme měli místa rezervována až do Kittily bez nutnosti se stěhovat. Ne tak kluk vedle nás. Ten se dlouho ošíval, než se nás zeptal: „Sedíte i z Ivala na stejných místech?“ K jeho údivu ano, a byli jsme tuším jediní, zbytek osazenstva vlastnil boarding pasy na dvě různá sedadla /Helsinki - Ivalo a Ivalo - Kittilä/. K menšímu konfliktu došlo poté, co jedna z cestujících odmítla své místo opustit, byla ale personálem letadla odkázána do patřičných mezí. Náš dosavadní soused se bez řeči přemístil z lukrativního místa u okýnka do uličky asi dvě řady před námi a neměl s tím problém, ono mu ostatně nic jiného ani nezbývalo.

Správná dáma nepije před devátou ráno

Přes uličku vlevo od nás seděla trojice důchodkyň ve věku kolem 65 let. Na trase Helsinky - Ivalo se chovaly důstojně, což se změnilo úderem deváté hodiny, kdy jsme se odlepili ze země v Ivalu.

Rázem si začaly všechny objednávat panáky a během dvacetiminutového letu z Ivala do Kittily jich stihly spořádat každá asi sedm. Budilo to v nás dojem, že si daly závazek, že správná dáma nepije před devátou ráno. Z jakého jiného důvodu by měly abstinovat v průběhu 1,5 hodinového letu z Helsinek do Ivala, když evidentně nebyla vyhlášena prohibice, a poté to do sebe klopit rychlostí jeden panák za tři minuty? Během prvního letu do Ivala jsme totiž zahlídli jiné turisty, kteří popíjeli a zvesela si alkohol objednávali v tuto dobu. Prohibice na vině být tedy nemohla, muselo to být něco jiného, nejspíše vnitřní přesvědčení nebo závazek, které si trolky před cestou daly. Jedna z nich, asi stokilová rozložitá Finka, si závěrem, v posledních minutách před přistáním v Kittile, poručila kafe a závěrečnou štamprli, kterou si barbarsky vlila do černé tekutiny a obsah následně do sebe hodila na ex.

Hned poté jsme všichni vystupovali v Kittile, a na to, kolik toho tyhle dámy stihly vypít, měly docela koordinovaný krok.

Z letadla nás vypustili rovnou na betonovou plochu a do haly jsme si došli po svých. Pokud se to někomu zdá divné, tak vězte, že na většině letišť se v takových podmínkách cestující přepravuje busem, protože z bezpečnostních důvodů není vhodné, aby kráčel pěšky mezi letadlem a příletovou halou.

Navalte nůž!

V malé hale, sloužící jako přistávací i jako odletová, jsme došli k pásu, kde po krátkém čekání vyjely se zavazadly ostatních i naše batohy. Ty ale bylo potřeba rozkuchat, zbavit igelitu ještě z Prahy a poté přebalit na další cestu busem. Zkuste ovšem kokony odstraňovat holýma rukama.

Luboš se tedy vydal k chlapíkovi z ostrahy, který na nás zvědavě koukal.

„Navalte nůž!“

„Na co ho chcete?“ Pracovník ostrahy se zatvářil profesionálně. Co kdybychom byli teroristé?

„Potřebujeme si rozbalit batohy.“ Zklamání se mu odrazilo do upřímné tváře. Určitě se těšil na dramatickou akci, a oni jsou to jen blbí turisté, co si musí sundat igelitový obal ze zavazadel.

Docela dlouho nám trvalo odstranit kokon, do nějž jsme měli batohy omotané. Není ostatně divu, když nám Fin z ostrahy půjčil nůž, kterým by nešlo ani dopis otevřít, jak byl tupý. Asi se opravdu obával, že přepadneme nějaké letadlo a použijeme na to nástroj, který nám poskytl.

Zatímco jsme řezali a řezali a řezali, letiště se vylidnilo, až jsme tam zůstali pouze my a onen chlapík. Ten nás následně z letiště vyhodil, jelikož ho potřeboval zavřít. Předtím se ale účastně otázel, zda máme kam jít.

Jak jsme čekali s místními bezdomovci

Vyšli jsme před halu, kde jsme úplnou náhodou natrefili na taxík, který právě přijel. Nechali jsme se jím odvézt do města a vysadit před supermarketem, tedy přesně řečeno před jedním ze dvou obchodů. Bylo 10,30 a nám pojede bus do Kilpisjärvi až v 13,40. Co jen do té doby budeme dělat? Venku bylo +8°C a všechno zavřeno. Hotel, kde jsme si loni objednávali úžasný švédský stůl, zkrachoval, a zbytek podniků otevře až zítra. Nejdříve dnes použitelný objekt bude pizzerka ve 12. hodin, do té doby musíme někde přečkat.

Naše nadšení, že to zvládneme venku, nám vydrželo pár minut. Při osmi stupních Celestýna a větru se nedalo jen tak stát, nehledě na to, že jsme se neskonale nudili.

Osadou projelo jedno auto s frekvencí asi 20 minut, a nic jiného, než na prach a listí unášené větrem, se tam nedělo. Jediná budova, nabízející teplo, byl právě obchod, a proto jsme zapadli dovnitř.

Ve vestibulu, naštěstí vytápěném, bylo zbudováno několik sedaček, a tam jsme s místními bezdomovci trávili zbývajíc čas do odjezdu autobusu. Jediná vada na kráse byli přicházející nákupuchtiví lidé, kteří se sem dostávali vchodem na fotobuňku, a neustále nám tak vyháněli drahocenné teplo ven. Sobečtí tvorové! Bezdomovcům jsme nevadili, respektive my si nevšímalí jich a oni nás. Naštěstí nikdo z nich neměl tendenci od nás ani somrovať prachy, ale ani nám nabízet svoje Chateau de Plast, které tam v hojně míře popíjeli.

Jak jsme si dali napůl pizzu

Kolem 11,45 jsme se celí nedočkaví přesunuli před budovu, která by měla úderem dvanácté své dveře otevřít a nás tak uhostit chlebem a solí, vlastně teplem a pizzou, když oním podnikem byla pizzerie. Neměli jsme vůbec hlad, ale sedět tam jen tak bez objednávky jídla nám přišlo poněkud nepatřičné, tak jsme si poručili základní pochutiny, tedy kafe a čaj a k jídlu napůl jednu salámovou pizzu. Přestože obsluze muselo být na hony jasné, že tam sedíme jen abychom nemrzli venku, než nám přijede odvoz, nedali to najevo ani hnutím brvy. Ba naopak, vyzvali nás, že salátový bar je zcela zdarma. Celí nadšení nám donesli na stůl džbán s vodou, v níž plaval led. Místňáci jsou fakt padlí na hlavu, jinak se to vysvětlit nedá. Anebo jim aktuálních +8°C přijdou jako tropy?!

Trošku se nám ulevilo, že jsme až tak nevyčuhovali stran skladby návštěvníků pizzerky. Většina lidí tam totiž dorazila pouze na kafe či zákusek, na mobilech využila wifi signál, a pak zas vypadla, sem tam si někdo nechal pizzu sbalit do krabice.

Zbytek pizzy, co jsme nedojedli, jsme si po vzoru domorodců nechali zapakovat, a zdlabali to později v buse, až nám více vyhládlo.

Busu jsme se nakonec dočkali. Sice řidič napřed vyložil poštu a nabral jiné velké balíky, které odveze dál, ale počítal i s naložením turistů. Nasedali jsme sami. Vevnitř se nacházelo asi osm cestujících, tak jsme se odebrali na naše dopředu zajištěná místa, a uvelebili se. Čekalo nás několik hodin v buse, naštěstí prokládaných pravidelnými zastávkami na benzinkách, které řidič věnoval výměně pošty, a já přepíjení se kávy.

A to jako do těch hor jdeme?

Po čtyřech hodinách jízdy a 300 km jsme jako jediní vystoupili v Kilpisjärvi. Zde zítra započneme náš trek, dnes nás čeká jen dokoupení proviantu, tedy zejména několika kilogramů salámu, jelikož expediční stravu na večere a litr fernetu na zahřátí si vezeme z domova.

Poté, co nás bus vyplivnul před místní hospodou, nás ovál studený, ba přímo ledový vítr. Brrr, až se nám zježily chlupy na těle, jak tam bylo chladno, a to jsme zatím dleli v nížině, později nás čeká přechod hor. Já se vydala směrem k jedinému zdejšímu krámu, ovšem Luboš mě nenásledoval.

Vrátila jsem se tedy na parkoviště, kde Luboš fascinovaně a vyděšeně zíral kamsi do dálky.

„A to jako do těch hor jdeme?“

„Do jakých?“

„No do těch pokrytých sněhem.“

Jelikož jsem naprosto netušila, kam jdeme a kde leží nejvyšší hora Finska Halti, což byl náš letošní cíl, s klidným svědomím jsem Lubošovi odpřisáhla, že tam, kam vytřeštěně kouká, nemíříme. Tady je vidět, jak je výhodná má absence orientačního smyslu.

Abych předešla spekulacím: do masívu, který se rozprostíral již na norském území, jsme opravdu neputovali, zato jsme zdolávali jiné vrcholy, pokryté sněhem. Takže jsem Lubošovi až tak nelhala, jelikož on se tázal jen na jedny konkrétní hory.

Co nedojíme, to zabalíme na cestu

Provedli jsme nákup elementárních poživatin, jako 2,7 kg salámu, dále nějaké svíčky, zápalky, podpalovače a müsli. Poslední jmenované mají Finové vynikající, to se jim musí nechat. Vyrábějí je totiž z místních bobulí, anglicky známých s příponou -berries /blueberry – brusnice chocholičnatá

nebo-li kanadská borůvka, bilberry – brusnice borůvka, cranberry - klikva, cowberry - brusinka, gooseberry - angrešt, elderberry - bez, cloudberry - moruška, bearberry - jedlý plod severské borovice *Arctostaphylos uva-ursi*, strawberry – jahoda, raspberry – malina/. Plynové bomby jsme měli ještě z Kittily, kde je Luboš pořídil na místní benzince, aby zabil čas do odjezdu busu. Zapadli jsme do našeho ubytka, což byla chata, domluvená ještě z domova. Jelikož její součástí byla i kuchyňka, za účelem večeře jsme zakoupili masové kuličky, připomínající poněkud köttbullar, zde ovšem v rybí variantě. Protože nejmenší množství, které se z obchodu dalo odnést, samozřejmě po řádném zaplacení, činilo 300 g, bylo více než jasné, že všechno nemáme šanci zkonzumovat. „A co nedojíme, sbalíme si na cestu,“ medil si Luboš. „Zabalíme každou kuličku zvlášť do papíru.“ Tohle jeho prohlášení už bylo na pováženou. Jednak mě by ohrálo zbývajících asi 20 nebo 30 kuliček každou zvlášť motat do papíru, jednak to znamenalo, že zásoba papírových kapesníků z domova bude snížena ještě dříve, než trek vůbec započne. Odmítla jsem tedy být jen jediný papírový kapesník Lubošovi z našich zdrojů uvolnit, ten si ovšem dokázal poradit i přes nepřejícnou manželku. Jednoduše použil erární papírové utěrky, a do každého utrženého kousku jednotlivě kuličky pakoval. Fakt to provedl, magor. Já bych ty kuličky maximálně naházela do sáčku. V misce pak zůstalo ponecháno pár těchto koulí na snídani, a vše jsme uložili do lednice, v kuchyňce se nacházející.

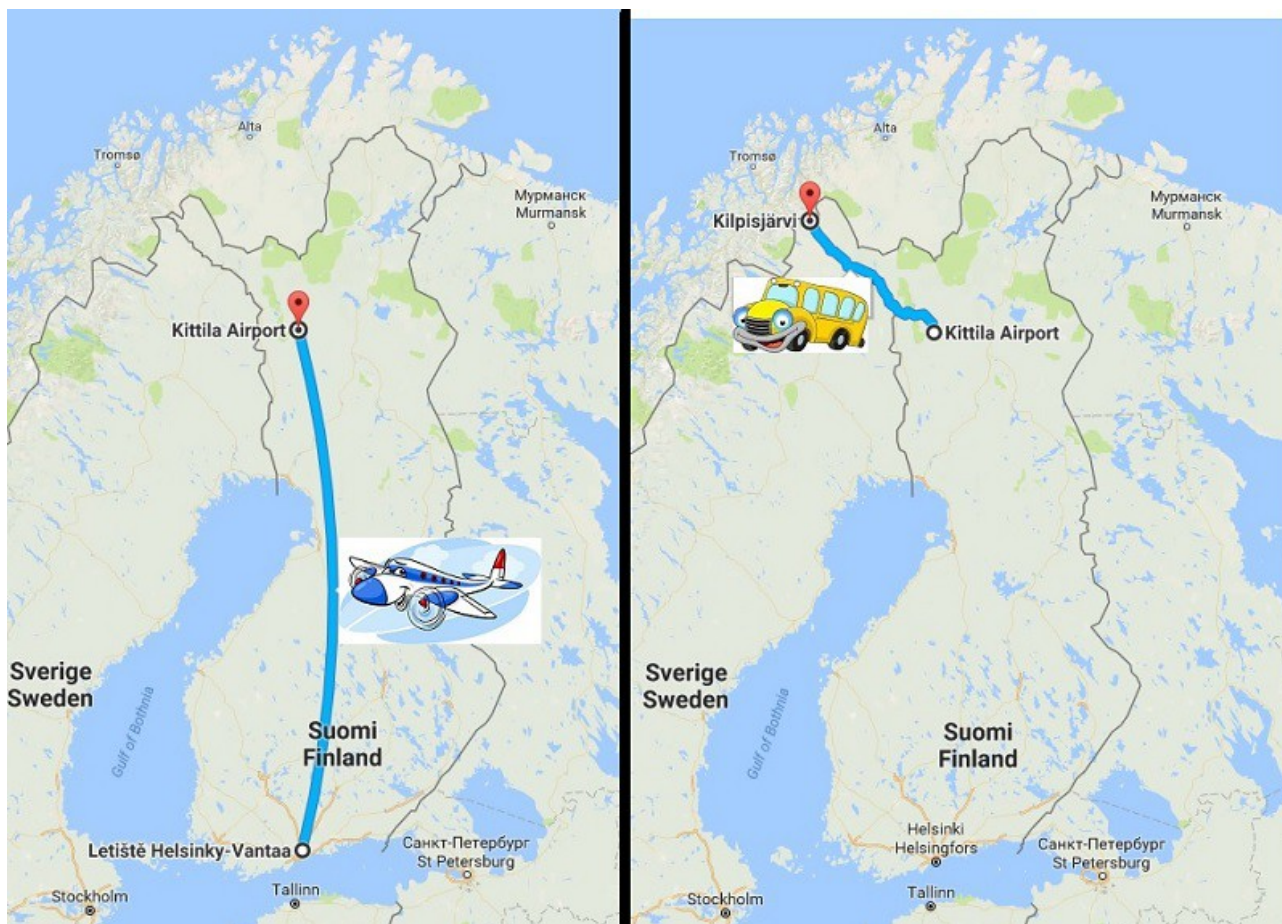
Nejhorší sauna mého života

Součástí naší chatky byla i sauna. Ne, nebylo to proto, že bychom byli tak movití, a tuhle vymoženost si zaplatili. Důvod byl zcela prozaický. Naše chatka byla ta nejmenší a nejskromnější, co se zde nabízela, Finové ovšem přítomnost sauny považují za přirozenou součást ubytování, asi tak srovnatelně, jako v civilizovaném světě činí WC a sprcha v hotelovém pokoji. Prostě i v této low-cost chatce se nacházela sauna, a my se její existence rozhodli využít. Věděli jsme, že to potrvá dlouhou dobu, než se zase do sauny dostaneme. Jaké tedy bylo naše zklamání, když kamna nebyla schopná teplotu sauny vytáhnout nad 100°C. Evidentně bylo na vině málo výkonné topení, které nedokázalo místnost optimálně vyhřát. Nám proto bylo vevnitř zima, nemohli jsme se tedy cíleně chladit v ledové sprše, s čímž zase souvisel další cyklus... Suma sumárum, zdejší sauna byla ta z nejhorších, kde jsme kdy byli, a že jsme těchto zařízení navštívili. Luboš jako technik se později jal kamna prozkoumat, aby vynesl jednoznačný verdikt. Všechno je konáno kvůli bezpečnosti. Prostě vysoký výkon = vysoká teplota = vysoké zdravotní riziko, že se třeba opilý člověk dostane do situace, v níž už bude mít zdravotní následky. Blbá EU! Určitě se jedná o eurounijní nařízení, tím spíše, že Finové se saunují po staletí, a jsou tedy zvyklí na ztráty na životech padnoucí na vrub

nezvládnuté teplotě v sauně v kombinaci s vypitým alkoholem.

Po proceduře sauny, kdy jsme spíše prochladli, než se prohřáli, jsem natáhla budík na 7,30. Zítra započneme trek Kalottireititi a výstup na nejvyšší horu Finska Halti.

Mapa

Den 1., pondělí 28.8.17

Jak jsme nejdůležitější výbavu na trek skoro v chatě zapomněli

Ranní vstávání nemusím, a to ani doma v pracovním procesu, natožpak na dovolené. Pokud jsme ale dnes chtěli ještě něco ze stezky Kalottireitti ukousnout, bylo třeba začít den brzo. V našem případě to znamenalo budík na 7,30 a vykutání se z pelechu hodinu poté.

Snídali jsme včera opečené kuličky z rybiho masa, jejichž zbytek večer Luboš nachystal na svačinu. Poklidili jsme interiér ubytování, nahodili ultratěžké batohy, budoucí cíl našeho proklínání, a pravou nohou vykročili vstříc dobrodružství. Naštěstí ještě předtím, než jsme klíčky od chatky odnesli do recepcce, ujistila jsem se, zda máme spakováno vše.

„Sbalil jsi jídlo z lednice?“

„Cože? My jsme tam měli nějaké jídlo?“

Ano, naše baterie 2,7 kg salámů zůstala v lednici, ani jednoho z nás nenapadlo tam před odchodem hodit čučku. Já teda měla pocit, že situaci zavinil Luboš, jelikož on byl ten, kdo ráno připravoval snídani ve formě rybích kuliček, tedy prokazatelně musel mít chladíák otevřený. Přesto na mě Luboš nyní upíral nevinný pohled dávající najevo, že o existenci žrádla v lednici fakt neměl ani tušení. Uchch, ještěže mi to došlo, tohle množství jídla by nám později citelně chybělo.

Protože se Lubošovi nechtělo batoh znovu přebalovat a igelitku se salámy si nějak smysluplně umístit dovnitř s ohledem na těžiště, pouze vše gumicuky upevnil zvenku na ruksak.

Máte s sebou zimní spacáky?

Protože včera při našem příjezdu bylo místní info centrum již zavřené, což jsme si ověřili cílenou večerní procházkou, rozhodli jsme se tuhle povinnou návštěvu vykonat dnes. Sice to z mého pohledu až tak nutné nebylo, protože veškerou výbavu na trek jsme měli s sebou, a to včetně podrobné mapy, Luboš na tom ovšem trval, čemuž jsem se bez námitek podvolila. Jen to pro nás znamenalo zbytečnou zacházku asi dva kilometry a to natěško. Kdybychom tam chtěli zamířit nalehko, tak by kilometry navíc činily čtyři. To je tak, když turistické centrum leží mimo trasu. Teda ne mimo trasu turistickou, ale mimo trasu z našeho ubytování na stezku.

Po zdolání asi padesáti schodů, vedoucích do budovy, jsem měla s těžkým batohem dost. Jak jen zvládnou více než stovku kilometrů, kterou máme v následujících dnech před sebou?

Dovnitř jsem vpadla naprosto zmožená a s úlevou jsem zavazadlo shodila ze zad. Vevnitř bylo

příjemně teplo, což byl fyzikální jev, o němž jsme tušili, že si ho v nejbližších dnech příliš neužijeme.

Sympatická obsluha se věnovala partě důchodců, kteří si kupovali univerzální klíčky od pronajímatelných chat, a poté jsme se dostali na řadu i my. Finka zjevně necítila zklamání z faktu, že si u ní nekoupíme ani mapu, ani jinou nezbytnou část výbavy. Poptala se nás na naše plány a zkušenosti a zjistila nám předpověď počasí. Dnes by mělo trochu mrholit, více pršet zítra, další dny pak byly nejisté. Každopádně v noci bude mrznout, načež se nás důrazně zeptala, zda s sebou máme zimní spacáky. Po ujištění, že samozřejmě ano, se jí výrazně ulevilo.

Na trase budete potkávat spoustu lidí

Ve mě v ten moment dost zatrnulo. Otázka, jaké spacáky si vzít, zda zimní či třísezonní, byla dlouho v popředí mých myšlenek. Nakonec, těsně před odjezdem, jsem nachystané méně teplé třísezonní vyměnila za teplejší zimní, což jsem učinila právě s ohledem na předpověď počasí, která slibovala noční mrazíky, a jak se nyní ukázalo, dobře jsem udělala. A proč jsem se nerozhodla pro zimní spacáky rovnou, ale až po delším uvažování? Rozdíl váhy mezi oběma pytli činí 500 gramů. Ne, nejde o půl kila jako takového. Fígl je v tom, že se to nasbírá. Půl kila sem, půl kila tam, a rázem máte batoh o pět kilo těžší.

Mladá Finka nás ještě upozornila, že jsme si vybrali nejoblíbenější období, tedy rusku, kdy do tundry míří spousta turistů, které pak budeme potkávat. Dost nás tím vyděsila.

Již nyní předitru, jak to nakonec na treku vypadalo. Nevím tedy, co je pro Finy „spousta lidí“, ale podle mě těch asi osm turistů, se kterými jsme se denně míjeli, rozhodně tuto definici podle

středoevropských standardů nesplňovalo. Asi nikdy dotyčná zaměstnankyně info centra nenavštívila v sezóně Tatry. Jediný den, kdy jsme střetli více lidí, bylo druhý den našeho putování setkání se středoškoláky, kteří se tam nejspíše vyskytovali v rámci školního výletu.

Každopádně čas již pokročil, strávili jsme tam delší dobu, než by nám bylo milé. Hup hup, zapsat se do návštěvní knihy, poznamenat předpokládaný datum návratu, a už nebylo na co se vymlouvat.

Vyrážíme.

Jak nám hodinu trvalo zdolat vzdálenost 100 metrů od ukazatele

Pod turistickým centrem byl postavený ukazatel, označující směr k nejvyšší hoře Finska Halti, což byl náš letošní cíl. Protože desky na ní byly přibité z obou stran, napřed jsme se zvěčnili, samozřejmě i s batohy, z jedné strany a uložili fotovýbavu. Pak jsme zjistili, že fotka s cedulí z opačné strany by měla lepší pozadí, takže vše započalo nanovo.

Každý takový snímek spočíval v následující sekvenci:

- oba shodíme batohy
- já vytáhnu zrcadlovku
- Luboš vytáhne stativ
- oba si nahodíme batohy
- Luboš rozloží stativ
- já přidělám zrcadlo na stativ
- spácháme požadovanou fotku
- oba shodíme batohy
- já odšroubuji zrcadlo ze stativu
- Luboš složí stativ
- já uložím zrcadlo do brašny
- Luboš uloží stativ do pouzdra
- oba si nahodíme batohy

Není tedy nic lepšího, než když jsme po takové anabázi zjistili, že cedule z druhé strany je v příznivějším světle. Uvedený proces proto začal znovu, a to nemluvím o tom, že já sama si batoh bez asistence Luboše prostě nenahodím.

Když jsme se konečně vzdálili od ukazatele a ušli prvních sto metrů treku, zjistila jsem, že nám to trvalo rovnou hodinu.

První sobíci a taky první bažiny

Šlápli jsme do toho a dostali se na obvyklou průměrnou rychlost na našich výletech, která činí 1,5-1,8 km za hodinu. Ono není divu, když se nám do cesty stavělo tolik překážek, tedy zejména fotogenické výhledy na okolní krajinu. A taky první a jediný les tohoto treku, což jsme ještě v té době netušili. Jak jsme tak capali cestičkou a propadali se do bažin, skoro nás sejmulo stádo sobů, nestihli jsme ani foťák či kameru vytáhnout. Sobíci si nás zpovzdálí prohlíželi, následně si odfrkli, a zahučeli hlouběji do zatím ještě zeleného porostu.

Když nás stejné stádo míjelo blízkým setkáním už asi potřetí, usoudili jsme, že to jsou sobíci provokatéři. Prostě se rádi předvádějí před lidmi, a přitom se nechtějí nechat vyfotit ani natočit, hajzlíci jedni. A aby mi to nebylo líto, zahučela jsem do bažiny, zatím pouze po kotníky. Tekutina, v níž jsem se i s botou zasekla, měla parametry lepidla, takže vytáhnout nohu mě stálo dost sil. Po úspěšném osvobození uvolněné pohory se ozvalo „mlask“, což byl zvuk, který nás měl provázet po zbytek treku a dávat tak najevo, že bažiny nás zatím pouští dále.

Vystoupali jsme na malý hřeben a před námi se rozprostřel pohled na posvátnou horu Saana. Tam se po skončení treku vydáme na jednodenní výšlap.

Následovalo několik bažinatých úseků a charakter stezky se stával čím dál tím více kamenitý. To jsme ještě netušili, že se bude jednat o naši noční můru. Už jsem se zmínila, že nenávidím šutry? Zde jsem si jich měla užít dosytosti.

Kudy tudy na Halti aneb není Tsahkaljärvi jako Čáhkáljávri

Konečně jsme měli za sebou první kilák trasy. Obveselilo nás to natolik, že jsme radostně shodili batohy ze zad a spáchali pár společných fotek. Luboš při zastavení frflal, že ho žerou komáři a proč jsme prý nevzali moskytiéry. Nějak mu uniklo, že na nohy, kde má vykasaná kaťata, by si ten výrobek fakt nenavlekl. On byl totiž dokousán na odhalených lýtkách, kde komáři zažívali druhé

vánoce, srolovat nohavice si ovšem odmítl. A vůbec, je si vědom toho, že jedna moskytiéra váží 30 gramů?

A jak jsme poznali, kolik jsme urazili, když GPS zůstala doma? Jednoduše díky údajům na rozcestníku. Tam jsme si kromě číslovky, označující vzdálenost od Kilpisjärvi, všimli dvou důležitých poznatků:

- zdejší tabule nerozlišují zimní a letní trasu
- co je na ukazateli uvedeno jako Tsahkaljärvi, píší v mapě Čáhkáljávri

Po dalším kilometru jsme narazili na ukazatel, který Luboš poněkud vykolejil. Nikde na něm totiž neviděl nápis Halti, zato tam bylo spousta jiných názvů, které mu nic neříkaly, a kromě toho se vlevo od rozcestníku vyskytoval plot s brankou, o jehož existenci, respektive přesném umístění na mapě, jsem neměla ani tušení. Naštěstí pomohla poučka z infocentra, že trasa je značena kolíky s oranžovým koncem. Stačilo se pořádně rozhlédnout, a jeden takový se na nás smál vlevo za plotem. Jak jsme vzápětí pochopili, jednalo se o sobí plot, oddělující pastviny jednotlivých rodin. A abych nebyla za blba, tak tyto „družstva“ polohu ohrazení rok od roku mění, takže mapa samozřejmě nemůže znázorňovat jejich aktuální umístění.

Podél sobích plotů aneb jak se nám zapalovaly šlapky

Opustili jsme lesní porost a ocitli se v nechráněné tundře, kde fičel ostrý severák. Luboš zatím nadále statečně setrval v tričku, což činil zejména proto, aby se na fotkách jeho expediční tričko skvěle vyjímalo, a že je mu zima naprosto ignoroval. Nebo Vám přijde normální, být oděn do trika s krátkým rukávem a zároveň do teplého nákrčníku, čelenky, šátku a teplé čepice? Ještě že si alespoň rukavice nenasadil.

Ruku v ruce s nástupem do otevřených, větrem bičovaných plání, se změnil charakter stezky. Tu tvořily buď šutry, nebo bažiny. Nevím, co je horší. Do bažin jsme zapadali někdy až do poloviny lýtek, od šutrů nás bolely šlapky. Aúúú. Po několika kilometrech dopadů chodidel na kameny jsem

měla šlapky jak v plamenech. Čím více jsem doufala, že se terén zlepší, tím více jsme se podél sobích plotů dostávali do čím dál tím hlubších a rozlehlějších mokřin a seskupení balvanů. Každý krok bolel, každé poklesnutí do mokřadů způsobilo nalepení smradlavé hmoty na pohory, které tím tak o kilo ztěžkly. Při jednom takovém proboření se do močálu mi tam skoro zůstala bota. To bylo takové první varování osudu, že bych neměla mít ty pohory jen tak ledabyly utažené a že na to taky mohu doplatit.

Vytáhla jsem nohu i s pohorou z bažiny, co šlo jsem oškrábala, a pokusila jsem se dostat bahno dolů i z kalhot. Ne kvůli tomu, že by mi vadilo mít je špinavé, tento fakt mi byl ukraden, nechtěla jsem ale nést na sobě zbytečnou váhu navíc.

Sobí plot se táhl v délce několika kilometrů po naší levici a jediným pozůstatkem přítomnosti sobařů byla vyježděná stopa od čtyřkolek v těch místech, kde se zrovna naše trasa shodovala s příjezdovou stezkou k jejich usedlostem. Občas se nějaký ten sob mihl na obzoru, ale utekl dříve, než jsme se stihli přiblížit.

Útrapy s těžkým batohem

Sem tam nás čekalo překonávání vodních toků, zatím naštěstí bez nutnosti je brodit, kdy stačilo s opatrností říčky přeskákat po kamenech na druhý břeh. Já bych ale skoro brod uvítala kvůli možnosti alespoň na pár minut sundat ze zad tu těžkou krysu, protože batoh mě řezal do plecí a

bederák z pupíku sjížděl, čímž vyvolával tření a odíral mě kůži na břiše. Vymrčela jsem si proto přestávku, což mým zbídačeným zádovým svalům moc pomohlo. Protože se tento systém osvědčil, snažila jsem se ho dodržovat, tedy po každém asi kilometru zastavit, složit ze zad zátěž, a nechat tělo odpočinout. Škoda jen, že jsem na to přišla až v druhé půlce dne, kdy už jsem byla docela dost vyřízená.

Zatím ale nebylo tak zle, abych přestala fotit, to by musela nastat mnohem horší situace. Díky únavě jsem ale nebyla schopná psát si deník, čehož jsem později litovala.

Protože bylo relativně teplo, což v místních podmínkách znamenalo, že Luboš byl oděn do trika a já do trika a bundy, měla jsem mezi kůží na břiše a bederákem pouze jedinou vrstvu /tenké triko nepočítám/. No a co dělá bederák, na němž spočívají asi dvě třetiny váhy z 26 kg? Sjíždí. A co se děje při sjíždění bederáku? Přece vzniká tření. Tření mezi bederákem a bundou, tření mezi bundou a břichem. A jelikož kůže na mém břiše už neměla, po čem by klouzala, odírala se. Tedy přesně řečeno, kůže se rozštěpila na jednotlivé vrstvy a ty se posunovaly proti sobě. Není proto divu, že po několika hodinách jsem na laterálních částech břicha měla kůži do krve sedřenou s puchýři, a to ve velikosti mexického dolaru. Vlastně ve velikosti dvou mexických dolarů, protože jsem měla po jedné skvrně na každé straně. No a jelikož tření nebylo rovnoměrné, někde bylo poranění větší, než v jiných částech fleku. Suma sumárum to vypadalo, jako kdyby o mě někdo opakovaně típal cigaretu.

Jak jsem nemohla zvednout soustavu já plus batoh

Když už jsem se jakž takž srovnala s těžkým batohem, s nímž jsem dohromady tvořila téměř metrákový celek, postavil se mi do cesty sobí plot, podél něhož jsme putovali několik kilometrů, a bylo nyní nutné jej překonat na druhou stranu. Jelikož se sobíci vyskytovali na obou stranách plotu, odděloval nejspíše tento plot pozemky jednotlivých sobařských rodin, a tím pádem i stáda na nich se popásající. Toto ohrazení bylo přerušeno schůdky, nikoliv brankou. Zjevně se předpokládalo, že sob po nich neumí přeskakat, a nedostane se tak na jiné území, kdežto pěší turista to zvládne. Chyba lávky! Já naprosto nebyla schopná pomocí svalů mých vypracovaných stehen se i s nákladem vytáhnout nahoru. Jelikož jsem věděla, že mě sleduje můj drahý manžel, nechtěla jsem se v jeho očích shodit, i když si myslím, že po 22 letech manželství a 25 letech společného života už nejspíše není nic, čím bych ještě Luboše mohla překvapit či zaskočit. Každopádně mě vědomí, že se nesmím ztrapnit, vybičovalo k využití všech zbytků posledních sil, kterými jsem ještě disponovala, a s pomocí trekových holí, o něž jsem se zapírala, se mi těch sedm schodů podařilo pomalu přešplhat. Jen jsem měla párkrát strach, že hůlka, o níž se opírám celou vahou soustavy já plus batoh, prostě nápor nevydrží a praskne, nehledě na to, že hrot jsem měla zapíchnutý do dřeva pode mnou. Nakonec se mi to povedlo a připadala jsem si zralá tak akorát na to, lehnout si na sofa a degustovat kafe, či ještě lépe Rulandu. Jelikož nic z toho se zde nenacházelo, nezbylo mi na opačné straně plotu než odevzdaně šlapat.

Kde jsou celníci? Chci razítko do pasu!

Podle mapy bychom měli na úseku asi 1,5 km putovat Norskem. Čekali jsme tedy hranici, celníci a nařízenou karanténu kvůli sobí rýmě. Nic takového ovšem nenastalo. Jakmile jsme předupali po jižním břehu několikakilometrového jezera Čoahppejávri, jež kromě malé západní části leží celé v Norsku, ocitli jsme u osamělé cedule. Z finské strany tam byl nic neříkající nápis, z norské strany, kdy stačilo ceduli pouze obejít jedním krokem, se skvělo „Suomi Finland“. Chvíli jsme tam postávali a doufali, že se odněkud přihnou celníci a zkontrolují naše pasy, případně mě odmítnou pustit do země, aby sobíci nechytli mou chronickou rýmu, ale nic takového se nedělo. Dokonce ani žádný plot tam nestál! Byli jsme z toho tak vykolejení, že nás ani nenapadlo spáchat tam přestávku a tím pádem shodit batohy ze zad.

Když bylo více než jasné, že žádné razítko do pasu zde nezískáme, vydali jsme se tedy po norském území dále. Ťapali jsme a ťapali a ťapali, až nám to bylo více než podezřelé. Takhle dlouhý ten cíp Norska, po kterém trasa vede, být nemůže. Pohledem do mapy jsem zjistila, že už jsme dávno zpět ve Finsku, jen zde nikdo nepostavil hraniční ceduli. /Tedy pohledem do mapy. Já naprosto netušila,

kde reálně na papírové mapě se aktuálně nacházíme, měla jsem už plné zuby těžkého batohu, šlapání po šutrech, prodírání se bažinami, a chtěla jsem jen a pouze zakempovat. Prohlásila jsem tedy, že jsme už zpět na finském území, což ostatně byla pravda./

Kde dnes hlavu složíme?

Protože se začínalo smrákat, chtělo by to najít si nějaký plácek na stan. Já na břehu jezera Čoahppejávri zahlídla spoustu krásných míst, která Luboš odmítl s chabým zdůvodněním, že jsou podmáčená. Nechápu, proč mu ta trocha vody, nasáklá do podloží, tolik vadila.

Protože kromě bažin se kolem nás nacházela pouze kamenná pole, bylo více než jasné, že musíme doputovat až k první chatě na trase Saarijärvi, kde se celkem reálně jevila šance, že objevíme plácky k postavení stanů. Asi kilometr před chatou jsme v protisměru potkali osamělou turistku, mířící do Kilpisjärvi. Ta nás ubezpečila, že jak u mostu před srubem, tak za mostem, najdeme pěkná místa k táboření. Ji jsme naopak zdeptali ujištěním, že má před sebou několik hodin treku, s čímž ona naštěstí vypadala celkem smířená.

Po zjištění, že jsme od chaty vzdáleni jen pár tisíc kroků, jsme nasadili turbovrtulové tempo. V našem případě to znamenalo, že jsme táhli nohy za sebou a opírali se do hůlek, bez jejichž pomoci bychom nedokázali vzdorovat gravitaci. Nebylo tedy překvapením, že náš příchod ke srubu

připomínal pochod invalidů. Tam jsme vyvolali protichůdné reakce u osazenstva.

„My už nemáme vevnitř žádné volné místo!!!“ přímo řvala asi 30-ti letá Finka.

„Nestavte v té zimě stan, jste úplně hotoví, pojd'te dovnitř, nějak se smrskneme a dvě místa pro vás najdeme!“ snažila se nás zlomit Finka zjevně důchodového věku.

No tak to tedy prrr! My máme na víc, než na spaní v chatě! I kdybych měla umrznout, já dnes budu přebývat venku!

Jak jsme zapálili homeopatický oheň

Jen co jsme dosáhli srubu Saarijärvi, zapadlo slunce. Prostě náhle, přímo ze světla, či spíše z příšeří, udeřila tma. To už jsme měli obejdené oba plácky, a to jak u chaty, tak za mostem za chatou. Ten druhý jsme zamítli hned, jelikož tam stály asi dva nebo tři stany. My jsme totiž extrémní introverti, kdybyste nevěděli, takže tento počet stanů jsme vnímali jako přeplněné tábořiště.

Více slibně se tvářilo místočko nad jezerem u chaty, ale jen do té doby, než jsme ho identifikovali jako heliport se zákazem stanování. Fakt bych si nerada nechala v noci přistát vrtulník na hlavě, takže jsme to s těžkým srdcem zavrhnuli. Jediné jakž takž rovné, suché a kamenů prosté místo jsme našli pod kadibudkou, přímo na břehu potoka, jež se vléval do jezera Saarijärvi.

S ohledem na okolní tmu jsme stan rozkládali za svitu čelovek. Mě to inspirovalo ke spáchání fotky, kdy je stan, zevnitř osvětlený čelovkou, zvětčen v černočerné tmě.

Jenže nejenom tábořením živ je turista. My jsme trekaři, kteří milují postávání u ohně. I zhostil se tedy Luboš tohoto úkolu, jenže ouha! Nedošlo nám, že v okolí se nenachází žádný les, z něhož bychom si mohli nasbírat dřevo. Dřevník u chaty obsahoval pár posledních polínek, jichž se Luboš zmocnil v touze založit táborák. Bohužel donesené dříví stačilo na zapálení pouze homeopatického ohně, který neměl žádnou výhřevnou sílu, takže jsme večeri uvařili na vlastním vařiči a zahřívali se zvenku péřovkou a zevnitř fernetem.

At' žijí zimní spacáky!

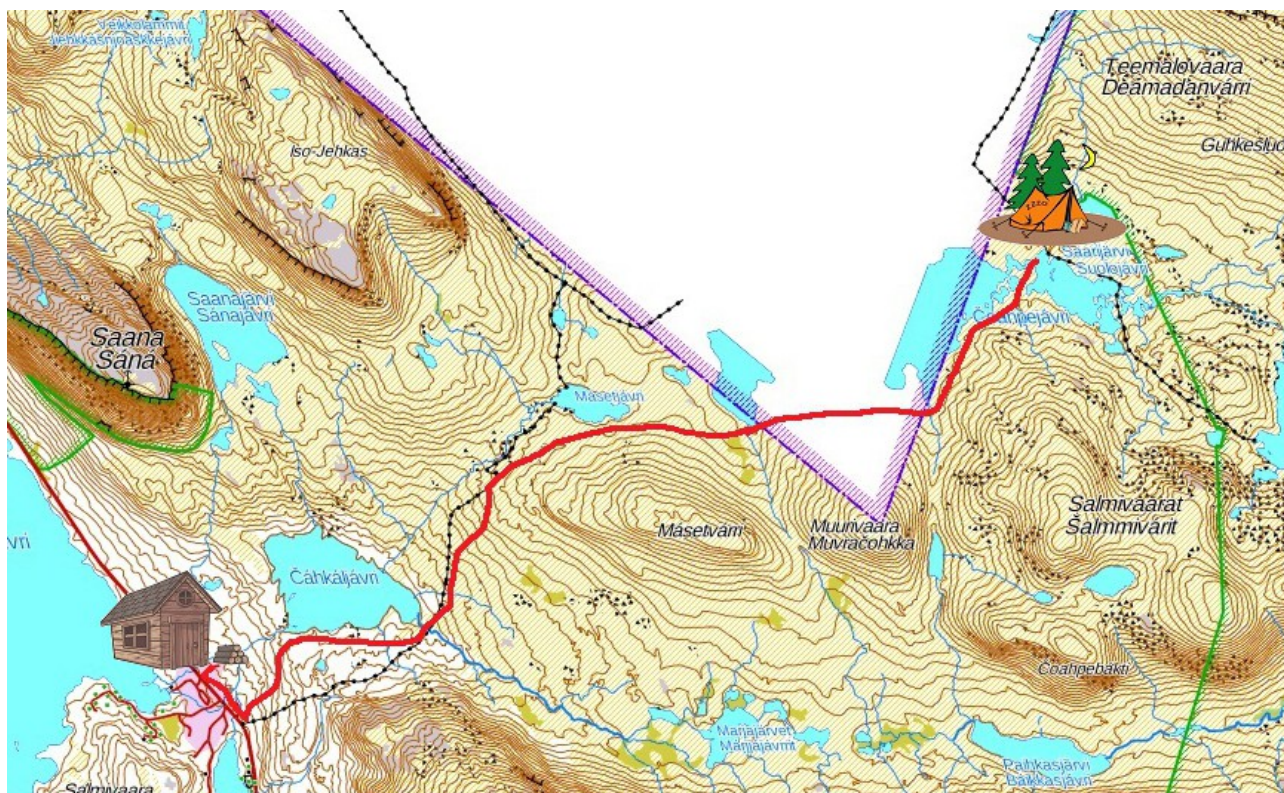
Večeri jsme zhlтали. Jinak se to ani nedá nazvat. Jen co jsem obsloužila vařič a zalila horkou vodou expediční stravu, během pár sekund v nás obsah sáčku zahučel, takový jsme měli hlad. Tento večer byl jedním z mála, kdy mě bylo naprosto jedno, co

jím, hlavně že něco jím, je to teplé a je toho hodně na zaplácání prázdného žaludku. V pozdějších dnech, kdy už jsem nebyla tak vyřízená, měla jsem tendenci si vybírat a zvažovat, na co aktuálně mám k večeri chuť. Teda jako kdyby bylo z čeho vybírat... Já vlastnila asi tři druhy expediční stravy a Luboš tuším čtyři.

Večer teplota padla prudce dolů a blížila se nule. Já se po tábořišti pohybovala v péřovce. Tu jsem si ostatně oděla hned po shození batohu ze zad, přece nebudu zbytečně mrznout. Luboš naopak situaci podcenil, pobíhal kolem stanu jen v mikině a nepromokavé bundě, takže mu vychladlo teplotní jádro, a neměl pak po zalezení do spacáku dostatečnou energii na jeho vyhřátí. Začal se tedy dožadovat jediné věci, která ho mohla zahřát. Ne, sex to nebyl, ten by znamenal si všechny vrstvy oblečení, respektive jejich podstatnou část, vysvléct a vylézt ze spacáku, což by naopak teplo odebralo. Sháněl se po péřovce, kterou měl po celou dobu nachystanou. Oblekl si ji s výrazem naznačujícím, že jsem ji určitě před ním schovávala, a během několika sekund spal jako zařezaný. Dalo se to poznat zejména podle hlasitého chrápání, linoucího se všude vůkol. A že se Lubošovo chrápání šíří všemi směry a dost daleko jsem poznala nad ránem, kdy mě sílící tlak v močovém měchýři donutil vylézt a vykonat potřebu. To jsem tak zdolala těch několik výškových metrů, dělících mě od kadibudky, abych zjistila, že chrápání se rozléhá všude, a zde na kopečku ještě hlasitěji, než dole, v dolíku u našeho stanu. Začalo mi vrtat hlavou, zda by tak sladce, a tím pádem hlasitě, spinkal i v méně teplém spacáku. Rozhodně by ale lépe chrněli obyvatelé chaty, kteří nyní určitě museli být rušeni šílenou decibeláží odpovídající zvuku cirkulárky.

Mapa

Den 2., úterý 29.8.17

Jak nám přšelo celou noc a i kousek rána

Prakticky hned po nutné noční močící pauze začalo pršet. Staccato kapek, dopadajících na tropiko stanu, dávalo najevo, že venku více či méně lijí. Stejná situace pokračovala i ráno, takže když jsme se odhodlali vystrčit hlavy ze stanu a zrovna nepršelo, rozhodli jsme se toho využít a uvařit si snídani. Bohužel jsme se ukázali jako nezkušení turisté, protože jsme valnou část výbavy rozložili na plachtu, sloužící nám v noci na přikrytí batohů. Samozřejmě toho využily mraky, aby nás zkrápěly vodou, a vše nechráněné nám tak pokropily. Naštěstí nejsme až zas takoví outdooroví zelenáči, takže zmoknout stihly jen salámy a jídlo, ostatní výbavu jsme měli na plachtě pohozenou v nepromokavých obalech. No a samozřejmě, že než jsem se stihla převléct do nepromokavé bundy, pár kapek schytala i moje péřovka. Vařič pro přípravu snídaně jsem už obsluhovala raději ve voděodolném svršku, nechtěla jsem si totiž znovu smáčet péřovku. Ale jen co to situace dovolila, velmi ráda jsem se do ní znovu oděla. Není totiž nad teplo generované peřím.

Po dešti se oteplilo na +8°C, což bylo dle Luboš na triko. Dlouho ale nevydržel, a honem si raději nepromokavou bundu oblékl. Do péřovky zatím tento kříženec ledního medvěda a mrože nešel. Dokonce se kasal, že ji vlastně nepotřebuje a je na tomto treku naprosto zbytečná. Taktně přešel, že v ní v noci spal. A to tou dobou ještě netušil, že ještě bude velmi vděčný, že ji zde má s sebou, a to jen a pouze díky mé předvídavosti.

Jak jen překonat sobí plot?

Jelikož nám v cestě nestály žádné překážky ve formě ohně, u nějž bychom dlouho seděli, nezabralo nám ranní balení více než dvě hodiny, takže jsme již před polednem mohli nahodit batohy na záda a ukrajet první dnešní kilometry trasy.

Hned po půl kilometru se nám v cestě zjevil sobí plot. To by nebylo až takové překvapení nebýt toho, že zde jsme si s brankou nemohli poradit. Jevila totiž známky postupujícího zubu času, takže klasické otvírání již dávno nefungovalo. Po delším dumání a hlavně zkoušení a zuřivého lomcování jsme na systém přišli. Bylo potřeba odsunout tyčku doprava a kus klacku doleva, abychom se dočkali otevření kýženého průchodu. Zavření nebylo o nic jednodušší, jelikož nám ani hrubá síla nepomohla branku plně dovřít, stále nám tam zůstávala relativně velká mezera. Nakonec jsme rezignovali. Tak se jim tudy nějaký ten sob protáhne, no a co. Nemají mít tak složité zaklapnutí dvířek.

Černé mraky, které nás od rána strašily na obloze, postupně zakryly celou oblohu, až začalo pršet. Odevzdaně jsme tedy šlapali do kopce, potíce se v nepromokavých bundách. A abychom to neměli tak jednoduché, zjevila se šutrová pole. To nebyly kameny na stezce jako dosud, to byly velké balvany v kamenném úseku o délce několika set metrů, volně naskládané na sebe, jak je před mnoha lety natlačil ledovec. Přecházet přes ně nebyla žádná sranda, takže nás ani neudivilo, když jsme potkali chlapíka s podvrtnutou nohou. Ten se statečně probíjovával do civilizace s obvázaným kotníkem, oděným do crocsů, či jiné podobné čínské imitace. Zjevně se s oteklou haxnou nedokázal do pohory dostat.

Potoky, bažiny, déšť aneb místní jsou magoři

Naši cestu začaly křížovat potoky. Některé se daly přeskákat po šutrech, jiné již měly balvany natolik od sebe vzdálené, že já se svými krátkými nožičkami prostě nedosáhla z kamene na kámen. Musela jsem se tak asi ve třetině řeky vracet na břeh, shodit batoh, nandat si brodicí boty, nechat si

od Luboše batoh nahodit, a pokusit se tok překonat znovu. Mraky toho využily a pouštěly na mě dolů šňůru vodní spršky. Jelikož jsem brodila s pohorami uvázanými kolem krku, logicky mi do nich napršelo svrchu. Na druhém břehu jsem díky panujícímu středně silnému dešti vodu v botech nějak více neřešila, když jsem měla beztak mokré všechno. Nazula jsem si vlhké ponožky, obula nasáklé pohory, stáhla si kalhoty dolů, a byla jsem připravena pokračovat. Dokonce ani fernet jsem nemusela požit.

Následně se pravidelně střídaly pasáže s bažinami a potoky. Náš postup vpřed klesl na rychlost kilák za hodinu, protože některé mokřady jsme museli obcházet velkým obloukem, jiné opatrně zdolávat napříč a doufat, že mají dostatečně tuhou konzistenci, abychom nezapadli hluboko. Běžně jsme se ale bořili nad kotníky, těsně kousek od vršku boty. Naštěstí jsme již přechod slatinišť zažili, a to v roce 2010 v Norsku na Finnmarksviddē. Tehdy jsme zjistili, že neprůchodné a těžko průchodné bažiny se liší barvou zeleně na povrchu. Tento poznatek nám nyní umožnil některé mokřady překonat s obtížemi a jiné pro jistotu obejít několikakilometrovým obloukem, kdy jsme se vzdušnou čarou posunuli o bídnicích pár set metrů. Nebylo nám v tu chvíli jasné, jak

se tyto úseky přecházejí v létě, když na přelomu léta a podzimu jsou stále močály ty, které mají hlavní slovo. A že nám u toho silně pršelo, nás už ani nerozhodilo. Aspoň ten déšť smyl část bahna z pohor.

Úsek s mokřady a bažinami nám také ukázal, že místní jsou magoři, a to doslova. Zatímco my jsme podmáčené pasáže řešili obcházením, či přeskakovaním z drnu na drn, domorodci postupovali vpřed nejpřímějším azimutem. Toho se dalo dosáhnout pouze přezutím se do brodicích bot a vyhrnutím kalhot nad kolena. Oni to prostě zdolávali naostro!

V mlze bych zde rozhodně nechtěla chodit

Započali jsme stoupat do sedla Guonjarvággi. Jestli jsme si mysleli, že čím výše se budeme nacházet, tím méně bude bažin, opak byl pravdou. Tady se asi opravdu mokřady rozprostírají všude. Jako bonus nám přibývala šutrová pole, kde naše nohy teprve dostaly co proto. Bohužel orientace v obou terénech byla obtížná, protože značka byla tvořena asi půl metrovým klacíkem s oranžovým koncem zapíchnutým do země. Logicky kvůli své délce toto značení bylo nedostatečné, a díky barvě, kdy se tundra začínala měnit nastávající ruskou, kolík zanikl v záplavě oranžových či

podobných kytíček. Jelikož tyče byly umístěny na relativně velkou vzdálenost, kladli jsme si otázku, jak bychom se zde pohybovali v mlze či jinak snížené viditelnosti. Ale asi se to tady nějak více neřeší. Anebo řeší, ale prostě si turisté musejí nějak poradit.

Když už o tom mluvím, tak nikde jinde jsme nepotkali tolik důchodců, jako na zdejších treku. A dokonce sólistů. Pokud zde šlapal osamocený senior, vždy to byla ženská. Jak si nahodí sama batoh jsem vůbec netušila, když já to zvládla pouze s pomocí asistence Luboše. A jak si tady dotyční poradí se zdravotním problémem, když nikde není mobilní signál, nám nebylo jasné vůbec. Zde se i obyčejná zlomenina či lehký infarkt stává fatálním problémem. Prostě zdejší senioři se s tím vůbec nepárou, a když mají zakalit, tak ať je to aspoň v horách. Zase na druhou stranu, pokud je někomu sedmdesát, chodí po horách celý život a je to jeho koníček, určitě je pro něj lepší umřít zde, než někde ve špitále napojen na kapačky. Jen by ta mrtvola, ležící přímo na stezce, mohla zanechat hluboké psychické následky v nálezci, který tělo objeví.

Prší, prší, jen se leje aneb šmoulové na výletě

Jakmile jsme vystoupali na náhorní plošinu mezi dvěma hřebeny, zmizely výhledy. Nebylo to pro ztrátu našeho zraku, nýbrž kvůli ocitnutí se v mraku. Všude kolem nás se vinuly šedavé cáry mlhy, dešť zesílel na intenzitě a voda na nás kapala ze všech stran. Nekecám, i zespodu. Nejvíce jsme ale touto substancí byli bičováni do obličeje, protože ostrý vítr měl zrovna tento směr, aby nám dešťové kapky foukal do ksichtu. Jsem přesvědčená, že kdybychom putovali opačným azimutem, i vítr by se adekvátně stočil.

Šlapali jsme asi kilometr sedlem a hory kolem nás jsme spíše tušili, než viděli. Že existují skutečně a nejsou jen mýtickým objektem se dalo poznat dle stříhu větru. Vichr si hledal cestu nejmenšího odporu a logicky tedy foukal průchodem mezi štíty, kde zákonitě vzrůstala i jeho rychlost a chvílemi se turbulentně točil. To aby nám mohl zanést vodní tříšť tam, kde jsme ji nejméně potřebovali, jako třeba do tváře. Vypadali jsme jako šmoulové na výletě. Sice mokří, ale zato plní endorfinů, kdy nám

radost prýštila z každého póru zmrzlé a mokré kůže. Radost, kdy už krucinálhimlhergot narazíme na přístřešek či srub a naše dnešní utrpení tak skončí. No a proč šmoulové? To je tak, když se vybavení nakupuje ve výprodeji. Jednu dobu jsme oba vlastnili bundy červené, nyní máme modré. Prostě asi tato barva s ohledem na voliče nefrčí. A šmoulové byli modří, pokud se nepletu.

Nemusíme si nic dokazovat aneb chvála Metsähallitus

Najednou jsme začali sestupovat do údolí. Poznali jsme to zejména z toho, že jsme přední nohou došlapovali níže, než zadní. Viditelnost totiž stále měla parametry perimetru pingpongového míčku, takže to, že je Luboš krok přede mnou, jsem poznala pouze tak, že jsem do něj nosem vrazila.

Naštěstí stezka zde byla poměrně vyšlapaná, jelikož frekvence výskytu kolíků byla na aktuální poměry naprosto sporadická. Co ale cestička nabízela na snadné sledovatelnosti, to jí chybělo na povrchu. Tedy přesně řečeno nechybělo, nýbrž přebývalo. Přebývalo zde šutrů!!! Každý krok bolel. Bohužel výskyt kamenů se neomezil pouze na stezku. Šutrová pole se nacházela všude kolem nás, kam až zrak dohlédl. Zde stan nepostavíme, musíme dojít k nějakému oficiálnímu tábořišti. K této metě jsme upínali všechny své touhy. Prostě vlezeme do srubu, usušíme se, najíme se, a pak venku postavíme stan. Já tedy prosazovala absolvování treku bez těchto podpůrných prostředků civilizace, byla jsem ale přehlasována. Ptáte se, jaktože měl Luboš větší váhu při hlasování, než já? Nesl mi totiž stativ a taky můj příděl salámů, takže v rozhodování měl přiděleny dva hlasy proti mému jedinému. Já ovšem měla právo veta, takže nakonec často bylo po mém :-)

Najednou se před námi zjevila chata. Její existenci jsme v silné mlze, dešti a nulové viditelnosti zjistili klasickým způsobem, tedy blízkým kontaktem s jejími stěnami. Došlapali jsme tak konečně ke srubu Kuonjarjoki. Hurá, dosáhli jsme dnešního cíle, už nás čeká jen sucho, teplo a další sociální jistoty. Chvála finskému lesnímu spolku Metsähallitus za to, že tyto chaty v jednodenních

intervalech staví a obhospodařuje. Ne, že by to bez tohoto zázemí nešlo, ale s ním je to mnohem příjemnější, nehledě na to, že většinou se terén, umožňující postavení stanu, nachází pouze v okolí těchto chat.

Jak to chodí v chatách v divočině

Po trase jsou v intervalech cca 10-12 km zbudovány sruby. Jsou jednoduše vybavené, s dřevěnými pryčnami, stoly a plynovým vaříčem. Není tam elektrina ani zdroj vody. Jsou vždy rozděleny na dvě části, polovina je volně otevřená a přespát tam může kdokoliv, druhá polovina je uzavřená na klíč, který se pronajímá v turistické kanceláři. Jedině tam má člověk jakousi garanci, že místo na spaní sežene. Otevřené části se říká autiotupa, rezervovatelné varaustupa.

Vyslala jsem Luboše, aby prozkoumal otevřenou část. Shodili jsme oba batohy ze zad a já se posadila na schody tak, abych seděla pokud možno pod úzkou stříškou a nepršelo na mě. Luboš se vrátil téměř obratem a zářil nadšením.

„Vevnitř jsou poslední dvě volná místa. Honem si je pojďme obsadit.“

„Ale já bych ráda spala ve stanu.“

„Máme všechno mokré, sami jsme mokří.“

„No a co kdyby tady ten srub nebyl? To bychom přeci museli do stanu.“

„Ale on tu je, a já bych rád zažil jeho atmosféru.“

Posledním argumentem mě zlomil. Ok, pokud chce zažít atmosféru v jedné z těchto chat v divočině, ať je tedy po jeho. Pro jednu mu to umožním.

Jak jsme útulný srub přetvořili na cikánský tábor

Když jsem vlezla dovnitř, pochopila jsem, proč se zde Luboš nechtěl pouze vysušit a poté spát ve stanu. Vevnitř totiž nebylo zatopeno a vlhkost se blížila sauně. I přes mé protesty Luboš všude na volné přičky zavěsil gumicuky a na ně postupně nakladl naše mokré svršky. Na moje poukázání, že takhle spíše natáhnou okolní vlhkost, opáčil, že tohle řešení je mnohem lepší, než všechno nechat nasáklé vodou někde v batohu. Moc jsem se nebránila.

Zdejší osazenstvo tvořilo zajímavou mezinárodní sešlost. Norové, Němci, Finové, a nyní my dva, Češka a Slovák. Takové malé OSN.

Jelikož jsme hlady pomalu ani neviděli, svařila jsem vodu, kterou Luboš donesl z asi 100 metrů vzdáleného jezera, na zdejším erárním plynovém vaříči, a zalila jsem expediční stravu. Dnešní

večer byl druhý ze dvou dnů, kdy jsem naprosto neřešila, co vlastně konzumuji, hlavně když je to teplé a je toho hodně.

Turisté nás nevěřícně sledovali už při jídle, jakoby tento typ pokrmu viděli poprvé v životě. Když jsme ale všude možně rozvěšeli naše harampádí, tak už jim vyloženě lezly oči z důlků. Na náš dotaz, zda jim to vadí, ale opáčili, že ne. Že jen je to prostě zaujalo a hlavně, neměli gumicuky. Během půl hodiny jsme tak útulný srub změnili na utečenecký nebo spíše cikánský tábor.

Jak se spí ve spacáku určeném do -7°C při teplotách $+8^{\circ}\text{C}$

Tak jak jsme se večer nemohli zahřát, tak během půl hodiny po zalezení do spacáku se situace změnila. Když totiž máte spacák do -7°C /komfort pro ženu/ či do -15°C /komfort pro muže/, při teplotě ve srubu, která činila $+8^{\circ}\text{C}$, se prakticky nemáte šanci vyspat. Naštěstí jsme při balení přihodili do již tak těžkých batohů i hedvábné vložky do spacáků. Já jsem sice doma remcala, že váha jedné činí dvě expediční stravy, Luboš mě ale přesvědčil, a nyní jsem mu byla vděčná. Díky občasnému spaní při teplotách o $15\text{--}20^{\circ}\text{C}$ vyšších, než činí komfort spacáku, jsme plně využívali funkce této vložky, původně určené spíše jako ochrana spacáku před zamaštěním a jiným znečištěním ze strany spáče. Do vložky jsme se totiž ve srubu zachumlali a spacákem se pouze přikryli, takže nám netáhlo na záda. A pokud by někdo namítl, že by přece stačilo se spacákem

zakrýt i bez této vložky, tak mu to doporučím vyzkoušet. Ale se zimním pérovým spacákem prosím! Mimochodem, ta ochrana spacáku před mastnotou kůže mi přišla dost humorná, když jsem běžně do pytle lezla kompletně oděná, takže mi čouhal pouze nos. Abych dokázala, že nekecám, tak naše standardní oblečení do spacáku ve stanu bylo následující /bráno zespodu nahoru/:

- ponožky či pérové papuče
- podvlíkačky či kalhoty
- trenýrky
- tričko
- mikina či rolák /prostě něco s dlouhým rukávem/
- nákrčník
- čepice

No a fakultativně to byla pérovka. Prostě nikdy nemohlo dojít ke kontaktu mezi holou kůží a spacákem.

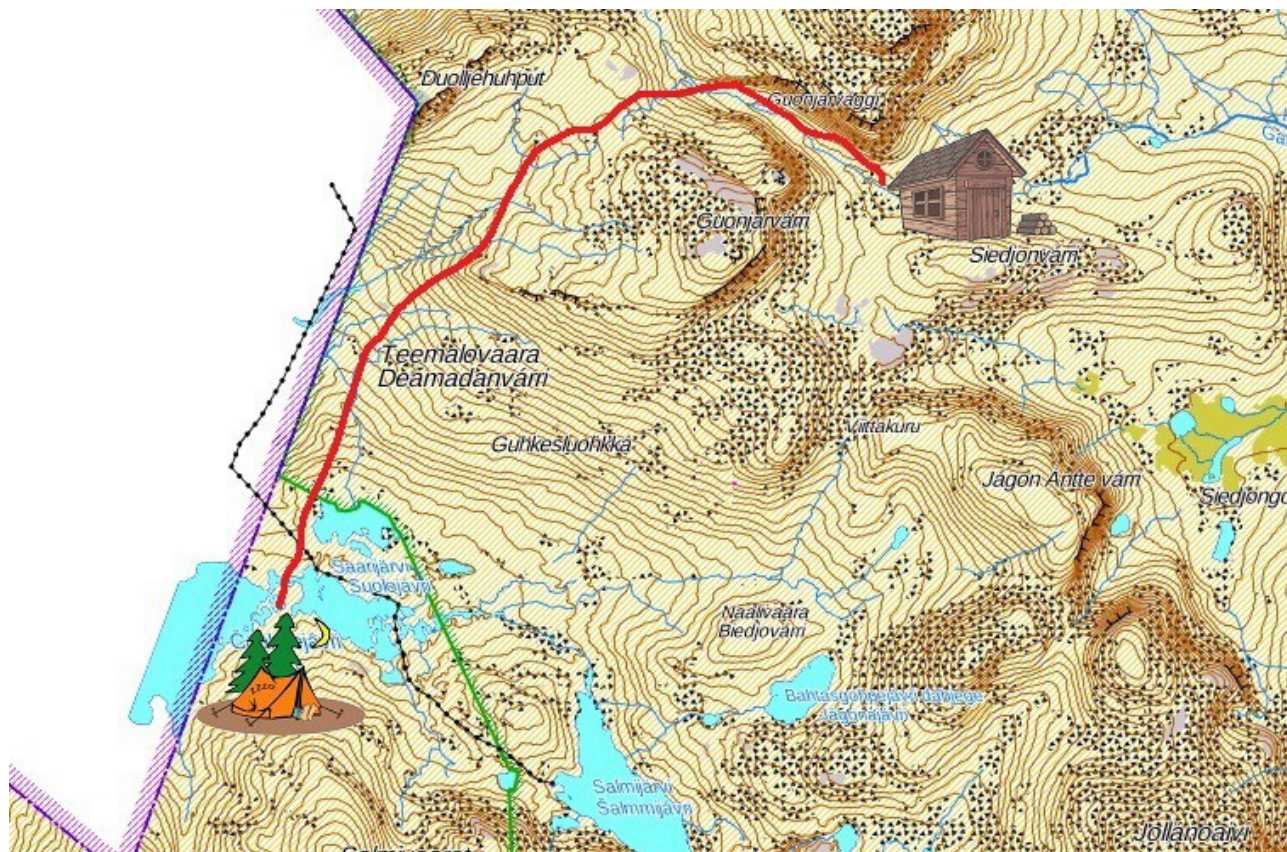
Zde ve srubu jsme byli oděni do trenýrek /Luboš/ či do trenýrek a trika /já/.

Jak se chodí ve srubu za potřebou

Biologický budík mě zpravidla probouzí někdy v půlce noci, což je interval mezi půlnocí až osmou hodinou ranní. Prostě tlak v močovém měchýři překročí hranici, kterou můj svěrač je schopen zvládnout, a jsem donucena vstát a vypustit obsah měchýře někde venku.

Pokud spíme zcela v divočině, vypadá takové močení tak, že si narvu brýle a čelovku /vždy/ a podle panujícího počasí vně stanu i kalhoty, nepromokavou bundu či pérovku. Nyní jsme ale přebývali v chatě, kde se s námi vyskytovalo sedm dalších lidí, o nichž jsme netušili, nakolik spí či nakolik jsou obdařeni viděním. Třeba já či Luboš, když si sundáme brýle, vidíme lautr hovno, takže někdo, kdo by se vydal ze spacáku ven nahatý, by nás vůbec nevzrušil, jelikož bychom s bídou rozeznali silně rozmazanou postavu či něco tomu podobnému. Protože většina okolních lidí byla o polovinu mladší, než my, navíc jsme si nevšimli, že by užívali pomůcku ve formě brýlí, usoudila jsem, že když musím čurat, tak by bylo společensky vhodné se obléct. Proto jsem si na sebe narvala ponožky, kalhoty, čepici a pérovku, bosky přetápala přes chatu ke dveřím, tam si nazula pohory, aniž bych se obtěžovala zavázat si tkaničky, a skoro si rozbila hubu, jelikož jsem si částečně trčící šňůrku přišlápla. „Doprdele, kur*a, pi*a, já se na to můžu vysr*t!“ zařvala jsem do okolního ticha, samozřejmě dostatečně daleko od srubu. Potřebu jsem vykonala na místní kadibudce, vzdálené od chaty asi 100 metrů. Vychutnávala jsem si klid okolní tundry, kde přestalo pršet a mě se zjevil negativ krajiny. Obloha se zobrazila jako bílá a hory černě.

Mapa

Den 3., středa 30.8.17

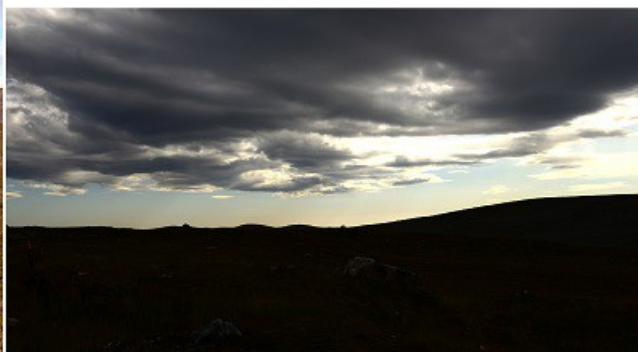
Tak bude pršet nebo ne?

Ráno osazenstvo srubu vstalo, posnídalo jakési debilní vločky, či co, a vypadlo kolem osmé hodiny. Nám tou dobou teprve začal poprvé zvonit budík, což všechny ostatní kromě Luboše pobavilo. Fakt nechápu lidi, co jsou na treku schopní vstát v šest, rychle se nasnídat a sbalit a v sedm již ukrajovat první kilometry. My s bídou vstaneme v devět poté, co mi budík řinčí hodinu s frekvencí každých 10 minut, a jsme rádi, když v poledne opouštíme tábořiště.

Nejinak tomu bylo i nyní. Výhoda brzkého odchodu ostatních turistů spočívala zejména v tom, že jsme měli sami pro sebe erární vařič v chatě. Luboš opět nanosil vodu a my se vrhli na konzumaci salámu. Ten jsme snídali již druhý den stylem, že jsme načali dva druhy, jedno balení prohlásili jako hlavní jídlo a druhé jako přílohu a takto zakusovali.

Protože jsme ráno uvařili hektolitry čaje, musela část projít mým tělem a dostat se postupně ven. Když jsem capala ke kadibudce, zahlídla jsem modrou oblohu se sluncem zalitým údolím vlevo od chaty. Nebo vpravo? Já si ty směry furt pletu. Jenže než jsme se najedli, zavodnili a sbalili naše krámy, přivítal nás všudypřítomný vítr, temná obloha a mrholení. Kdeže ty slunné okamžiky jsou. Luboš mi skoro nevěřil, že jsem opravdu viděla azuro před asi půl hodinou.

Jak se ale ukázalo, nastalo počasí, které je dle našeho názoru typické pro Laponsko. Prostě chvílemi prší, chvílemi svítí sluníčko, občas sněží, případně všechno dohromady. Jelikož teplota činila maximálně +6°C, nebyl problém tomuto rychlému střídání počasí čelit jednoduše, tedy oděním se do nepromokavé bundy, díky čemuž jsem neřešili, zda zrovna prší či ne.

První duha a druhý brod

Po sbalení jsme se vydali na pochod doufajíce, že jsme ve srubu nic nezapomněli. Výhoda stanu je, že vše, co se nachází vevnitř, je vaše. Prostě vše, co je „pod střechou“, si taky odnesete. Když ale spíte v chatě, tak může být vaše cokoli, co je rozprostřeno na okolních postelích, stolech a židlích, případně zavěšeno v předsínce. No, snad máme veškerou výbavu.

Protože nás od rána provázel mírný deštík, takový ten sice snesitelný, zato intenzivní a dlouho trvající, překvapilo nás objevení se duhy. Duha přece vznikne jen v kombinaci se slunečním svitem, ne? A slunce jsme rozhodně nikde neviděli, zůstávalo skryto za černými mraky. Každopádně duha měla pozitivní efekt. Ne, nenašli jsme na jejím konci poklad, nýbrž stezku, na níž se prakticky nevyskytovaly kameny. Skutečně! Prostě terén téměř bez šutrů. Nádhera. Nás o tomto faktu informovali turisté ze srubu Kuonjarjoki, kde jsme tuto noc spali. My jim to vůbec nevěřili, bylo to ale tak. Opravdu dnešní etapa měla výskyt balvanů asi jako na Tatranské magistrále, což bylo na zdejší podmínky naprosto zanedbatelné.

Abychom si ale nemysleli, že když si nebudeme sdírat šlapky na šutrech, tak máme vyhráno, připravila nám stezka překážky ve formě brodů. Jelikož mám krátké nohy, tak mi nezbylo nic jiného, než asi v půlce řeky se potupně vrátit, shodit si batoh, nandat si brodicí boty, a znovu se odhodlaně do vnořit do ledového

toku. Naštěstí Luboš se nacházel na tom správném břehu, tedy mi mohl pomoci batoh zpátky narvat na záda. On, obdařen delšími končetinami, dokázal ledovou bystřinu překonat přeskákáním přes kameny v jejím proudu se nacházejícími. Samozřejmě, že v době, kdy jsem musela vstoupit do ledové řeky, teplota vzduchu činila +2°C, silně pršelo, intenzivně foukalo, a má krásná lýtka omývala voda z okolních hor. Brrrrr.

Arktický sever aneb jak se pije čaj ve větru

Fouká. Fouká! Fouká!!! Stoupali jsme do sedla Gahperusvárri, a foukalo jak o život. Doslova! Mě vítr napřed přimáčkl bundu k tělu a poté přimáčkl mě i s bundou na Luboše. Ten se chtěl napít, ale přimrzl k termosce. To už naznal, že mít nohavice vyhrnuté ke kolenům nejenom přitahuje

komáry, ale taky chlad, a sroloval si kaťata dolů ke kotníkům. Poprvé, co jej takto znám. Jakmile jsme se dostali na náhorní plošinu, opět sevřenou okolními štíty, vítr se nás pokusil srazit na zem, případně s námi ještě předtím praštit o šutry. S batohy na zádech jsme byli celkem v pohodě, takovou nálož fakt větřísko neuzvedlo. Stačilo ale zastavit na svačinu ve formě pokusu o napití se čaje, a už s námi poryvy mlátily.

Ovšem ani taková degustace čaje nebyla jen tak. Vítr nám totiž vždy oddělil nějaký proud, který místo aby stekl do huby, šplíchl přímo do obličeje, případně na bundu. A v mém případě, jelikož jsem děsně šikovní, tak i pod bundu. Jak je to možné? Jednoduše. Abych odvětrávala, měla jsem zip na bundě mírně rozepnutý, a tímto otvorem si čaj našel cestu dovnitř. Pozice obrátit se proti větru nepomáhala, když se vítr neustále točil v turbulentním proudění.

Díky větru a jím způsobenému vnímání teploty, známému též jako windchill efekt, jsme okolní, již tak nízkou teplotu pociťovali jako nižší cca o 10°C. No a jelikož teplota činila +2 až +6°C, zažívali jsme mráz. To již byl oděn do bundy i Luboš, a nejenom do ní. Navlečen byl do teplého nákrčníku, čepice a dokonce i rukavic. V podstatě na sobě měl téměř veškeré oblečení kromě péřovky a plavek.

Krise třetího dne se nekoná aneb dnes mám nejlepší den

Ocitli jsme se v údolí řeky Vuomakasjoki. Ta nás měla provázet několik hodně kilometrů, a jelikož jsme se dnes, třetí den putování, cítili prakticky nejlépe, domluvili jsme se, že nezakotvíme někde na oficiálním tábořišti u chaty, ale potáhneme to až tam, kam nám síly dovolí.

Samotnou mě to překvapovalo. Vzdor všem poučkám, vycházejícím z reality a zkušeností, jsem dnešek vnímala jako dosud nejlepší den, přitom nás měla sužovat krize třetího dne. Nic takového se nekonalo. Ani ten batoh mi už tak těžký nepřipadal, ačkoliv zrovna tento pocit byl nesmysl. Proti začátku treku, kdy jeho hmotnost činila 26 kg, jsem z něj váhově ubrala pouze dvě expediční stravy, tedy celkem 250 g, což je v celkovém pohledu jako naprosto statisticky zanedbatelný rozdíl.

Jedinou změnou byl režim, v jakém jsme se pohybovali. Pravidelně jsme zařazovali přestávky kvůli

shození ruksaků na zem, a taky při každé možné zastávce, jako třeba focení, jsme též tlumoky sundávali ze zad. Tím, že jsme tak činili preventivně, se nám povedlo předejít přetížení zádoových svalů, což zase znamenalo, že můžeme šlapat bez pocitu bolesti, zejména v druhé půlce dne. Díky subjektivně pozitivnějšímu ladění jsem již byla schopná psát si deník. Jelikož mi ale v něm chyběly dosavadní dva dny, kdy jsem to vlivem extrémní únavy nezvládala, cancák jsem nezaložila. Škoda, doted' si to vyčítám. Vždyť stačilo ty chybějící dva dny doplnit dle fotek či útržků paměti, jak tak činím nyní, ale bohužel takto musím obsáhnout bez zápisků celý trek.

Neskutečná zeleň zdejší flóry

Začali jsme klesat, a údolí řeky Vuomakasjoki se nám tak ukázalo v plné kráse. Na obzoru, od nás vzdáleno asi 20-30 km, se tyčilo několik zasněžených hor. Podle mapy by již některá z nich mohla být Halti, náš cíl.

V kontrastu s bílými štíty se nám zjevila delta malinkaté říčky Bierfejhoka. Zaujala nás zejména neskutečná zeleň zdejší flóry. Tak nádherně zelený mech přímo sváděl k postavení stanu, jen kdyby nebylo teprve 16. hodin. Pro nás, chronické prokrastinátory, je tohle občas doba, kdy teprve na trek vyrážíme, takže se neslučuje se založením tábora. Teda my bychom nyní klidně stan fláklí na zdejší plácek, zejména Luboš tomu byl nakloněn, jenže to bych nesměla mít v prdeli vrtuli, která mě

poháněla dopředu. Asi ten čaj, který od rána piju, má nějakou příměs povzbuzujících látek. Jediný podezřelý čaj v našich zásobách byl zázvorový, takže je docela možné, že tento mě tak nabudil. Prostě dnes chci šlapat, dokud nepadnu v bezvědomí do stanu a nebudu odvečena do spacáku i s pohorami na nohou.

V sedle zesílil již tak intenzivní vítr natolik, že se zde Luboš rozhodl obléct, tedy si pod bundu dát mikinu. Znamenalo to vysvléct si bundu, v tričku bojovat s poryvy větru, narvat na sebe mikinu a posléze bundu. Nechápu tedy, proč si na to vybral tu nejvíce vichrem bičovanou plošinku, když přece stačilo sejít o pár desítek metrů níže do sevřené rokle, kde tolik nefoukalo. Asi zatoužil poprat se s větrem o kusy svého oblečení.

Turista má brát to místo na táboření, které se mu naskytne

Já funguji jako tvrdý zdroj. Prostě mám dostatek energie a cítím se jako víla, které nečiní žádné potíže batoh, tvořící dvě pětiny její živé váhy, když tu najednou odpadnu jak králíček Duracell, kterému dojde šťáva v baterkách. Nejinak tomu bylo i nyní. Minuli jsme chatu Meekonjärvi, ležící asi kilák od trasy, a já se ještě cítila, jakoby na mých bedrech mohly stát nebesa. Pofotila jsem peřeje na říčce Bierfejhoka, obdivovala impozantní horu Saivaara s jejím zvláštním tvarem, a najednou to bylo tady. Nemohla jsem zvednout nohy, opírala jsem se celou vahou svého těla do trekových hůlek, a chystala se položit do okolních bažin. Bohužel, v těch místech mé probíhající krize, se nacházela pouze obrovská šutrová pole či podmáčená vřesoviště. Tam postavit stan nepůjde. Naneštěstí zrovna tyto úseky se vyznačovaly kombinací močálů a kamenů. Mokřady byly dokonce tak obtížně schůdné, že přes ně byly položeny desky kvůli snazšímu překonání. Suma sumárum, bylo více než jasné, že budu muset došlapat až do míst, kde se dá vztyčit stan. Mapa nám při rozhodování moc nepomohla. Jednak jsme tam neměli značeny kamenná pole ani bažiny, jednak se z terénu opravdu nedalo určit vhodné místo k postavení stanu. Samotný charakter treku nám ukázal, že takových míst je opravdu málo, a většinou se nacházela v okolí chat.

Začala jsem litovat, že jsme dnešní putování neukončili před třemi hodinami tam, kde ležel nádherně zeleně zbarvený mech a lišejník. Do mé mysli se pomalu vkrádalo zoufalství. Kde jen dnes budeme spát?

Po asi kilometru šlapání po balvanech, povalových chodnících a zapadání do bažin, jsme klesli až na samé dno údolí řeky Vuomakasjoki.

Zde Luboš zavěšil. Pokud chceme rovný plácek, pouze zde máme šanci. A jak se ukázalo, měl pravdu. Stačilo ujít ještě asi 500 metrů a jedno úžasné místo, tak akorát na náš stan, na nás zdálky volalo. Co volalo, přímo řvalo.

Jak jsme stavěli stan hlavami dolů

Jelikož Lubošem objevený kus rovné země byl jediný široko daleko, prohlásili jsme jej za náš, a začali stavět stan. Zde se projevila odlišnost našich povah.

„Umístíme stan sem, hlavovou částí zde. Takto je to optimálně s ohledem na terén,“ děl pragmaticky Luboš.

„Vidíš, kde teď zapadá slunce? Na opačné straně bude potom vycházet. Já chci stan hlavou k rannímu slunci,“ opáčila jsem já s palicí v oblacích fotografického nadšení.

„No jo, ale to by znamenalo mít stan hlavami dolů, protože plácek nic jiného neumožní.“

„To přece není problém, dáme si pod hlavu ještě navíc pérovku. Já chci, aby mi ráno do stanu svítilo sluníčko.“

Nemusela jsem na Luboše ani nějak více tlačit, přesvědčovat ho či mu odpírat... Ne, sex ne, nýbrž fernet. Dobře znal svoji manželku, a věděl, že si stejně prosadí své, takže bez remcání namířil stan tak, jak jsem chtěla já: hlavovou částí směrem k potenciálním východu slunce, tedy kebulemi dolů. Tak nějak usoudil, že méně sil ho bude stát, když manželce vyhoví, než když se ji bude snažit přesvědčit či uhádat. Prostě byl jako elektrický proud, šel cestou nejmenšího odporu, a pro klidnou noc byl ochoten obětovat cokoli, tedy i to, že bude mít výše nohy, než hlavu. No ale chápete, že bylo šíleně důležité, abychom ráno měli ve výhledu ze spacáku slunce, ne?!

Jak si Luboš svou lžící spálil, a k pití večerí se tak odsoudil

Protože jsme stanovali na dohled od stromů /asi šesti/, rozhodl se Luboš nasbírat dříví a založit oheň. Táborák, to on miluje. Ostatně já taky, zejména ráno, kdy vstávám k již zapálenému ohni, uvařenému čaji a nachystané snídance.

Jelikož těch několik stromů činily zakrslé břízky, či jiný, jim podobný přechodný článek mezi keřem a stromem, dříví tam bylo pomálu, a oheň z něj byl miniaturní. I to stačilo na to, aby si Luboš spálil svou lžící. Ptáte se, jak je tohle možné? To si tak Luboš jednoduše papká svůj příděl expediční stravy, lžičkou vybírá tuhý obsah, slastně vylizuje zbytek ze sáčku, až tento hodí do skomírajícího ohně. I s onou lžičkou samozřejmě.

Do té doby jsem netušila dvě fakta:

- jak je Luboš rychlý a zručný, aby ze žáru táboráku vydoloval spečenou kouli, jejíž součástí kdysi byla jeho lžička
- jak neskutečně rychle shoří v ohni plastová lžice a přetaví se v nevzhlednou hmotu, ničím nepřipomínající původní tvar

Stručně řečeno, rázem byl Luboš bez lžice. Odteď bude muset večerí dokázat z pytlíku vypít.

Dozvěděla jsem se následující:

- je to jen a jen moje vina /Nejspíše jsem měla předvídat, že to provede, a včas ho zarazit./
- máme prý mít s sebou lžici náhradní pro takové případy /Ano, mnoho let jsme třetí lžici jako rezervu brávali. Tohle byl první trek, na nějž jsem kvůli úspoře váhy sbalila pouze lžice dvě, pro každého jednu. Ušetřila jsem tak rovných 25 g./

Dnes večer se konečně vysprchuji

Prudce tekoucí řeka Vuomakasjoki Luboše inspirovala. Prý se konečně od začátku treku vysprchuje, tedy umyje v ledovém toku. Já jeho nadšení nesdílela. Má porce hygieny se omezila na vyčištění zubů ohřátou vodou a umytí dvou částí těla vlhčeným toaletním papírem. Prostě co je dobré na zadek, může být dobré i na hubu.

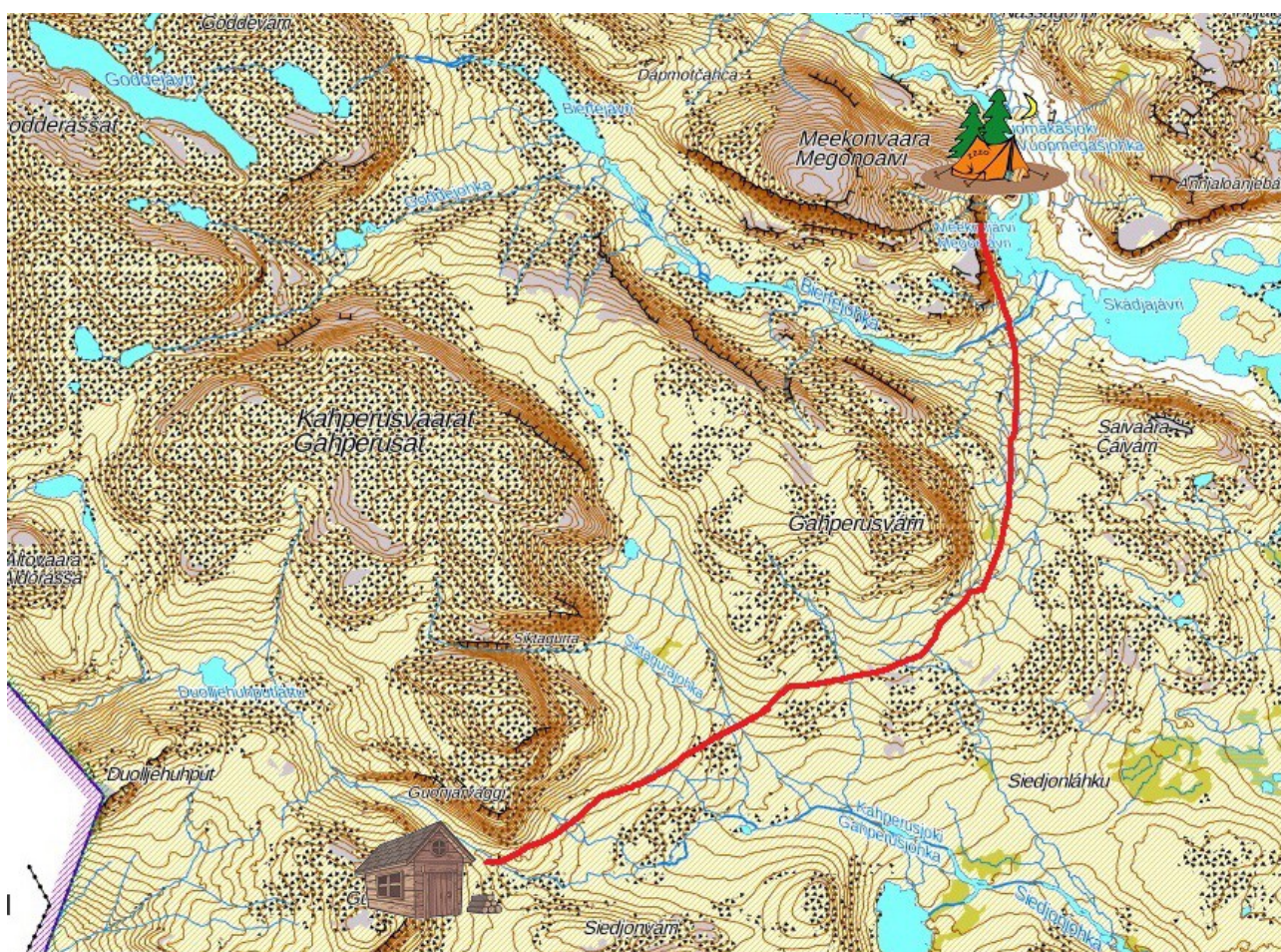
To Luboš ne. Luboš vyhrožoval, že někde uprostřed řeky je ono místo, kam si celý vleze, ponoří se pod hladinu, namydí se jediným mýdlem, které vlastníme, a takto se omyje. Údajně je voda skoro určitě teplá, což se pozná z toho, že není zamrzlá. A když není na hladině led, on se bude koupat.

Dokonce si namyslel, že já ho u toho natočím. Byl tedy velmi zklamán, když jeho zákonitá manželka naprosto jeho touhy ignorovala, a zalezla si do spacáku, aniž by čekala, než on, alfa samec a vůdce smečky, provede zmiňovanou očistu. Jelikož tak ztratil motivaci, omyl si ve studené

vodě pouze nohy, a na smočení zbytku těla nenašel odvahu. Tedy on to nyní prezentuje tak, že jelikož jsem se obdivně nedívala a ani netočila, jak se noří do prudkých a ledových vln, neměl důvod to provést, proto na hygienu své osoby rezignoval a očistil si pouze nohy, jejichž pach ho prý iritoval.

Protože se zjevilo naprosto jasné nebe, bylo více než jasné, že nás dnes čeká když ne mrazivá, tak určitě studená noc. Oba jsme měli ve spacáku tělo zahalené od paty k čelu, kdy nám koukal ven pouze nos, a takto jsme ulehli k více než zaslouženému spánku.

Mapa

Den 4., čtvrtek 31.8.17

Jak je možné, že nám prší z modré oblohy?!

Mé propočty se potvrdily. Ráno opravdu slunce svítilo přímo do vchodu stanu, který jsme měli u hlav. Ovšem spíše než můj dobrý odhad, v jakých místech asi tak slunce za jitra vyjde, se na faktoru azimutu, kde se na horizontu sluneční kotouč objeví, projevila naše obliba si ráno přispat.

Kdybychom byli ranní ptáčata, rozhodně by se nám slunce do vchodu příbytku neopíralo.

Kolem 8. hodiny nás již oba ze stanu vytáhla potřeba ulevit svým přeplněným močovým měchýřům. Vydrželi jsme vzdorovat jejich vzrůstajícímu tlaku celou mrazivou noc, kdy teplota padla prudce pod nulu, protože se nám nechtělo vylézat ven do okolní zimy dříve, než to bude bezpodmínečně nutné.

Když jsme se odhodlali opustit teplé spacáky, slunce pralo jak o život. Příliš ale výhřevnost z jeho paprsků nesálala, teplota činila +2°C. Pro pohyb na tábořišti jsem se tedy musela odít do pérovky, Lubošovi stačila mikina.

Rozložili jsme na plachtu vedle stanu všechny naše věci a pustili se do přípravy snídane. Nad námi se skvěla modrá obloha s načechranými mraky a my jsme si užívali neskutečný klid a pohodu, když tu najednou slejvák jak prase. Nechápavě jsem zvedla hlavu k nebi a napršelo mi do očí. Tady něco nehraje! Jednak mi do kukadel nemá co padat voda, když na nich mám nasazeny brýle, jednak regulérně silně prší z modré oblohy. Než jsem to tak nějak pobrala, zmokla mi na mém těle pérovka tak, že jsem ji

mohla ždímat. Nezbyvalo mi než doufat, že ta husa, z jejíhož peří je bunda ušita, netrpěla hydrofobií, a její peří se tak příliš po kontaktu s tekutinou nezničí.

Češi obvykle žijí z mála financí

Mírně našťvaná jsem honem shodila pérovku, oblekla si nepromokavou bundu, a vybavení, které leželo na plachtě vydáno napospas dešti, jsem naházela do stanu. Luboš totéž učinil se spacáky, které asi deset minut předtím pověsil na jediný strom v okolí.

K našemu údivu intenzivní průtrž ještě zesílila. Luboš upínal zrak k obloze a nechápavě kroutil hlavou. Já jsem si všimla, že mi voda kape více na jedno rameno, než na to druhé. Začala jsem jev blíže zkoumat, když jsem na to přišla. Neprší z nebe nad námi, nýbrž silný déšť je na naše tábořiště zanášen větrem z hřebene na sever od nás, kde se ukázala černá obloha s provazy vody. Tak odtud vítr vane, a to doslova. Takhle tedy může pršet z modrého nebe. Ne, že bychom tento jev dosud nezažili, ale současný stav byl i na nás dost neobvyklý.

Jelikož jsme se nacházeli v epicentru dopadu slunečních paprsků a zároveň uprostřed lijáku, objevila se najednou na nebi krásná duha. Protože se vítr stočil, přestal na nás cákat vodu, a my tak mohli ze stanu vše vytahat se zoufalou snahou mokré věci vysušit. Já se nejvíce obávala o další funkčnost vlhké péřovky.

No a jak je to s pořadím barev duhy? Jednoduše. Češi Obvykle Žijí Z Mála Financí = ČOŽZMF = Červená Oranžová Žlutá Zelená Modrá Fialová

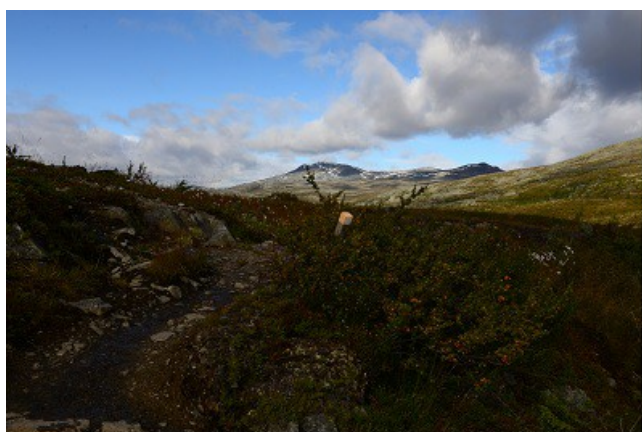
Když nepřekračujeme kameny, tak se nám do cesty staví nekonečně bažiny

Poté, co se nám povedlo výbavu dovést sice ne do stadia suchého, nýbrž mírně vlhkého, jsme se pobalili a byli připraveni vyrazit na cestu. Tedy přesně řečeno, naše batohy byly připraveny vyrazit. Když jsme si je nahodili na záda, hodinky, či přesněji řečeno budík, ukazovaly 11. hodin.

Hned v úvodu dnešního dne jsme přecházeli přes nepříjemná šutrová pole. Jednalo se nakupení obrovských skupin různě velkých balvanů, které zřejmě postupem let sjely z hory Meekonvaara, tyčící se západně od stezky. Já už těchto kamenů měla plné zuby, protože jsem jednak trpěla obavou, že mi do škvíry mezi nimi může zajet noha a já si ji podvrtnu, či hůře, rovnou zlomím, jednak mě šplhání a následné sestupování hrozně vyčerpávalo, a to zejména díky těžkému batohu, jelikož jeho hmotnost se přičetla k té mé a já tak stehenními svaly zvedala metrů živé váhy. No a když jsme zrovna nebojovali s přecházením kamenných ploten, brodili jsme se bažinami, do

kterých jsme zapadávali do třetiny lýtek. Já se průběžně snažila bahno seškrabávat zejména z bot, protože se mi nechtělo zbytečně tahat ani o gram zátěže navíc. Obejít podmáčené úseky nebylo kudy, když se vlevo od nás zvedal hřeben Meekonvaara a vpravo proudila řeka Vuomakasjoki. Museli jsme tedy procházet středem mokřadů bez pomoci povalových chodníků, což se nám s většími či menšími výsledky dařilo.

Bažiny ale měly jednu výhodu, a tou bylo propuknutí rusky. Sporadicky se totiž zjevovaly červené kytičky mezi standardně zeleně zbarvenými lístky, což vytvářelo líbivý kontrast a v nás to vyvolávalo naději, že si barev rusky v nadcházejících dnech užijeme dosyta.

Jak jsem si připadala jak na Rysech

Abychom dnes měli terén co nejpestřejší, zjevila se před námi téměř kolmá horská stěna, osazená řetězy. To přece nemůže být pravda! Ale ano, může. Musíme nahoru vyšplhat po řetězech, nic jiného nám nezbývá. Začalo mi bouchat srdce jak o život. Trpím totiž závratí, a od určité doby nevyhledávám výstupy à la Rysy, kde jsem před nějakými 15 lety lezla do strmé skály. Uznávám sice, že srovnávat 2000 metrů vysoký vrchol se zdejšími 20 metry převýšení je poněkud trapné, ale je potřeba si uvědomit, že kromě vyššího věku se tehdejší a současné osůbky liší i váhou.

Nemělo smysl odkládat nevyhnutelné, musíme tento hřeben zdolat vrchem. Plivla jsem si tedy do dlaní a začala pomoci spíše upevněných řetězů pomalu stoupat vzhůru. Balancování ve visu na této pomůcce, zatímco mám na zádech 26 kg těžkou kysu, asi nebude patřit k mým nejlepším zážitkům tohoto treku. Naštěstí úzký kaňon toku Vuomakasjoki nás za námahu odměnil výhledy seshora.

Řeka se klikatila pod námi, zbarvená modře a přerušovaná bílými, zpěněnými peřejnatými úseky. Mě ta scenérie uchvátila natolik, že jsem zapomněla na svůj strach a zejména závrať, a na malé plošině jsem vytáhla stativ a zrcadlovku a jala se fotit tuto úchvatnou rokli. Prostě vše je v hlavě, tedy i sklon k závratím. Je zajímavé, že stejná výška pode mnou mi nezpůsobovala žádné problémy,

pokud jsem se tam ocitla kvůli úhlu focení, kdežto z důvodu překonání stezky, protože tam tudy vede trasa, mi to již vadilo.

Z nejvyššího bodu se nedalo činit nic jiného, než klesat, a pro jistotu opět po řetězech. Z této strany již k naší úlevě byly ke skále přikurtovány poctivěji. Sestup probíhal za klepání kolen a třasu rukou od nervozity.

Jak mi do peřejí upadla dálková spoušť od zrcadlovky a uplavala v širou dál

Dorazili jsme k mostu, který nás měl převést přes řeku Vuomakasjoki, odkud bychom měli putovat podél východního břehu jezera Vuomakasjärvi. Z mostu jsme shlíželi dolů, do peřejí Vuomakasjoki, a nahlas jsme přemýšleli, jaké by to bylo sjet si řeku na naší kánojce. Ze slastného rozjímání nás vyrušilo zjištění, nakolik již čas pokročil. Dnes jsme totiž za tři hodiny urazili asi 3,5 kilometru. Tímto tempem bychom daleko nedošli. Naštěstí odhalení, kolik hodin již od rána uplynulo, nám nemohlo překazit radost z focení. Časová ztráta pramenila z překonávání kamenných polí, prodírání se bažinami, a ze šplhání po řetězech.

Abych zvěčnila proud vody v pohybu, našroubovala jsem na zrcadlo, cvaklé na stativu, šedý neutrální filtr. Napřed jsem po zmateném pobíhání po břehu vybrala místo, odkud půjde nejlépe situaci vyfotit, a poté jsem i se stativem a foťákem na něm vlezla na most.

Jelikož jsme se ocitli v údolí, vítr tam vál velkou rychlostí. Jeho síla se dala poznat jednak na tom, jak se mnou poryvy mlátily o dřevěnou mostní konstrukci, jednak na tom, s jakou silou mi z rukou vyrvaly dálkovou spoušť. Ta udělala dva loopinky a skončila v toku řeky i s nepromokavým, ale již otevřeným obalem. Chvíli jsem nevěřícně sledovala, jak se točí na hladině, a následně ji vír vtáhl pod hladinu. Tak, a jsem bez možnosti rádiově odpálit foťák, odteď jsem odkázaná pouze na samospoušť.

Představ si, že jsem viděl plavat něco, co vypadalo podobně jako naše dálková spoušť

Celá zničená jsem se posadila na kámen na východní straně mostu. Bylo mi líto ztráty ze dvou důvodů. Jednak již focení delším časem nebude tak sofistikované, jako nyní, jednak nový výrobek není úplně levný. Z mého depresivního hloubání a sebevýčitek mě vyrušil Luboš, který se vrátil z opačného břehu, kde točil.

„Představ si, co jsem teď spatřil. Viděl jsem plavat něco, co vypadalo jako naše dálková spoušť.“

„Hmmm.“

„Kdybych nevěděl, že ji máš bezpečně v rukou, myslel bych si, že je to ona.“

„Hmmm.“

„Dokonce jsem na ni skoro dosáhl, stačilo ji jen klacíkem přitáhnout.“

„Hmmm.“

„Říkal jsem si ale, že přece dálková spoušť v nepromokavém obalu nemůže plavat.“

„Hmmm.“

„Navíc se asi po pěti minutách potopila.“

„Hmmm.“

„Ale fakt vypadala jako ta naše.“

„Hmmm.“

„Co Ti vůbec je? Proč nefotíš?“

„Když to, co jsi viděl, BYLA naše dálková spoušť.“

„Cože?!“

Jedním zájmemem Luboš vyjádřil svůj stav mysli, který se z pohodově laděného během pikosekundy změnil na protimanželskově nasraného.

Můj nejtěžší den aneb ty kameny nepřekonáte

Přejdením mostu nad nebroditelnou řekou Vuomakasjoki jsme se ocitli na východním břehu jezera Vuomakasjärvi. Tam na mě dolehla krize. Nezvykle čtvrtý den pochodu, navíc hned po nejlepším dni. Prostě jak na houpačce. Batoh mě neskutečně tížil, nohy mě bolely, šlapat se mi nechtělo, má psychika byla na dně. Stav mysli byl způsoben jednak nutností překonat hřeben přes řetězy, jednak ztrátou dálkového ovládání. Pohled do mapy mi navíc ozřejmil, že jsme dosud nezdolali ani polovinu dnešní trasy, přitom bylo pozdní odpoledne. Pokud nepřidáme, za světla rozumné místo na postavení stanu nenalezneme.

V tomto depresivním rozpoložení jsme potkali trojici Finek předdůchodového věku, které se nás začaly zvědavě vyptávat na naše plány. Vracely se z neúspěšného pokusu na Halti, Hora je nepustila k sobě. Barvitě nám líčily terén před vrcholem. Podle nich je chata, ležící na úpatí stejnojmenného kopce, velmi špatně dostupná díky obrovským kamenným plotnám, a málokdo se odváží tam spát. Prý většina lidí vyráží na vrchol v rámci jednodenního výstupu z předposlední chaty na trase, kam bychom měli dnes dorazit. Odtud je to k Halti rovných 12 km, tedy tam i zpátky celkem 24 km. Na jeden den, byť nalahko, docela záhul. Ony nás zoufale přesvědčovaly, ať upustíme od spaní na chatě Halti, že nemáme šanci ty balvany překonat, navíc je to podle nich zbytečná ztráta dvou dnů /jeden den k chatě, jeden den na vrchol, jeden den zpátky proti jednomu dni rovnou na vrchol a zpět z předposlední chaty/. No, musíme to zvážit, každopádně mě jejich rady, byť dobře míněné, moc psychické rozpoložení nezlepšily.

Finská Niagara

Šlapali jsme tedy dále, kdy se střídaly úseky šutrových polí s těžko schůdnými bažinami. Jak jen tohle turisté zvládají za deště, případně na začátku léta, kdy teprve roztaje sníh? Dostali jsme se přes západní břeh bezejmenné říčky k obrovskému jezeru Pihtsusjärvi. Tam jsem ožila, protože již z dálky se ke mně nesl řev obrovské masy vody, dopadají z velké výšky, neklamný to znak, že se blížíme k vodopádu Pihtsusköngäs. Finsko, na rozdíl třeba od sousedního Norska, nedisponuje větším množstvím vodopádů, a i to málo, které vlastní, jsou v podstatě zakrslíci, kteří se ani omylem nemohou srovnávat se svými o řád většími norskými bratrány. Nyní jsme tedy mířili k tomu, jenž by měl být dle různých pramenů, nejvyšší či druhý nejvyšší. Se svou mocností 18 metrů dosahoval přesně 2% výšky nejvyššího norského, který se může pyšnit rovnými 860 metry. Každopádně dosažením vodopádu Pihtsusköngäs, přezdívaného též Finská Niagara, se mi prudce zlepšila nálada. Konečně jsem měla možnost něco fotografovat, použít šedý neutrální filtr, a taky se trošku proběhnout při ovládání zrcadla samospouští. Možná na zvednutí mé morálky měla vliv i svačina, kterou jsme na jednom pěkném plácku, na dohled od vodopádu, vykonali. Bohužel jsem si koupila málo slaných müsli, takže jsem nyní začala 300 gramové balení ořechů. Tak jak doma tuto pochutinu nemusím, byla jsem nyní nadšená. Některé oříšky totiž byly obaleny v těstíčku a

usmaženy, což mi hodně chutnalo. Sice jsem je musela chroupat pravou stranou, protože na levé nemám žádné zuby, nahoře ani dole, to mi ale rozhodně nevadilo.

Posílení na těle i duchu jsme si užívali okolní přírodu a já konečně přestala řešit, kolik je hodin a kolik jsme urazili kilometrů. Však jsme vybaveni stanem, jídla máme dost, tak je přece úplně jedno, kam dnes dojdeme a kde přespíme.

Jak se na treku určuje čas a zdolané kilometry

Již roky nevlastníme hodinky, a na treku jsme čas vždy určovali podle GPS. Letos jsme ale kvůli úspoře váhy tento přístroj nebrali, takže jsem musela vymyslet jiný způsob, jak zjistit, kolik je hodin. Mobilem ani jiným podobným elektronickým zařízením to nešlo, tyto aparáty jsme měli vypnuté a bezpečně umístěné v nepromokavém obalu a tento v batohu. Naštěstí jsem holka kreativní, a uvědomila jsem si, že velmi jednoduše aktuální čas mohu vyčíst z exif informací o fotce, stačilo tedy v případě potřeby mrknout na čas pořízení snímku, a hned jsem věděla, kolik je hodin. Tedy za předpokladu, že jsem byla schopná si uvědomit, že mám na zrcadlu stále nastaveno pásmo české, které se proti finskému liší o hodinu.

Odhalení ujeté vzdálenosti bylo ale mnohem složitější. Dosud tuhle funkci zastávala právě džípíeska, takže jsem nyní přišla o tuto skvělou pomůcku, a bylo to pouze na mě. Protože na této trase nestálo nějak moc ukazatelů, neměla jsem dost příležitostí k synchronizaci mezi svým mozkem, okolním terénem se směrůvkami, a mapou s napsanou kilometráží. Dnes konečně se mi dostalo do krve počítání si podle měřítky mapy délky například jezera. Když jsem přidala zdokumentování času pochodu, nutného k překonání této vzdálenosti, měla jsem tak relativně spolehlivou pomůcku, která mi umožnila odhadnout s poměrně velkou přesností, kolik již máme za sebou a jak daleko leží dnešní cíl. Tady je vidět, že moderní metody jsou spíše ke škodě, než k užitku, protože pomocí práce s mapou a buzolou turista spíše získá schopnost určit svou polohu, než díky jakémusi přístroji, navíc zcela závislému na bateriích.

Letiště po tundrosexuálsku

Směřovali jsme severním směrem po východním břehu obrovského jezera Pihtusjärvi a mě se konečně začalo dařit překonat krizi. Už jsem se netrápila nad utopeným dálkovým ovládáním, zvykla jsem si na bolest šlapek při poskakování po šutrech a záda již lépe vzdorovala těžkému batohu, takže jsem si mohla plně vychutnávat zdejší přírodu a kochat se pohledy. Zajímavé je, že na mém rozpoložení se naprosto nepodílely svaly, svalová či celková únava ani jiný problém s namožením, přetažením či vyčerpáním.

Modrá hladina jezera kontrastovala se stejně zbarvenou oblohou a my si užívali nádherné ticho hor, když tu náhle... Zvuk přibližujícího se malého, několikamístného letadla! Nevěřicně jsme na to zírali. Stroj se ocitnul pár desítek či stovek výškových metrů nad námi, dvakrát se naklonil na jednu a hned na druhou stranu, což se nám jevilo jako zamávání křídly, a zmizel za obzorem. Zvuk najednou utichl.

„On přistává!“ zařval Luboš a kopl do vrtule, tedy zrychlil z 1,3 km/hod na 1,5 km/hod a upaloval k potenciálnímu místu, kde by mohlo ležet něco jako letiště.

Já jsem se shovívavým nadhledem capala dosavadní rychlostí, jelikož mi bylo naprosto jasné, co bude následovat. Během pár minut jsme opět zahlédli letadýlko, jak se vrací zpět do civilizace. Bylo po všem. Dorazila jsem ke zklamanému Lubošovi, který vypadal, jako by se dítěti rozbila nejoblíbenější hračka, nebo jako někdo, komu právě uplavalo dálkové ovládání k zrcadlovce :-)

Došlapat k letišti nám trvalo asi půl hodiny. Spatřili jsme malý ostrůvek s větrným rukávem na asi dvoumetrové tyči a to bylo vše.

Já chci vidět letadýlko přistávat

„Já chci vidět letadýlko přistávat!“ nešťastně vykviknul Luboš.

„Teď tu žádné není, právě odletělo.“

„Ale já ho chci vidět přistávat!“

„Ano, ale jak vidíš, už je pryč.“

„Ale já chci vidět přistávat letadýlko!“

„No jo, ale už odletělo a nevím, kdy dorazí další.“

„Já chci vidět přistávat letadýlko tady na tom ostrůvku.“

Jak umanutý. Co teď s ním? Snažila jsem se jeho náladu zlepšit pomocí müsli, ale jelikož to nezabralo, usoudila jsem, že problém je opravdu vážný. Musela jsem Lubošovi slíbit, že až dokončíme trek a vrátíme se do Kilpisjärvi, zkusíme si letadlo pronajmout. Přivolat si ho sem nyní nepřicházelo v úvahu díky absenci signálu. V ten moment nám to došlo. Jak jen se let domlouvá? Vysílačkou? Anebo letadlo turisty pouze přiváží, a nazpátek se vrací prázdné? Tyto otázky nás zaměstnaly na docela dlouhou dobu. Mě se konečně dobře šlapalo, takže jsme drželi nastolené tempo a zastávky dělali pouze na focení či svácu.

Jak se pozná turista, který šlape čtvrtý den, od turisty, který právě přistál

Najednou se prudce zvýšil počet osob, které jsme na treku potkávali. Začali jsme totiž předbíhat asi pět lidiček, kteří byli roztažení na nějakých dvou kilometrech! Už sám fakt, že jsme byli rychlejší, nás zaskočil. Naprosto jsme ale byli překvapení tím, že si každý z nich pečlivě otíral bahno z kalhot a bot při každém, opravdu každém šlápnutí do bažiny! Při jakékoliv příležitosti si také špinavé boty a kalhoty omývali! Docela jsme na to oba zírali, když nám to došlo. Oni určitě přiletěli tím letadýlkem, které Luboš nestihl vidět přistávat, takže rovnýma nohama vkročili do terénu plného mokřadů. Takhle to tedy je. Oni se sem nechali dopravit, aby ušetřili 3,5 dne pochodu. Cítili jsme nad nimi morální převahu. Jednak tím, že si vše poctivě odšlapeme jen pomocí vlastních sil, taky ale tím, že tyto čtyři dny mimo jiné znamenaly více jídla, které jsme tak museli tahat, tedy jsme ze začátku měli těžší batoh, než oni, nehledě na to, že oni se tak nechali připravit o opravdu pěkné úseky treku. Na druhé straně, každý je svého štěstí strůjcem, a my tak získali snadnou pomůcku, jak odlišit toho, kdo se sem nechá dovézt, od jiného, který sem dojde sám. Ten rozdíl je právě v tom, že

„letci“ mají tendenci si své znečištěné svršky omývat, kdežto pravověrní turisté na to dávno rezignovali, a odstraňují pouze tu hmotu, která by se mohla podílet na zvýšení váhy pohor, jenž je nutné při chůzi zdvihat. Výrazně mi to zvedlo nejenom sebevědomí, ale i náladu.

Nejhorší brod celého treku

Má psyché se zvetila v ten nejdůležitější okamžik. Poté, co jsme se za účelem svačiny usadili na louce a zažívali pohodu na sluníčku, které při +2°C příliš nezahřálo, nastalo trekařské peklo. Šutry. Šutry! Šutry!!! Šutry ku*va pi*a. Prostě značená cesta vedla přímo přes obrovské, nestabilní šutroviště, kde mi tu a tam vklouzla noha do mezery mezi nepříliš stabilně pohozené kameny, přesně tak, jak jsem se před pár hodinami obávala. Luboš též nevypadal, že by si chůzi zde užíval, a to má mnohem delší končetiny, než já, takže byl schopen překročit ty balvany, které já už musela přelízat.

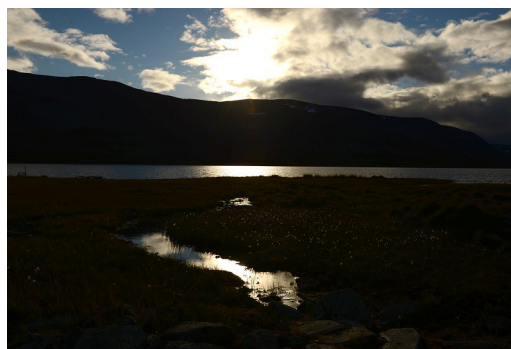
S délkou našich dolních končetin bylo spojeno i překonávání posledního dnešního brodu přes říčku Rássejohka, ležícímu asi kilák před naším aktuálním cílem, chatou Pihtsusjärvi. Luboš se z břehu na břeh dostal částečně přes balvany, částečně vkročením do vody, u mě to ale nepřicházelo do úvahy, protože jsem si to zkusila a záhy jsem zjistila, že prostě díky kratším nožičkám na další kámen nedosáhnou. Jelikož Luboš, tou dobou již stojící bezpečně na druhé straně řeky, naprosto netušil, že jeho manželka se bezradně vrátila zpět, nezbylo mi, než si poradit sama. Odevzdaně jsem shodila batoh ze zad, nazula si brodicí botky, a statečně se vrhla do ledových vod. Tomuto brodění předcházela téměř beznadějná snaha si sama nahodit batoh, protože to prostě nešlo. Nakonec se mi to pomocí hůlek a opírání se o kámen podařilo, načež mě čekala ta horší fáze. Nechat si chladem amputovat nohy od kolen dolů. To již Luboš zjistil, že nekráčím za ním, a vytáhl kameru. Se spuštěním ale otálel, jelikož se zcela oprávněně obával, že by mu nemuselo projít zdokumentování, jak se v poloze na všech čtyřech snažím i s batohem na zádech marně zvednout, a počkal si, až se konečně vnořím do studeného potoka.

Jak se chodí na necitlivých nohou

Bylo to strašné. Bylo to ještě horší, než jsem tušila. Cca od půlky brodu jsem necítila nohy od poloviny lýtek dolů, takže jsem vůbec netušila, kam kladu chodidla, a zda jsem v brodicích botkách s minimalistickou podrážkou omylem nedošlápla na ostrý kámen či mezi šutry. Naštěstí se mi povedlo dopotácet se na druhý břeh, kde mě již očekával Luboš s otázkou, zda potřebuji zdravotního ferneta. To jsem odmítla a snažila se vystoupat na břeh, což se mi díky necitlivým končetinám dařilo poněkud hůře. Připadala jsem si, jako by mi nohy končily asi 10 cm nad kotníky. Co nejrychleji jsem shodila batoh ze zad, ručníkem připnutým na batohu si otřela ledové haxny, vklouzla zpět do pohor, a snažila se je chůzí prokrvit.

Bohužel chata, u níž jsme dnes chtěli přespat, ležela pár set metrů za brodem, takže se mi to samozřejmě nepovedlo, a bylo více než jasné, že postáváním na tábořišti se mi to při teplotě 0°C jednoduše nepodaří. Skoro jsem měla chuť navrhnout potáhnout to ještě dál, ale s ohledem na krizi, která mě dnes zcela přeprala, netroufla jsem si na byť jen o

kilák delší šlapání, než bylo bezpodmínečně nutné. Navíc jsem si plně uvědomovala varování dnes zaslechnuté, tedy že chata Pihtusjärvi je poslední místo, kde se dá ještě stan postavit, nikde dále na trase to už nejde z důvodu terénu. Prostě musím nohy prokrvit stůj co stůj, třeba i s požitím Lubošova přidělu fernetu. Jen je otázka, zda k tomuto obětování svého manžela přiměřu.

Jak jsme hledali místo na spaní a postavili stan na kopci a na šutrech

Příchodem k chatě Pihtusjärvi se mé nohy změnilly na rampouchy. Priorita ovšem byla vztyčit stan, a až poté řešit obnovení průtoku v mé periferii. Chata ležela asi 100 metrů od stejnojmenného jezera v mírném kopci, pustili jsme se tedy do hledání místa na spaní.

„Tady!“

Mlask! „Hmm, zde to nepůjde, jsou tady bažiny.“

„Aha, ale já se nebořím, nemohla jsem to poznat.“

Tento rozhovor se opakoval ještě několikrát, kdy jsem já coby lehčí přivolala v dobré víře Luboše, že terén je suchý, a on poklesl deset čísel do bahna. No a kde se nerozprostíral podmáčený terén, tam byl buď kopec, nebo kameny. Po zoufalém téměř hodinovém pobíhání kolem chaty v relativně

velkém okruhu jsme nakonec skončili na úplně prvním vybraném plácku, tedy v kopci, zčásti s bažinou, zčásti s balvany.

„Tady, kde jsou kameny, budu spát já. Ty jsi lehčí, Ty budeš spát na bažině. A jestli se nám tam do rána propadne celý stan i s námi a my se utopíme, už nikdy s Tebou nepůjdu na trek,“ takto optimisticky mě upozorňoval Luboš.

Jak jsem si připadala jako debil

S nalezením jakž takž vhodného místa na založení tábora však naše utrpení neskončilo. Teplota činila rovnou nulu, takže bez pérovky se vydržet nedalo, a oděn do ní byl i Luboš. Jenže abychom to neměli tak jednoduché, začalo pršet, což v kombinaci s teplotou a větrem vytvářelo ledový déšť, který na nás dopadal jako jehličky. Včas, abych předešla promočení pérovky, jsem si ji vyměnila za nepromokavou bundu, v té mi ale zase při panujících podmínkách byla zima. Proto, jakmile přeháňka skončila, rychle jsem tuto bundu vrátila opět za pérovku. No a jelikož tyto dva jevy, tedy bezdeští a intenzivní přeháňka, rychle cyklovaly, prochládala jsem i na tělesném jádře, nikoliv pouze v distálních partiích nohou, jako dosud. Připadala jsem si u tohoto neustálého převlékání jako debil, na rozdíl od Luboše, který proces změny svršků provedl pouze jednou, a zůstal po zbytek večera oděn do nepromokavé bundy.

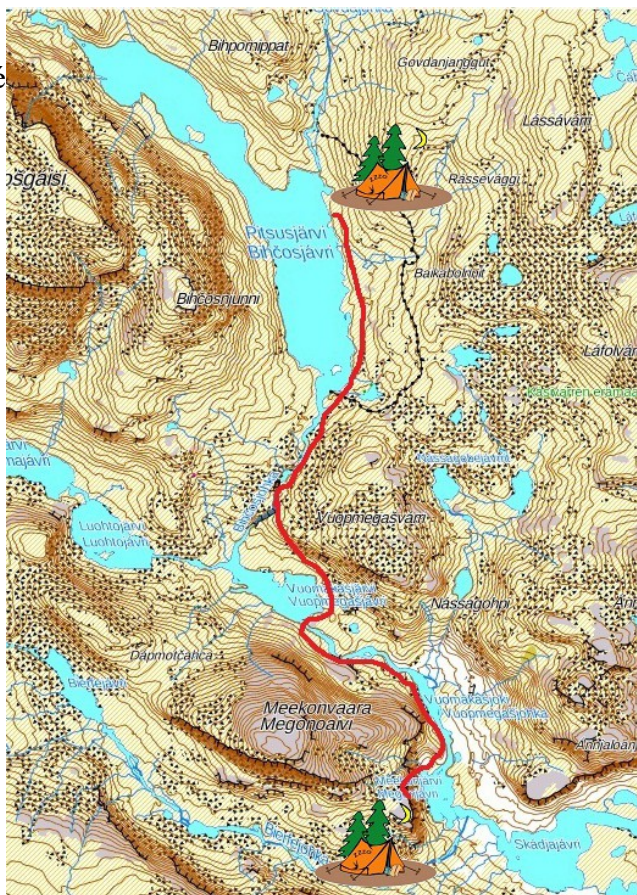
Situace s brodem mi způsobila pokles teploty v periférii, aktuální podmínky na tábořišti zase zapříčinily, že jsem promrzla i v oblasti tělesného jádra. Můj stav se nedal popsat nijak jinak, než že mi byla kosa jak prase, a nepomohla ani obr večere, kterou jsem si skoro spálila hubu. Uvařila jsem si totiž ze svých zásob tu nejtěžší expediční

Pojd'te na čaj!

Když dorazil Luboš, stále jsem neměla pozitivní energetickou bilanci, což se dalo poznat zejména z toho, že soustava já plus spacák prudce vibrovala díky svalovému třesu v marné snaze generovat teplo. Luboš nelenil a otevřel mi druhý zahřívací pytlík, který se mu podařilo přivést k exotermické reakci mnohem rychleji, než předtím mě.

Mapa

Den 5., pátek 1.9.17

Osudové rozhodnutí

V noci jsem sice nemusela za potřebou, ovšem Luboš se tomu nevyhnul díky čaji, vypitému v rámci mezinárodního sblížení. Ještě dobře, že jsem se já tomuto aktu pokecu mezi národy vyhnula.

Ráno nás přivítalo minusovou teplotou, která se po nějaké době ustálila na hodnotě nula stupňů. Že ovšem v průběhu noci parádně mrzlo se dalo poznat podle ledem pokrytého stanu a plachty, kterou jsme měli přikryté batohy. Statečně jsme opustili stan a začali připravovat snídani, u níž mě Luboš sděloval, co se včera dozvěděl v chatě. Prý tam chvíli poseděli i obyvatelé okolních stanů /kromě nás tam stály přesně dva další stany/ a ti jej informovali ohledně dalšího postupu. Potvrdili, že výše už stan nelze postavit, a doporučili nám postup, který aplikovali sami: stan s většinou nepotřebného vybavení ponechat zde na tři dny, vyrazit k chatě Halti, tam přespat, další den dát vrchol, a třetí den dorazit zpět. Stejnou radu prý udělila i Finka, která spískala ten čajový dýchánek. Údajně chaty, ležící pod Halti, jsou tři: jedna

zamykatelná s nutností předchozího pronájmu, a dvě otevřené – malá stará a novější, o něco větší. A nemáme se bát, že by tam mohlo být přelidněno, minimálně den pochodu není nikdo, kdo by se k Halti nyní natěžko vydával. Když k nim Luboš vznesl dotaz s ohledem na štrová pole před chatou Halti, od kterých nás dosud všichni zrazovali, jen nad tím mávli rukou. Pokud jsme se dostali až sem, zvládneme to, navíc jsme vybaveni hůlkami, což nám hodně pomůže.

Dlouze jsme nyní tyto rady a návrhy probírali, a následně tedy padlo osudové rozhodnutí. Stan s vařičem a se zásobami na zpáteční cestu zůstane postavený zde, stejně jako v nejbližší době zbytné vybavení, a vydáme se s čtyřdenními zásobami jídla k Halti. To už jsme upoutali pozornost osazenstva chaty.

Jak partě středoškoláků vítr stany roztrhal

Zatímco jsem vařila čaj na trek, sedíc u toho na karimatce před stanem a třesouc se, oděná do péřovky, zimou, zvědavá Finka, narvaná též do výrobku, jehož náplní se ještě nedávno pyšnila nějaká husa, nás zpravovala o tom, kolik lidí se aktuálně nachází na trase. Zcela zjevně měla přesný přehled o tom, kdo kdy vyrazil a kam směřuje, čímž nás fascinovala. Barvitě nám líčila, jak před několika dny spala na stejné chatě dohromady s partou středoškoláků na výletě. Podrobnými otázkami jsme identifikovali, že to musela být stejná skupina, kterou jsme potkali před třemi dny mezi Saarijärvi a Kuonjarkoki v den, který nám celý propršel, a my tehdy spali ve srubu. Vybavili jsme si partu teenagerů, kteří odevzdaně v dešti šlapali opačným směrem. Byla to jediná větší sešlost lidí, jež jsme na celém treku střetli. Nyní jsme se dozvěděli, jak přímo zde, u chaty Pihtusjärvi, tábořili. V noci prý přišel vítr, a většině z nich roztrhal stany, šli tedy spát dovnitř, kde se asi dvacet lidí rozložilo na zemi na karimatkách. Od té doby byli odkázáni jen na spaní po srubech, což s takovým počtem rozhodně nebylo jednoduché, vezmeme-li v úvahu kapacitu těchto spoře vybavených chat. Dost v nás zatrnulo. Ano. Fouká vítr. Fouká silně od prvního dne. Co když též náš stan nevydrží vichru vzdorovat? A co budeme dělat, když se po třech dnech vrátíme z Halti, a náš stan prostě nenalezneme, jelikož bude na cucky roztrhán a zásoby rozmetány? Jak bez jídla dojdeme do civilizace, když odtud jsou to do Kilpisjärvi ještě čtyři dny pochodu?

Finka nám ještě poskytla nevyžádanou informaci o úspěšnosti zdolání vrcholu. Jelikož zpovídala na cestě i protijdoucí turisty, vracející se od Halti, disponovala poměrně spolehlivými zprávami, kolik lidí se dostalo až nahoru a proč to ostatní nezvládli. „Pokořitelů“ vrcholu byla asi třetina, zbytek to z různých důvodů nedal nebo to musel vzdát. Příčiny byly:

- obtížně schůdná kamenná pole
- zvraty počasí
- silný vítr
- fakt, že většina měla pouze jeden pokus z důvodu množství jídla

Nedostatek zásob, respektive to, že většina turistů jela „nadoraz“, tedy neměla žádnou rezervu, vyústil v to, že si nemohli dovolit zůstat na místě o den déle a další den se k Halti vydat znovu, nezbylo by jim totiž dost jídla na zpáteční cestu.

Chtěla bych fotečku do facebooku!

Zatímco jsme dumali, jak to udělat, abychom k Halti nesli co nejméně výbavy, a zároveň nám nic důležitého nechybělo pro případ, že nám stan někdo vykrade či vybilí vítr, vylezla z chaty Asiatka neucitého věku a celá nešťastná pobíhala po okolí, držíc u toho mobil v ruce. Nevšímalí jsme jí,

měli jsme dost svých starostí, takže když dokráčela až k našemu stanu, kde jsem zrovna na skomírajícím vařiči připravovala poslední litr čaje, byli jsme poněkud překvapeni její přítomností vedle nás.

„Chtěla bych fotečku do facebooku!“

Nevěděli jsme, co na to odpovědět. Vždyť ať si ji, pro já za já, tam po návratu do civilizace umístí.

„Chtěla bych fotečku do facebooku a tady není signál!“

Aha, rázem jsme byli v obraze, tak tohle ji trápí.

„On ten signál není nikde na trase, až zase v Kilpisjärvi.“

„To mi jako chcete říct, že nějakých 10-12 dnů tu není žádný signál?!“

„Není, opravdu není.“

„Přece nemůže existovat země, kde není 100 km signál!“

„Proč by nemohla, tohle je přece obvyklé v horách nebo tam, kde není osídlení.“

„Ale já bych chtěla fotečku do facebooku!“

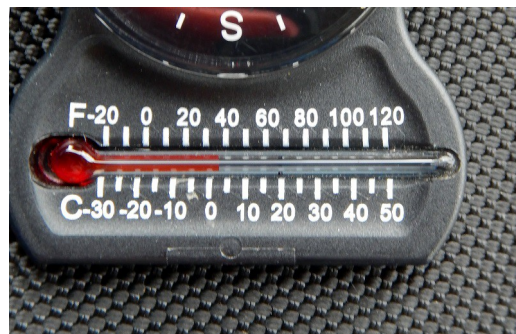
„Nelze, není zde signál.“

„Jenže já chci fotečku do facebooku!“

To je marné.

Jak v poledne byly dva stupně

Když jsme se konečně zbavili všech ocmrndávačů, začali jsme se balit na třídní trek k nejvyšší hoře Finska Halti. Po pečlivém rozhodování jsme si vzali s sebou spacáky, karimatky, péřovky a jídlo na čtyři dny, zbytek zůstane odložen ve stanu. Tam jsme taky strčili vařič, plynové bomby, všechno jídlo na zpáteční cestu plus další nepotřebné věci. Luboš trval i na ponechání karimatek s tím, že přece budeme přebývat ve spacáku v chatě, kde jsou matrace, já oponovala obavou, že čistě teoreticky mohou být oba sruby obsazeny, a my díky karimatkám budeme moct přespat na jejich verandě. Již nyní mohu prozradit, že má obezřetnost byla více než na místě, jelikož chata Halti nedisponovala matracemi. A proč jídlo na čtyři dny, když vyrážíme na tři? Abychom měli den navíc právě kvůli pokusu další den. Jelikož jsme se nemohli jednoznačně shodnout, trvalo nám balení déle než obvykle. V poledne jsme ještě pobíhali kolem stanu a rozhodně jsme nepůsobili dojmem, že ještě dnes se vydáme na pochod. Teplota tou dobou činila rovné dva stupně. Nad nulou naštěstí. Sice Luboš trapasil v tričku s krátkým rukávem, já se ale oblekla do bundy.

Abychom předešli vykradení stanu ze strany nezvaných hostů a taky abychom nezavdávali příčinu k obavám, že se nám něco stalo, vytvořili jsme vysvětlující dopis ve smyslu kolik nás je, kam jdeme, kdy se přibližně vrátíme, a papír v ochranném igelitovém obalu umístili pod kámen před vchod stanu. Právě kvůli riziku eventuálních zlodějů Luboš vchod zabezpečil stanovými kolíky natolik důkladně, že při návratu jsme sami měli problém jej otevřít.

Jak jsme si mysleli, že už vidíme Halti

Jen co jsme opustili tábořiště a zašli za skalní hřebínek, začalo pršet. Tradičně. Protože s ohledem na okolní teplotu a vítr jsme byli již od rána oděni do nepromokavých bund, nic se pro nás nezměnilo, já pouze přetáhla pláštěnku přes obal foťáku. Mířili jsme přímo na sever po východním břehu říčky Govdajohka a profil stezky se začal nepatrně zvedat. Ano, stoupáme.

Přímo před námi se zjevila hora pokrytá v horní třetině sněhem.

„Myslíš, že už by to mohla být Halti?“ otázal se mě Luboš.

„Nevím, podle mě jsme ještě daleko,“ opáčila jsem.

„Já bych ale řekl, že to už Halti je. Žádná jiná vysoká hora tady není.“

Vytáhla jsem tedy mapu a snažila se ji studovat.

„Podle mě to není Halti. Když si promítnu směr, kterým jdeme a polohu Halti, tak si myslím, že Halti vidět nemůžeme, protože mezi námi a jí se tyčí ještě jiný vrchol, zvaný Etu-Halti.“

Luboš, znaje mou neschopnost číst v mapách, mi nevěřil, a trval na tom, že Halti leží rovnou před námi. Jelikož při tom ani do mapy nenahlídl, nebrala jsem jeho tvrzení vážně. Každopádně on strávil dlouhou dobu natáčením kopce, o němž se domníval, že se jedná o Halti. Protože jsme se tam zdrželi, prohlásili jsme zastávku rovnou za svačinu, a pojedli jsme. Mě jen trochu vadilo, že mi děšť smácel mé milované oříšky, které jsem uzobávala z dlaně ve formě nevzhledné rozblemcané hmoty.

Údolím suchopýrů

Po cestě nás postupně předběhli tři turisté, kteří nalehko mířili na Halti v rámci jednodenního výšlapu. Zatím se potvrzovalo mínění Finky z chaty Pihtusjärvi, že ve vzdálenosti dne pochodu se z naší strany nikdo k Halti natěžko nevydává. Začínali jsme se těšit do srubu, v němž, jak jsme tajně doufali, budeme osamoceni.

Počasí si s námi hrálo. Chvillemi pršelo, chvillemi ne, ty první okamžiky ale převládaly. Bohužel v době lijáku jsme dorazili k bezejmennému vodopádu na toku Govdajohka, takže Luboš trval na provedení fotodokumentace, a to pomocí zrcadlovky a stativu s poukázáním na skutečnost, že tohle přeci není žádný deštík, navíc zrcadlo něco vydrží.

Čím jsme se v sevřeném údolí dostávali výše, tím přibývalo kamenů, podmáčených terénů, ale taky místní květeny, zde zastoupené nám neznámým druhem lišejníku a bělavými kytičkami, později identifikovanými jako suchopýr. Ty nakonec začaly převažovat a provázely nás ve výše položených partiích zdejších hor, což vytvářelo zajímavý kontrast k hnědě zbarveným bažinám a zelené trávě. Hlavně se ale jednalo o zdejší jediné zástupce rostlinné říše.

To již jsme původně mylně identifikovaný vrchol Halti obcházeli po jeho východním úpatí a nám se ukázal pohled do dalšího masivu mnohem vyšších hor. To už i Lubošovi bylo jasné, že jsem měla pravdu já, když jsem správně porovnála skutečnost s mapou. Luboš akorát brblal, že zbytečně vyplácal místo na paměťovce a vycucnul šťávu z akumulátoru při natáčení. Byli jsme totiž na trase teprve pátý den z očekávaných minimálně jedenácti a už jsme jeli na druhý ze tří akumulátorů. Zdejší chladné klima totiž hodně náš zdroj energie ve foťáku vybíjelo.

Jak jsme byli od Halti coby trekovou hůlkou dohodil a zbytek došel

Kolem 17. hodiny jsme se ocitli u posledního ukazatele pod Halti. Doleva to bylo 1,5 km do stejnojmenné chaty a doprava 4,5 km k vrcholu. Jsme blízko! Najednou jsme cítili, že vrchol nějak dáme, najednou se nám začal jevit dostupný jako nikdy jindy. Ono totiž pokud bojujete s kamennými poli, bažinami, větrem, zimou a sami se svými démony, tak řešíte aktuální potíže a posunujete se k dalšímu bezpečnému bodu, což většinou bývalo tábořiště. Nyní poprvé jsme měli pocit, že máme Halti na dosah. Joooo!

Ruku v ruce s nadšením, že jsme nedaleko od hlavního cíle naší cesty, jsme se začali obávat právě těch šutrů, které nás nyní na tomto posledním úseku měly čekat a před nimiž nás hodně lidí varovalo. Statečně jsme se pustili do jejich překonávání, a k našemu údivu to až tak hrozné nebylo. Hodně nám pomáhaly hůlky a hlavně to, že naše batohy neměly ani 20 kg díky tomu, že aktuálně nepotřebná výbava zůstala u jezera Pihtusjärvi, nebyl tedy problém kameny přelézat pouze pomocí stehenních svalů. Samotné balvany se nakonec výrazně obtížně nejevily, respektive se nám zdály srovnatelné s těmi, které jsme již zvládli. Jediný rozdíl, proč by se někomu tyhle plotny před chatou Halti mohly jevit výrazně horší, byl fakt, že se jednalo o dlouhé pole, které se muselo překonat v zátahu – mělo poctivých 1,5 km. Za sebe ale poctivě přiznávám, že jsme se zbytečně nechali vyděsit, v podstatě to nestálo za řeč.

Jak jsem měla chuť Luboše do vody strčit

Do cesty se nám najednou postavila nutnost dostat se na druhou stranu bezejmenné říčky, pramenící asi ve třetině Halti. Já chtěla shodit batoh i pohory a brodit, Luboš mě přesvědčil, že to zvládnu. Poslechla jsem ho tedy a pustila se do přeskakování kamenů. V jeden moment mě to na řasami pokrytém štru podklouzlo a já skoro spadla do ledových vod, přičemž jsem měla chuť Luboše

uškrtit, nebo alespoň srazit do vody. Když mi noha ujela počtvrté, měla jsem vymyšleno, kam zahrabu Lubošovu mrtvolu. V případě pádu mě uklidňoval pouze fakt, že mám v batohu bezpečně v nepromokavém obalu suché věci na převlečení. Jediné, co by tedy mohlo utrpět úhonu, byl foťáček. Pokud se tedy nedobrovolně vykoupu ve studené vodě, měla bych padat tak, abych zrcadlovku uchránila od pádu do vln. Naštěstí kromě namočení by mi nic jiného nehrozilo, říčka byla poměrně mělká s relativně slabým proudem. Chudák Luboš netušil, co zrovna pocitově zažívám a při nedobrovolném upadnutí záškodnický a pokoutně chystám, a snažil se na mě v dobré víře pokřikovat a tím navigovat, aby mě upozornil na bezpečné kameny, kudy se dostat dál. Škoda jen, že já ho v hukotu vody a s naraženou čelenkou a ještě čepkou na ní vůbec neslyšela.

Když jsem se konečně ocitla na opačném břehu, ulevilo se mi. Jelikož jsem z mapy vyčetla, že tento brod musíme překonat celkem 4x /dnes, zítra na Halti, pak zpět na chatu, další den znovu na stezku/, byla jsem již nyní rozhodnutá, že příště ho zdolám už jen v brodících botech.

Na břehu se kromě Luboše nacházel i první souvislejší sníh. Ten jsme dosud vídali pouze na vrcholcích hor, nyní jsem ale poprvé mohla do něj /do sněhu, ne do Luboše/ píchat trekovou hůlku. V zaujetí tohoto objevu jsem tak zapomněla Lubošovi odpovědět na položenou otázku, jaké bylo brodění.

Jak jsme do chaty dorazili v pro nás nezvyklý čas

I přes poměrně pozdní vyražení z tábořiště a pomalý posun jsme ke komplexu chat dorazili v pro nás nezvyklý čas, a to kolem 18. hodiny. Napřed nás přivítala stavba velikosti krmelce, kterou jsme pečlivým prozkoumáním identifikovali jako kadibudky a dřevník. Hned vedle stál srub podobný těm, jaké jsme dosud potkávali: jedna část zamykatelná, druhá volně přístupná. Tam jsme nakoukli, když do pronajímatelné části jsme se nedostali nemajíce univerzální klíč, a hned jsme vycouvali. Relativně nově postavená chata s osmi místy na spaní nás nenadchla. Asi 300 metrů dále jsme spatřili malinkatou boudu, o níž jsme tušili, že se jedná o původní, starou chatu Halti. Hned po

otevření dveří jsme věděli, že tohle je ono! Pouhá čtyři místa, pár metrů čtverečních, prostě paráda. Jediná vada na kráse byla teplota vevnitř. Ta činila stejně jako venku, tedy +2°C. Pohled do návštěvní knihy ukázal malý počet zde přespávších turistů, cca jednou za několik dnů. Před námi se zde poslední vyskytli před třemi dny.

Při relativně nízké teplotě se k nepříjemnému pocitu přidala i vlhkost, donesená sem našimi zavazadly. Priorita tedy byla se zahřát, ideálně zvnějšku i zevnitř. Poslední zmíněné jsem provedla rychlým rozkucháním batohu a vydolováním PETky se zbytky fernetu. Druhá püllitrovka, určená na zpáteční cestu, dlela ve stanu a my doufali, že se nestane cílem zloděje.

Jak Luboš svou večeři převrhnul a stůl tak svým jídlem znečistil

Zatímco se Luboš, zatím zcela marně, věnoval vytvoření tepla ve srubu, já se vrhla na přípravu večeře. Byť jsme nespali ve stanu, pro jehož účely sloužila expediční strava, dovolili jsme si tento výtvarný trekařství i nyní, když přebýváme ve stavbě s pevnými stěnami. Ono totiž nic jiného k jídlu jsme na výběr neměli. Zalila jsem tedy horkou vodou, uvařenou na erárním vařiči, sáčky s expediční stravou, znovu je opatrně uzavřela, aby teplo neunikalo do prostoru, a mohlo tak uvnitř docházet k prohřátí pokrmu. Pytle s jídlem stály na boku stolu, kam si Luboš začal vytahovat věci ze svého batohu. Najednou bylo všude mokro. Zpočátku nám to divné nepřišlo, až když později začaly v té tekutině plavat kousky bramborové kaše. On si Luboš převrhnul svůj sáček s večeří! Ztráta nebyla až tak velká, v podstatě toho tolik nevyteklo ven, nakolik toho bylo rozlito na stole a odkapávalo na podlahu. Zrovna dnes na Luboše vyšel losos v omáčce. Samozřejmě tato rybka obsahuje i tuk, který při nízké teplotě tuhne. Jelikož jsme vevnitř srubu tou dobou měli teplotu kolem +5°C, logicky vše změnilo konzistenci. No a zkuste smýt ztuhlý tuk bez zdroje tepla, navíc bez mýdla či jaru. Nakonec jsem to po dlouhé době dokázala, cedíc u toho neslyšitelné poznámky stran Lubošovy praktičnosti. Copak neviděl ten sáček? Copak si neuvědomil, že je uzavřen pouze ohybem vršku? Copak mu nedošlo, že nemůže obsah batohu vysypat bez ladu a skladu na stůl? Největším problémem nakonec nebylo rozlité večeře, ale to, že máme na konzumaci pouze jedinou lžičku, o kterou se střídáme v situaci, kdy hladu téměř nevidíme.

Jak jsme si srub vytopili na +13°C

O externí prohřátí našich promrzlých tělesných schránek se již před více než hodinou začal starat Luboš. Nanosil z dřevníku dříví, mou pilkou nařezal polena na drobnější, a pokusil se zprovoznit kamínka. Tak jednoduché to ovšem nebylo, komín neměl vůbec tah, a nám se dovnitř valil hustý kouř, pokud pro změnu oheň nechcípł vůbec. Buď jsme se tedy dusili, nebo nám byla zima. Teda ta

nám byla i v prvním případě, jen pocit zimy nebyl při kašli a nedýchatelném vzduchu to hlavní, co bychom zrovna řešili.

Já bohužel učinila chybu, a zůstala jsem na dřevěné palandě sedět pouze v mikině. Kdybych se oděla do péřovky, což bych učinila na tábořišti, nepromrzla bych, takto jsem se bohužel klepala zimou a nepomáhal ani horký čaj, ani čaj s fernetem, ba ani fernet s čajem.

Nakonec se to po dvou hodinách Lubošova klečení u otevřených dvířek kamínek a usilovného foukání podařilo.

Oheň hořel, plameny plápolaly, nezhasínaly, a kouř unikal komínem. Přímo u kamen sálalo teplo, stačilo ale o krok ustoupit, a rázem jsme se ocitli v zóně o mnoho stupňů chladnější. Každopádně já se cítila na vrcholu blaha.

Požádala jsem Luboše, ať nechá dřívka otevřená, a já tak mohla čumět do ohně. Byla to balada. Sice jsem vnímala nadále zimu, ale fernet utěšeně kolotal v mém krevním systému a mě zcela naplňovalo sledování plamenů. To už mi taky došlo, že by nebylo úplně marné navléct na sebe péřovku, protože vzduch ve srubu stoupl z původních na +2°C na úžasných +13°C. Zkuste v tom ale sedět delší dobu bez větší fyzické aktivity.

Luboš si kromě starosti o oheň převzal na sebe dobrovolně ještě jeden úkol, a tím bylo nanosit dovnitř vodu z asi 300 metrů vzdáleného jezera Háldijávri. Muselo se k němu po obrovských šutrech a aby dostal do chaty potřebné množství vody, šel s kýblíkem asi čtyřikrát. To již intenzivně pršelo, a my tak naši 30% odhadovanou šanci k úspěšnému zdolání Halti museli snížit o dobrých 10%. Venku totiž řádil silný a prudký liják. Jestli tohle zmrzne, kamenná pole budou neprůchodná.

Úžasný pohled z kadibudky

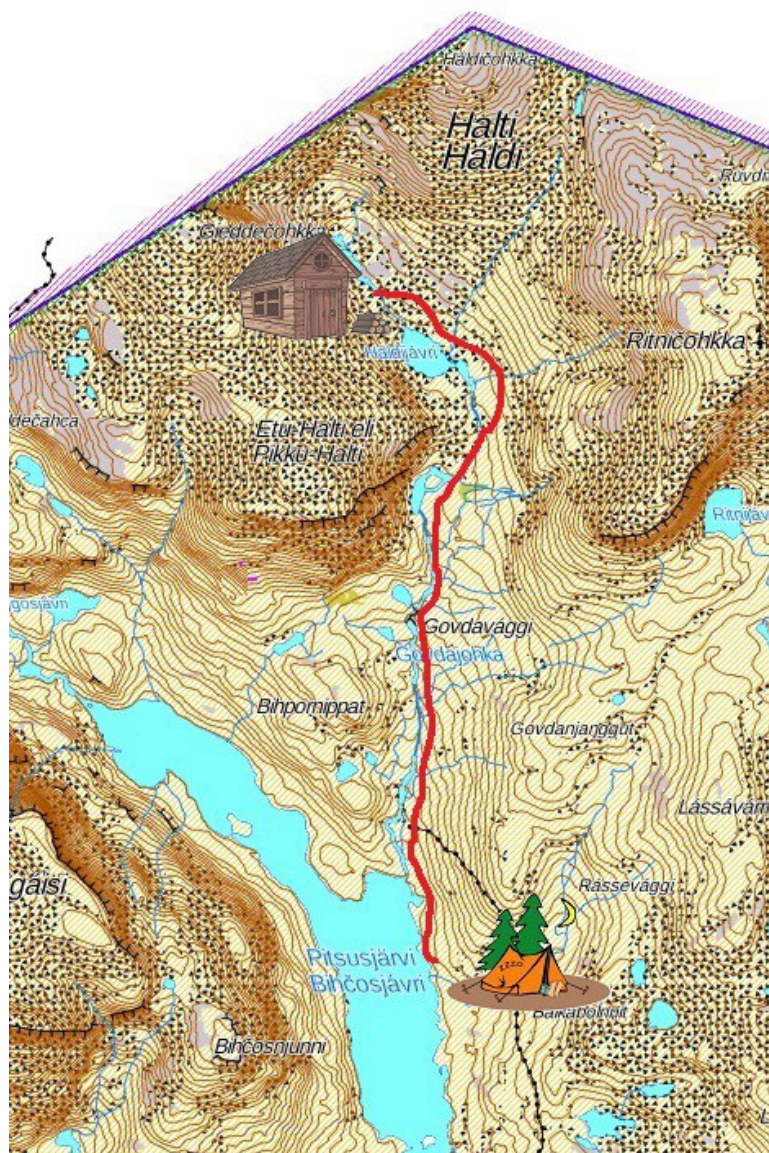
Po dobré večeři má střeva usoudila, že si musí udělat místečko na potravu, která k nim právě ze žaludku směřuje, a vyjádřila přání vyprázdnit svůj obsah. Asi 100 metrů odsud stála kadibudka, kam jsem se odebrala. Protože pohled do doliny při konání této činnosti byl úchvatný, rozhodla jsem se sem přijít znovu i s foťákem a scénérii zdokumentovat. Jedinou vadou na kráse bylo ve dveřích rozbité okýnko z plexiskla, zřejmě silou větru, a tím daný dovnitř proudící vítr s ochlazovacím efektem. Není nic lepšího, než když sedíte na prkýnku, které Vás zespoda studí, případně k němu prdelí přimrzáte, a na Vás zepředu fouká či ještě lépe prší.

Luboš postupně dovlekl do srubu dostatek dříví na topení a vody na vaření. Protože jsme sem vynesli i zásobu svíček, donutil mě část z nich zapálit a umístit k oknu tak, aby světlo z nich bylo viditelné z velké dálky. Na mou obavu, že když usneme, může hořící svíce zapálit dřevěnou chatu, případně se můžeme udusit zplodinami kouře, opáčil, že nic takového se nepříhoda, a že se to prý tak normálně dělá. Jelikož jsem věděla, že hned neusnu, říkala jsem si, že si zkontroluji dohoření. Samozřejmě se tak nestalo, byla jsem natolik hotová, že jsem vytuhla hned po zatažení zipu spacáku, či ještě o pár vteřin dříve.

Mimochodem, zdejší srub nebyl vybaven matracemi. Jen díky mě, která trvala na dovlečení karimatek, jsme mohli pohodlně spát.

Mapa

Den 6., sobota 2.9.17

Budeš chtít ráno oheň?

Crrrrr! Plesk. Crrrrr!! Plesk. Crrrrr!!! Plesk. Crrrrr!!!! Plesk.

„Nechceš už, prosím Tě, vstát, a přestat furt budík zaklapávat?“
zeptal se mě v nechutných 8. hodin ráno Luboš.

„Ne. Já mám totiž ještě noc,“ odpověděla jsem mu zcela v intencích Králíků z klobouku.

„Budeš chtít, abych teď ráno připravil oheň?“

Ten Luboš je naprosto nemožný. Zatímco já mám půlnoc, on je schopen vstát, vynosit popel z kamen, ty vyčistit, a zapálit oheň.

„Není nutné. Já ještě spím.“

„Já nemyslel teď, já myslel, až vstaneš a budeš snídat.“

„Nepotřebuju. Narvu se do péřovky.“

„OK. Kdy tedy hodláš vstávat?“

No nezabili byste ho?

A sněží a sněží

Luboš svému slovu dostál. Zatímco já jsem si ještě uchránila cenné minuty, než budu muset opustit teplý spacák, on opravdu vynesl popel z kamen, ty vyčistil, dovlekl polena z dřevníku, které předtím naštipal, mou pilkou nařezal drobné kousky na podpal, a takto vše nechal nachystané, stačilo jen škrtnout sirkou. Když toho nevyužijeme nyní, tak večer, po návratu z Halti, se nám to bude více než hodit.

To už jsem se zvertikalizovala i já, a byť jsme s sebou měli dostatek salámu, rozhodla jsem se na snídani udělat míchaná vajíčka. Říkáte si, jak jsem až sem donesla tento slepičí produkt? Jednoduše. Velkoobchodně vysušený, nyní čerstvě zalitý horkou vodou. Šmakovalo nám to. Jedna porce stačila pro nás oba. Není taky divu, když byla dvojitá. Díky rozboru sem vyvlečeného množství jídla jsme tak zjistili, že když vrchol nezdoláme dnes ani zítra, můžeme si dovolit ještě další pokus, protože to druhé balení sušených vajec, které jsme zde měli, bylo též dvouporcové.

Dnešní výstup totiž vůbec nevypadal nadějně. Jen co jsme vyšli z chaty, začalo regulérně sněžit.

Probíjeli jsme se silnou vánicí a přemýšleli, zda máme výlet odpískat, dokud je čas. Nakonec jsme

se dohodli, že pokus nakonec dáme, ale v případě nebezpečí to ihned otáčíme. Skoro jsme tak učinili ještě mezi oběma chatami, tedy na těch 300 metrech, které dělily starý a nový srub. Když totiž viditelnost činí méně, než kolik je délka Vašich nohou, nemáte moc chutí pokračovat v terénu, kde se nacházejí především kamenná pole. Naštěstí se to po pár stech metrech zlepšilo, a byť na nás stále hojně dopadaly sněhové vločky, viděli jsme již luxusních pár metrů před sebe.

Najednou puf, a udělalo se azuro

Čekal nás ještě přechod říčky, kde jsem se včera rozhodla brodit, a nakonec to přehopsala. Luboš mě nyní přesvědčil, že když jsem to dokázala jednou, zvládnou to ještě třikrát. Tady vidíte, jak jsem schopna splnit svá předsevzetí. Nakonec jsem to nebyla já, kdo měl po překonání tohoto toku mokro v botech, nýbrž Luboš, který místo přeskakování mezi kluzkými kameny zvolil jinou taktiku, a to pochod korytem. Logicky se mu nabralo vrchem do jedné z pohor.

Najednou puf, udělalo se azuro, a Haldi vykroukla z mraků. Prostě ráz naráz, ještě před pár minutami z černé oblohy sněžilo, a nyní je nádherně modré nebe s bělavými mráčky a s viditelností desítky kilometrů. Takový zvrat počasí jsme ještě nezažili. Naopak ano, a mnohokrát, ale v tomto směru poprvé. Každopádně jsme byli rádi, že jsme dnes na výstup vyrazili, a nerozhodli se jej s ohledem na špatné počasí po ránu rovnou odpískat.

Ted' jen překonat tu kamennou oblast. Stručně řečeno, šutry, šutry a nic než jen šutry. Tento hnusný terén se nacházel od nás až na vrchol. Znamenalo to šlapat po těch debilních balvanech plných 6 km a stejnou vzdálenost pak zpět. To bude labužo. Nenávidím šutry!

Ledovec útočí

Podle mapy jsme museli učinit zbytečnou zacházku. Napřed 1,5 km zpět ke křižovatce jihovýchodním směrem a pak 4,5 km severoseverozápadním, přitom vzdušnou čarou by ta vzdálenost činila ani ne polovinu. Říkali jsme si, že určitě byl důvod trasu takto vést, a rozhodně

jsme si to nechtěli zkrátit, byť nám to včera u chaty Pihtusjärvi doporučovali. Prý se to tak chodí. Možná, ale já se radši budu držet značené trasy, zvláště v terénu, kde hrozí kamenná lavina. Sice nás všichni, tedy asi dva turisté, přesvědčovali, že se máme vydat zkratkou, která je z jejich pohledu bezpečná, mě se to ale nezdálo jako rozumný nápad a Luboš mé rozhodnutí plně sdílel. Navíc tam, kde se pravidelně kráčí, je aspoň jakýs takýs předpoklad, že už na každý kámen na stezce někdo předtím došlápl, nehrozí tedy nějaký větší sesun šutrů právě uvolněním nestabilního kusu. Ukázku síly ledovce, který se tudy pohyboval před mnoha a mnoha lety, jsme mohli spatřit na vlastní oči. Některé erozní následky byly patrné dosud, jinde zase byla jejich původcem voda. Je až neuvěřitelné, co dokáže v tvrdé skále vydolovat voda, ať v tom či onom skupenství. K našemu údivu se po stočení stezky k Halti změnila barva kamenů, z šedavých na nahnědlé. Místa byly oboje promíchány, později hnědé převažovaly, aby byly následně vystřídány opět šedými.

Jak se Luboš do sněhu propadal

Najednou jsme začali stoupat. Ruku v ruce s překonávanou výškou začalo i přibývat sněhu. Ten se zjevoval nejprve sporadicky ve formě žlutých úseků nechutné břečky smíchané s bahnem, které se musely složitě obloukem obcházet, až posléze přecházel ve firnové plotny s kombinací ledu a rozbředlého sněhu na povrchu. V místech, kde jsem já bezpečně prošla, Luboš se propadal, zpočátku po kolena, později až po pás. Tam, kde jsme se nebořili, vznikla díky kombinaci led plus roztátý sníh ideální příležitost se vysekat a následně namočit při pádu. Náš postup činil tři kroky vpřed následované sklouznutím o délku minimálně jednoho kroku. Bez hůlek by to nešlo vůbec. Luboš litoval, že nemáme nesmeky, ty by nám s ohledem na vrstvu sněhu nad ledem ale moc nepomohly. Více jsme želeli absence návleků, protože sníh měl tendenci se nám nabírat vrchem do pohor při odhrnutí kalhot. Když jsme si představili, co se svahem provede slunce, až se tudy budeme za pár hodin vracet, neměli jsme z toho vůbec radost.

Jelikož já se prakticky nepropadala, navíc mé softshellové nohavice nebylo až tak snadné vyhrnout nahoru, trpěl přítomností sněhu v pohorách převážně Luboš. Navrhovala jsem mu, že si má gumičkou šustáky kolem boty stáhnout, ten ale opáčil, že v této fázi je to už beztak jedno. Údajně má mokro vevnitř jak díky brodění potoka, tak nyní zásluhou několika proboření. Navíc je prý teplo. Ano, byly čtyři stupně. K našemu údivu jsme zde taky potkali svého prvního a jediného dnešního turistu. Byl jím mladý Němec, zdolávající vrchol z norské strany, a pokračující směrem, odkud jsme sem přišli my. Výstup touto stranou nazval strašným, což jsem věděla již z domova, proto jsme se o to ani nepokoušeli, byť by to znamenalo pouhý den pochodu proti dosavadním šesti.

Faktografická vsuvka: k Halti se dá dostat buď z finské strany, jako jsme šlapali my, což je podnik na cca 11 dnů, nebo jednodenním výšlapem v silně exponovaném terénu z norské strany.

Jak jsme šplhali až do nebes

Najednou se před námi zjevila téměř kolmá stěna. Jelikož na ní byly v pravidelných a zde dokonce v častých úsecích zabodnuté tyče, bylo více než jasné, že další pokračování vede právě tudy. Museli jsme na všechny čtyři a asi padesátimetrový úsek kamenů směrem vzhůru zvládnout takto. Moc dobře mi u toho nebylo a říkala jsem si, že když tohle je značená cesta, jak to asi musí vypadat z druhé strany hory, kde se neznačenou trasou šplhají Finové. S použitím všech čtyř končetin jsme se nakonec nahoru vydrápali a já přemýšlela, jaké by to bylo v mlze či kdyby kameny byly namrzlé. Pro mě by to byl strop a konečná a musela bych se vrátit. Pro někoho, kdo koná vysokohorskou turistiku v Alpách nebo alespoň Tatrách by to ale bod návratu nemusel být.

Neměla jsem ani možnost tuto etapu nějak vydýchat, jelikož se zjevily první výhledy. Otevřel se nám totiž pohled do Norska, na Lyngenské Alpy v okolí města Tromsø. Dobrá viditelnost nám umožňovala kochat se mnoho kilometrů daleko.

Abychom pouze neslintali nad rozhledy do okolí, čekalo nás ještě jedno lezení do téměř vertikální stěny. Naštěstí kameny byly suché a vítr se výrazně ztišil, takže jako překážku jsme měli pouze

vlastní strach a závrať. No a když bylo nejhůř, stačilo se přitisknout na skálu, rozhlédnout se k obzoru a těšit se nádhernou scénérií. Samozřejmě jsem se musela vyvarovat pohledu pod sebe, protože by nad silou mých paží zvítězila závrať.

Konečně vrchol aneb Luboš koná striptýz

Pokračovala jsem nadále po čtyřech, když jsem najednou vnímala, že musím čím dál tím více napřimovat zadní končetiny, což mě donutilo rozhlédnout se kolem sebe. Hlavou jsem téměř vrazila do většího šutru, za nímž jsem spatřila dlouhou větev s podobnými fáborky, jaké jsme zvyklí vídat v Tibetu či Nepálu. Vrchol! Konečně vrchol! Luboš, pár výškových metrů pode mnou, mi to nevěřil, domníval se, že jsem se na nějakém kameni nezodpovědně vztyčila a nyní si z něj utahuji. Ha, to by mi tak stálo za to, vystřelit si z něj a riskovat pád do doliny. Naštěstí se i on přesvědčil, že opravdu stojím na vrcholu, a vyslekl se do půl těla. Zatímco jsem na něj vytřeštěně a nechápavě zírala, protože naopak já šla do péřovky, vysvětlil mi, že přišel zpocený jak prase a tak se převléká do suchého. Jelikož nic jiného než péřovku neměl, dal si ji na holé tělo, a durch mokrou mikinu si přivázal k vrcholovému klacku gumicukem, aby mu neulítla v poryvech větru. Nastala „povinná“ část každého zdolání nejvyššího bodu treku: dokumentace. Každý z nás se rozeběhl po vrcholové plošině, připomínající Králický Sněžník, jen bez lidí a civilizace, a s patřičným aparátem v ruce jsme se oba činili: focení ze zrcadlovky na všechny strany prováděné mnou a souběžně s tím točení na kompak konané Lubošem. Vždy jsme se někde střetli, křikli na sebe „Ahoj,“ a pokračovali dále, zmítání u

toho silným a chlad vyvolávajícím větrem. Oběma nám mrzly zejména prsty horních končetin. Sice jsme jak já, tak i Luboš, měli s sebou rukavice, v nich se ale nedá obsluhovat kamera ani zrcadlo, takže jsme byli nuceni na tuto činnost mít ruce vydané napospas okolním podmínkám.

Jelikož zdejší vrchol byl vlastně dvojvrchol, a to finský s kamennou mohylou a asi 30 metrů západně položený o něco vyšší norský, pobíhali jsme sem a tam ve snaze vše kolem nás zachytit. Počasí nám přálo, obloha jak vymetená, jen ten vítr kdyby se utišil. Bez péřovek bychom zde nevydrželi.

Závěrem jsme ještě spáchali společnou fotku na důkaz, že jsme tam bylo oba. Oba zároveň. Pohled dolů směrem z norské strany, kudy se sem dostal mladý Němec, kterého jsme před dvěma hodinami potkali, nás přesvědčil o tom, že vydávat se tudy nahoru a navíc natěžko by byl masakr.

Jak jsem mezi kameny špatně došlápla a nohu si podvrtla

Naštěstí nám péřovky umožňovaly delší pobyt na kamenné plošině představující vrchol a bičované silným a zimu způsobujícím větrem. Každý z nás se proběhl mezi oběma body, finským nejvyšším s udávanou výškou 1324 či 1328 metrů a norským, sice vyšším než finský, na norské poměry ovšem naprosto nepodstatným a zanedbatelným. Však proto taky chtělo Norsko svůj vrchol darovat Finsku, což se legislativně nepodařilo.

A jak je to s přesnou výškou Halti? Sami Finové se v tom poněkud rozcházelí, a to i na oficiálních zdrojích.

Já si tak při přesunu z jednoho dvojvrcholu na druhý poskakuji z kamene na kámen a kochám se okolím, když tu najednou... Aúúú. Prudká bolest jak kráva v mém pravém vnějším kotníku a nemožnost se na tuto nohu svou vahou postavit. Co teď? Jsem někde v divočině, nejbližší civilizace je šest dnů pochodu, na trase není signál. Naštěstí nosím dvoje ponožky, tedy by šlo v nouzi elastickým obinadlem jednu nahradit tzv. onucí z tohoto obvazu vzniklou a takto trek dokončit. Zde, byť jsem měla lékárničku s sebou, jsem se s ohledem na zimu a vítr k něčemu takovému neodhodlala, a z pohory jsem vytvořila španělskou botu známou z tortury, kdy maximálním utažením jsem zminimalizovala pohyby nohy v ní sevřené. Pár prvních kroků odhalilo, že to půjde. Alespoň dnes do srubu jo a další dny ukáží.

A aby toho nebylo málo, nezůstalo u jednoho zdravotního problému. Já jsem prostě úžasný člověk, co musí nejen pozitivní, ale i negativní věci zažívat v kombinaci. Zde tedy počal zárodek potíží, které nás nakonec přiměly k dřívějšímu přiletu domů. O tom ale později. A co se vlastně stalo? Začal mě bolet zub, nejspíše čtverka vpravo nahoře. Zatím se to jevílo celkem benigně.

Jak chutná vrcholová slaninka

Nastala příjemnější fáze, a tou byla odměna za výstup. Ne, fernet to nebyl, ten cíleně zůstal ve srubu, ve stávajícím obtížném terénu bychom si alkohol požit netroufli. Odměnou se nám zde stala slaninka, kterou jsme poctivě jen za tímto účelem vláčeli celých šest dnů, chránili ji jako oko v

hlavě před sežráním, nikoliv divou zvěří, nýbrž námi samotnými, a nakonec vynesli až sem na vrchol. Pustili jsme se tedy do lákavého pokrmu a spráskali ho bez přílohy, ostatně jako dosud veškeré uzeniny, kdo by se taky tahal s chlebem. Jedinou vadou na kráse bylo, že výstupová sláninka smrděla. Smrděla málem. 80 g na osobu je fakt zoufale málo!

Když jsme byli jakž takž ukojení, za kamennou mohylou na finské straně hory jsme vyhledali ocelovou krabici obsahující vrcholovou knihu. Zapsali jsme se do ní, čímž jsme si mohli odškrtnout další položku.

Závěrem jsme ještě vytáhli mobily a po 6 dnech je zapnuli. Měli jsme totiž informace, že bychom tady mohli chytout signál. A taky ano, povedlo se nám zavolat domů, kde zejména moje maminka byla hoooodně udivená. Poctivě se držela, statečná to holka, sděleného údaje, že se ozveme nejdříve po návratu do civilizace, což bylo očekáváno mnohem později. A proč jsme mrhali cennou energií z akumulátorů voláním, místo abychom poslali úsporné smsky, které by odčerpaly šťávy zcela minimálně? Zkusili jste někdy na rampouch zmrzlými prsty ťukat na dotykáči zprávu?

Co může být horšího, než výstup po šutrové stěně? Přece sestup po ní.

Obávala jsem se těch dvou míst kamenných valů, kde jsme nahoru vystupovali po čtyřech. Když jsem nyní pohlédla z okraje náhorní plošiny, hlava se mi zatočila. Koukala jsem na několik set výškových metrů směrem dolů a naprosto jsem netušila, jak tohle slezu dolů. Jak? No po vlastních končetinách přece. Zahájili jsme opatrný sestup, kdy jsem se chvílemi posunovala dolů po zadku, fixována rukama i nohama, jindy jsem se opatrně otočila čelem ke skále a takto za použití horních i dolních údů scházela.

Když jsme konečně zdolali kamenné hradby, čekala nás sněhová pole. Tam, jak jsme tušili, opírající slunce způsobilo roztátí velké masy sněhu, a my se tak fest bořili, dokonce i já. Zároveň nám to na prudkém svahu klouzalo, čehož jsem se rozhodla využít. Dolů jsem opatrně sjížděla, užívaje podrážky pohor jako brusle. Po překonání těchto několika sněhových polí jsem pak asi 20 minut čekala na Luboše, protože on scházel tradičně. Posunoval se kroky, kdy každý druhý podjel a každý třetí se propadl.

Protože jsme na Halti vymrzli, což způsobil zejména vítr, stále jsme se nemohli zahřát. V pérovkách jsme šlapat nemohli, jelikož to prostě nelze. Nyní jsme měli na sobě veškeré dostupné oblečení: mikiny, nepromokavé bundy, čelenky, čepice, teplé rukavice, a i tak to nestačilo. Ono se totiž sestupem nedá nějak více generovat teplo.

Úspěšný výstup končí až v základním táboře

Byli jsme pamětlivi poučky, že úspěšný výstup končí až v základním táboře. Stále máme na trase mnoho příležitostí se zranit, nehledě na to, že jsem nemohla plnou vahou došlápnout na pravou nohu, podvrtnutou na Halti. Před Lubošem jsem se tohle rozhodla tajit, byl by totiž ochoten vystoupat zpět na vrchol, kde byl jediný signál na treku, a zavolat mi pomoc.

Návratu na vrchol jsem Luboše ušetřila i z jiného důvodu. Totiž z každého výletu si vozíme kamínek, a z Halti bychom skoro zapomněli! Naštěstí jsem si to uvědomila včas, asi metr pod vrcholem, a díky tomu jsme si odtud kamínek stihli odnést. Při sestupu jsme pak sbírali další kamínky a ty, které se nám nezdály pěkné, jsme zahazovali. Nakonec tak skončil i původní výstupový šutřík, protože priorita byla dovézt si domů kámen pěkný.

Když jsme se ocitli na rovině, oddechla jsem si. Odtud to již půjde snáze. S vědomím toho, že již máme skály za sebou, navrhla jsem Lubošovi odvážný nápad. Stříhnout si to do našeho srubu přímým azimutem, nikoliv obcházením k rozcestníku a pak zase zpátky. Nechal si ukázat mapu, dlouze zkoumal okolí, aby posléze neochotně souhlasil.

Při postupu přes tyto šutry, ležícími mimo značenou stezku, se ukázalo, že lézt po nich na vrchol by byl hazard, na rovině až takové nebezpečí nehrozilo kromě toho, že bychom si vyvrtli nohu, či hůře zlomili. Kameny jevíly známky toho, že se tudy nechodí, byly nestabilní a ostré. Naštěstí jsme vše zdárně zvládli, a dokonce jsme se vyhnuli nutnosti brodu. Jakpakto? Přecházeli jsme totiž tento potok v jiném místě, kde se dal bezpečně přeskakat po balvanech.

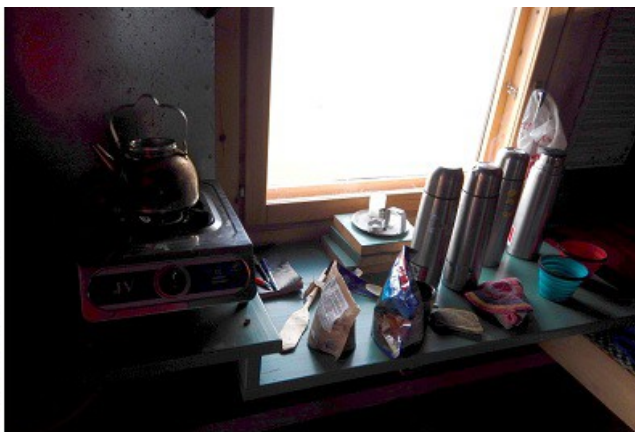
Večeři si za dnešní výkon rozhodně zasloužíme

Ke srubu jsme dokráčeli neskutečně brzo, již kolem 17.hodiny. Očekávali jsme přitom náš příchod s čelovkami někdy večer o několik hodin později.

Potěšilo nás, že z norské strany, odkud sem též vede výstupová trasa, nikdo na přespání nedorazil, a od jezera Pihtusjärvi, kde máme stan, přišla dvojice turistů, která zakotvila v nové chatě a naši ani neprozkoumávala. Jupí! Vypadalo to na další osamocený večer v soukromí naší výpravy. Němec, kterého jsme potkali na vrcholu, zřejmě pokračoval dále.

Prioritou se stala večeře. Luboš opět poctivě nanosil asi 5 litrů vody z několika set metrů vzdáleného jezera Håldijávri, já ji ohřála a nalila na dehydratované jídlo. Vznikla tak úžasná bašta, kterou jsme spráskali, aniž bychom vnímali její chuť. Vlastně i dosolit a dopepřit jsme to hlady zapomněli. Ne, že by ta strava nebyla osolená či kořeněná, to jen Luboš miluje do každého pokrmu vysypat obsah pepřenky a já po několika dnech treku mívám nedostatek soli.

Po příjemně teplé večeři jsem vylezla před chatu a snažila se vyfotit ji zvenku, což se mi příliš nedařilo, jelikož začínalo pršet. Nakonec jsem to vzdala, vrátila se zpět do tepla srubu, kde již Luboš roztopil kamínka, a oddávala se akumulaci tepla. Dalších několik dnů takovou vymoženost nezažijeme, musíme si to tedy užít, jak maximálně to půjde. Na rozdíl od včerejška, kdy trvalo více než dvě hodiny, než se oheň v kamnech rozhořel, nyní to zabralo pár minut. Jednak kamna Luboš ráno nachystal tak, že teď stačilo pouze škrtnout, a už plameny šlehaly z třísek, jednak nevychladl komín. No a tohle je v podstatě nejdůležitější faktor, který rozhoduje, zda komín bude mít tah či ne.

Jak jsme si poprvé vyprali

Protože dnes bylo vevnitř mnohem tepleji než včera, odhodlali jsme se k drastickému kroku, a tím bylo vyprání. Vyprání nejenom oblečení, ale i sebe sama. Jupí, já se po šesti dnech konečně umyji! Zatím jsem hygienu páchala vlhčeným toaletním papírem. Přece nebudu tahat zvlášť intimní

voňavé ubrousky i toaletní papír, protože co je dobré na prdel, je dobré i na obličej, a běžně jsem si sjela ksicht hajzlákem. Samozřejmě ne tím stejným, který jsem předtím použila na ten druhý otvor. Luboš vzal jednu z velkých erárních nádob, důkladně ji vypláchl, pak do ní nalil horkou vodu, v níž jsme se oba důkladně umyli s výjimkou vlasů, a následně jsme tam i vyprali spodní prádlo. Pak hrnec venku vylil a znovu důsledně omyl. Nikdo tak nemohl poznat, k čemu jsme jej užívali.

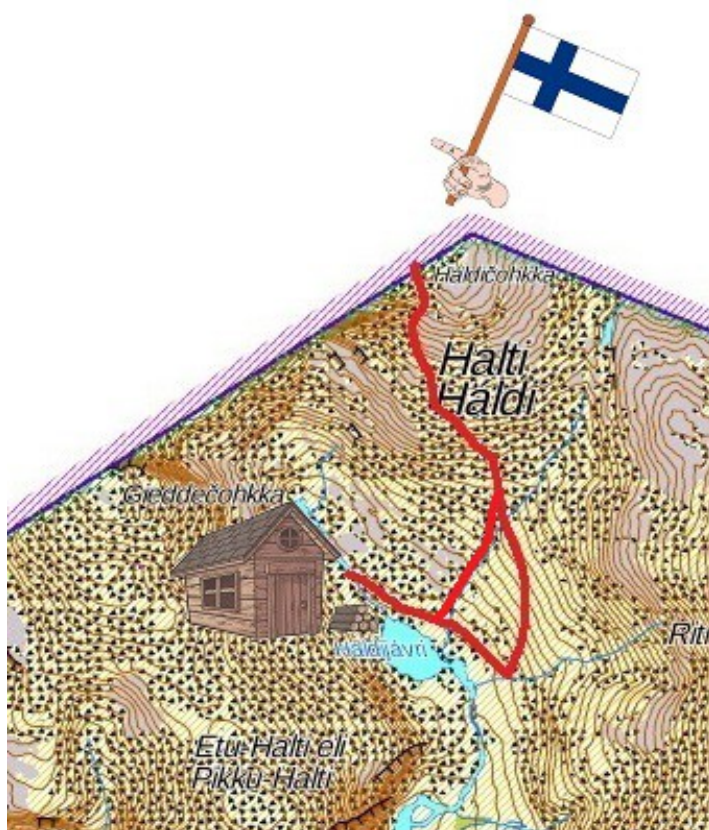
Zatímco venku silně pršelo a Halti byla opět zahalená v mracích, my jsme zažívali pravou nirvánu. Ve srubu jsme byli sami, takže naše ležení připomínalo cikánský, pardon romský tábor. Zabrali jsme si svými spacáky dolní dvoupalandu patrové postele, na horní jsme poukládali tu

část výbavy, která nepotřebovala pověsit, a většina našich věcí byla přehozená na gumicukách a ty uvázaný na bocích dřevěné konstrukce. Vyprané prádlo viselo na erárních šňůrách kolem kamen a na stole leželo všechno to, co se nevešlo nikam jinam. Závěrem jsme ještě zapálili zbytek svíček, které jsme měli s sebou, a umístili je do oken, protože „pamatuj, když tam jiný turista uvidí světlo, pochopí, že chata je zabraná“.

Šli jsme oba spát s tužbou, aby pozdě v noci nedorazil nikdo, kdo by chtěl přespát v našem srubu. Venku se zatím čerti ženili, což nás nutilo myslet na náš stan kdesi dole v údolí. Zdalipak tam taky prší, jako tady?

Mapa

Den 7., neděle 3.9.17

Co jen dnes budeme snídat?

V noci mě budila intenzivní bolest a cukání v zubu. V tom, který se poprvé ozval včera na Halti. K ranním lékům jsem si lupla oranžové kolečko Ibalginu a doufala, že tím to taky skončí. Ke slovu se dostával i kotník, bez bot jsem na něj došlápnout nemohla, tak jsem použila metodu ověřenou z předchozího dne, tedy maximálně utaženou pohoru.

Nastalo dilema, co budeme dnes snídat. No není lepší spát venku, ve spacáku ve vlastním stanu, a ráno požit to, co nám zrovna padne do ruky? Zde, v relativní civilizaci ve srovnání s divokým tábořením, jsme řešili, na co nás zrovna honí mlsná. Na výběr jsme měli buď salám bez přílohy, nebo expediční stravu. Protože klasické teplé jídlo je určeno k večeři a chráním jej jako oko v hlavě, jediná další možnost byla míchaná vajíčka. Ty jsem vlastnila jako již hotový, vysušený výrobek, který jsem zalila horkou vodou, a my mohli okamžitě dlabat. S použitím jediné lžice a z dvoupourcového sáčku, tedy z množství, které je cíleně pro dvě osoby. Myslím, že nic tak neprověří pevnost vztahu, jako dva hladoví turisté, jeden pytlík s teplou snídaní pro oba a jediný sdílený kus příboru.

Pobalili jsme se a srub jsme uvedli do stavu, kdy nejbližší turista sem nemusí dorazit mnoho dnů, a zároveň bude mít připravená kamínka, která bude stačit jen podpálit. Luboš sice frflal, že takto zdroj ohně rozhodně nenašel, ale byl ochoten to tímto způsobem nachystat dalším příchozím.

Jelikož naše batohy nemají ani 20 kg, uháníme jako srnky

Započali jsme sestup a začali se vracet k našemu stanu, kde jsme měli zanechaný zbytek jídla na zpáteční cestu. Putovali jsme nám známými úseky, napřed přes 1,5 km úsek kamenných polí s nepříjemným brodem, tentokrát i mnou zvládnutým na jedničku, a poté několik kilometrů dlouhým údolím řeky Govdajohka s množstvím suchopýrů. Na sestupu nám občas přšelo, aniž by vysvitlo sluníčko. Nic neočekávaného, proto jsme byli vděční za včerejší excelentní podmínky na výstup. Díky tomu, že všechno naše jídlo na návrat do civilizace, stan a další, aktuálně nepotřebné vybavení, dlelo u jezera Pihtusjärvi, neměly naše batohy ani 20 kg. Adekvátně tomu jsme uháněli jako srnky s vědomím, že již zítra naše zavazadla ztěžknou na původní nepříjemnou hmotnost.

Doufali jsme ale, že jsme zkonsumovali dostatečnou část z našich zásob, což poznáme na tíze, která naše nohy víže.

Sestupovali jsme hlouběji údolím s přešlé bílých kyték – suchopýrů. Zdejší tundra nejevila zatím známky rusky, na to jsme si museli počkat ještě den pochodu. Jak jsme klesali níže a níže, střídali jsme se ve vymýšlení katastrofických scénářů, kdy:

- nenajdeme vůbec náš stan, jelikož bude na cucky roztrhán větrem
- najdeme náš stan, ale bude kompletně vybilén, zejména co se žrádla týče

Jelikož jsme věděli, že na zádech v našich batozích máme zásoby jídla na den pochodu, a přitom nás čekají ještě minimálně čtyři, úspěšně jsme jeden druhého stresovali.

Kam panenky, kam jdete?

Najednou jsme začali potkávat procesí turistů. Napřed dvojici a pak trojici mlad'ochů, kteří neustále odklepávali a odšťourávali bahno z kalhot a pohor, neklamné to znamení, že sem přiletěli letadlem. Zjevně měli plán zdolat Halti nejjednodušší možnou cestou, otázka zůstávala, jak si přivolají letoun nazpátek, když jediný signál je na vrcholu Halti. Vyptávali se nás na sruby pod vrcholem, přičemž jsme jim poskytli fundované informace. Hmmm, dnes tedy bude v těch chatách přelidněno, vezmeme-li v úvahu i tu dvojici turistů přišedších včera a dnes zdolávajících Horu.

Po další hodině proti nám pomalu ťapala pětice šedesátnic či sedmdesátnic, doprovázená jednou osobou mužského pohlaví. Finky se na nás vrhly jak kvočny na mlád'ata a vyzvíдалy, čehož jsme využili i my a též se snažili něčeho dopátrat, pro změnu od nich. Ano, přiletěly letadlem a chystají se na Halti, nazpátek do Kilpisjärvi si to už regulérně odšlapou. A jelikož mají klíček od zamykatelných chat, nemusejí tahat s sebou tolik vybavení. Na jednu stranu, klobouk dolů, trek je rozhodně obtížný i v jejich pojetí, tedy zkrácením o čtyři dny díky transportu a spaní ve srubech, na druhou stranu se domnívám, že mohou až tady zjistit, že na to prostě nemají. A co pak? Trasa prověří každého, kdo si to odšlape až sem, což v jejich případě padá. Prostě kdo dojde až sem po

svých, je velká šance, že bezpečně zdolá vrchol i návrat. Ony se tady ocitly rovnýma nohama a mohou až zde zjistit, že to nezvládnou. Snad se ten chlapík, co jde s nimi, o ně postará i v případě, že nebudou schopny pokračovat. Jejich tempo bylo navíc neskutečně zdlouhavé, a to říká prosím člověk, co jde natěžko 1,3 km/hod. Opravdu postupovaly mnohem pomaleji, než my, a to je co povědět.

Závěrem jsme asi kilák před místem, kde stál náš stan, střetli totálně vyfluslou trojicí holek. Spaly prý někde u sobařů, a nyní míří do srubu Halti. No, tam bude dnes fakt přecpáno. Měli jsme obrovské štěstí, že jsme tam mohli být jen a jen sami, a získali tak příležitost nasát úžasnou atmosféru staré chaty.

Kulinářské okénko číslo jedna

Čekal nás ještě jeden menší předěl, než spatříme část údolí s naším stanem. Napřed jsme viděli jeho čepičku, což nás uklidnilo. Roztrhán nebyl. Honem jsme pospíchali, abychom prozkoumali, zda nám nic z výbavy nechybí. Nejprve bylo nutné dostat se přes zakolíkovaní předsínky, kterou Luboš upevnil tak, aby stan nešel jednoduše otevřít, a to pro jistotu ani nám. Poté jsem se zatajeným dechem nahlédla do interiéru – jak kvůli kondenzaci vody nezavíráme vnitřní stan, dostala jsem se rovnou až dovnitř. Tam chvíle napětí, a ano, máme všechno! V pořádku zde přečkalo jak jídlo na zpáteční cestu, tak další ponechaná část výbavy. Hurá!

Náš příchod ke stanu v 16. hodin znamenal brzkou večeři a volný večer. Na přípravu prvního jsem se vrhla hned. Ve větru jsem uvařila vodu a zalila expediční stravu. Díky tomu, že jsme nedorazili vyhladovělí jako obvykle, měla jsem prostor jídlo napřed vyfotit a až pak pozřít. Luboš se u konzumace posadil na karimatku, já raději stála. Zima byla řádná a navíc umocňovaná silným vichrem, při sezení bych tak zbytečně ztrácela teplo kondukci.

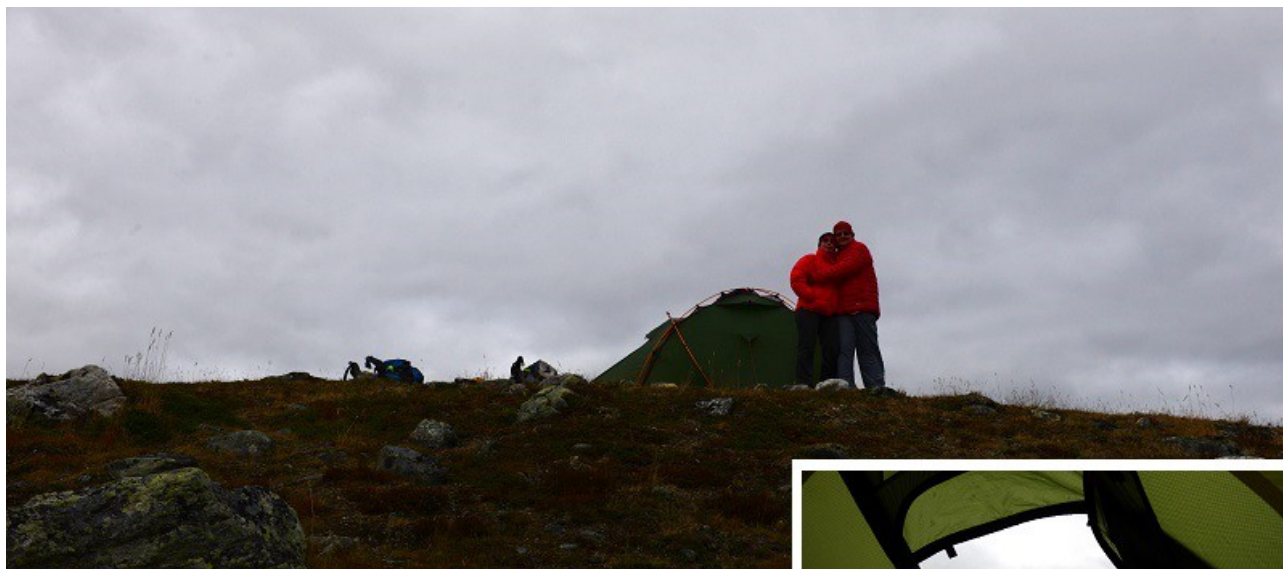
Při kontaktu s teplou stravou se ozýval můj bolavý zub. On teda dával o sobě vědět již v průběhu dne, zejména při poryvech větru, nyní ale bolest zintenzivněla. Zapila jsem si tedy Ibalgin a naivně předpokládala, že problém jest vyřešen.

Co s načatým večerem?

Pojedli jsme, a jelikož mě se bolest zubu ztlumila na snesitelnou úroveň, dumali jsme, co s pro nás nezvyklým problémem, a to zcela volným večerem. S naším pomalým postupem jsme zvyklí dorazit na tábořiště mnohem později a většinou stan stavíme úderem tmy. Teoreticky by se tedy dalo sbalit a ještě chvíli putovat, než bychom si našli nové místo na táboření. Reálně jsme o tomto nápadu uvažovali, pak jsme jej jednohlasně zamítli. Kam budeme spěchat? Copak se trek počítá na zdolané kilometry? Jde přece o zážitky, ne? A takovým požítkem se pro nás nyní stal studijní kroužek. Už jste si někdy četli narvaní do péřovky a čepice a zakutaní ve spacáku tak, že Vám z něj čouhá ven pouze část obličeje? Ve stanu sice bylo šero, ale já si sem vzala malou lampičku ke čtečce a Luboš měl tablet s podsvíceným displejem, takže absence světla nám vůbec nevadila. Jediné, co mě poněkud překáželo, bylo trnutí levé ruky, o kterou jsem se vleže opírala. Jenže změna polohy na druhý bok a tím pádem prostrídání končetiny by moc nepomohlo, protože se nebylo kam otočit, když za zády jsem měla přímo plachtu stanu. Nakonec jsem to vyřešila ulehnutím na břicho v poloze „pasení koníčků“.

Luboš se ještě před spaním rozhodl, že hygieny není nikdy dost, a vydal se do jezera omýt si nohy. To já už uléhala ke spánku s vědomím, že odeznívá účinek Ibalginu a další jsem si zatím nechtěla vzít. Dlouho jsem ale nevydržela, a nakonec jsem podlehla vlivu cukavé bolesti a tabletu si zapila.

Den 8., pondělí 4.9.17

Jak jsem si nastavila biologický budík

Víte, jak dlouho vydrží efekt Ibalginu na bolest zubů? Dvě hodiny. Po uplynutí této doby jsem totiž byla probuzena krutou, šlehavou, cukavou bolestí rovnou ve třech zubech vedle sebe. Vzdurovat se dlouho nedalo, lupla jsem do sebe růžové kolečko a pokusila se znovu usnout. Povedlo se mi to asi po hodině a půl, abych přesně po dvou hodinách od požití, tedy po půl hodině drahocenného spánku, byla znovu probuzena hádejte čím? No přece bolestí!!! Následoval další „Ibáč“ a opětovný pokus usnout. Ve čtyři ráno, po probuzení číslo tři, jsem už nevydržela s nervy a kromě analgetika jsem spolkla i antibiotikum. Naštěstí má lékárnička byla vybavena tím správným, a to selektivním právě na tyto potíže.

Vstávání každé dvě hodiny a hození tabletky do sebe pokračovalo až do rána. To už jsem se se svým problémem přiznala Lubošovi. On totiž zaspal veškeré mé otevírání zipu spacáku, rozepínání vnitřního stanu, šátrání v předsínce a hledání antibiotika a léků na bolest. Myslím, že kdyby mě ze stanu vytáhl medvěd, zjistil by to až ráno díky prázdnému spacáku.

Takže není lepší biologický budík, než zánět v kořenech zubů. Jen škoda, že se čas na něm nedá regulovat a že má příliš krátký interval – každé dvě hodiny.

Jak jsem si horkem rozepla péřovku a Luboš se oděl do trika

To, co nastalo ráno, se nám ještě nestalo. Modrá, naprosto vymetená obloha bez jediného mráčku a žlutý sluneční kotouč na ní. Udělalo se nečekaně takové teplo, že já jsem si sundala čepici a rozepla péřovku a Luboš se dokonce vysvlekl do trika. I on byl natolik uchvácen nezvykle pěkným počasím, takže vytáhl kameru a začal okolní scénérii točit a komentovat: „Mám na sobě bundu. Vlastně ne, mám na sobě mikinu.“ Evidentně si nevšiml, že je oděn pouze do trika s krátkým rukávem. Později své zmatení přičítal slunečnímu úpalu, případně výškové nemoci. Nevím, jakou výškovou nemoc by chytl v 736 metrech nad mořem. Ačkoliv jo, jedno vysvětlení by se našlo: náš kamarád kdysi mírně hodně popíjel a další den stoupal na Lysou. Po zdolání vrcholu měl klasické

příznaky výškové nemoci včetně nevolnosti, bolesti hlavy, zvracení, nejistoty, vrávoravé chůze a častého močení. Takže ano, mohl mít Luboš akutní výškovou nemoc :-). Teda až na to, že poslední alkohol požil předchozí večer ve formě dvou hltů fernetu.

Já naopak ráno byla celá rozlámaná po prakticky probdělé noci. Tehdy jsem vůbec netušila, že takových nocí bude ještě pět, a první spánek v kuse několik hodin, tedy od večera do rána, mi bude dáno zažít až za šest dnů, dva dny po příchodu do civilizace, a to v Kittile před odletem domů.

Kulinářské okénko číslo dvě

Obsluha vaříče je moje část práce a Luboš k tomu nepouštím. Jednak máme úkoly na treku přesně rozděleny, jednak od jisté doby si já raději sama pohlídám, jak silný čaj se připravuje. Luboš je totiž megaloman a je schopen do hrnku nacpat tři sáčky čaje a do litrové termosky jich narvat dvacet. V tomhle jsem mu potřebovala zabránit, takže jsem se dobrovolně jako správná žena chopila sporáku, pardon plynového vaříče. Kromě kontroly množství čaje v hrnci jsem měla ještě jeden důvod, proč se hrnu do vaření. Lubošovi totiž bylo naprosto jedno, co snídá či večeří, hlavně když je to horké a je toho hodně, kdežto já až na výjimky, kdy jsem byla naprosto servaná únavou, chtěla papat něco dobrého, na co mě zrovna honí mlsná. A uznejte, že kdyby jídlo připravoval Luboš, nemohla bych si vybrat tu správnou příchuť stravy. Nepomohl by ani dotaz z jeho strany, protože já naprosto netušila, co bych si zrovna dala, dokud jsem se neprobírala sáčky s jídlem, než jsem si z těch tří druhů expediční stravy a dvou druhů salámů vybrala to, co mě nejvíce ukojí.

Jelikož dnešní ráno bylo podstateně tepleji, než dosud, užívala jsem si vaření čaje. Nemám sice problém obsluhovat vaříč v zimě, větru a nepřízní počasí, narvaná u toho do péřovky, čepice a rukavic, na druhou stranu, když je pěkně a svítí sluníčko, umím si to též vychutnat. A dokonce jsem začínala mít pocit, že mi je v rozepnuté péřovce skoro horko.

Jak bylo příjemných +14°C

Pobalili jsme se, já si lupla další nezbytný Ibalgin a pokračující dávku antibiotika a vyrazili jsme. Teplota činila příjemných +14°C, foukal ovšem silný a nepříjemný vítr. Díky tomu jsem musela zůstat v bundě, byť jen v krátkém triku pod ní. Bundu na trek tahám jen jednu, a to nepromokavou, která plní i funkci větrovky do takových 13-14°C, což nastalo přesně nyní a znamenalo to, že jsem měla pod bundou pařák. V triku jsem ale pochodovat nedokázala, byla mi zima na tělesné jádro. To Luboš takto oděn šel. Tedy přesně řečeno, měl na sobě dvě trika s krátkým rukávem, nákrčník a teplou čepici, kterou si na focení sundával, aby švindloval. Akorát ji zapomněl schovat a nechal si ji v ruce, takže můj ostříží zrak rozhodně neoklamal.

Za takhle nádherného počasí bylo i brodění řek lahůdkou. Ten stejný potok, který mi před několika dny téměř vyvolal chladovou amputaci nohou od poloviny lýtek, nyní naprosto nestál za řeč. Jediné, co mi při jeho přechodu činilo problém, byl vyvrtnutý kotník, který potřeboval oporu vysoké pohory, a v brodicích botech děsně bolel.

Nakonec jsem se i já hecnula a vysvlekla se do trika s krátkým rukávem. Ne ovšem na dlouho, v silném větru, který mě ochlazoval, jsem opravdu nevydržela, zvláště při zastávkách na focení.

Nezaskočíme k sobařům?

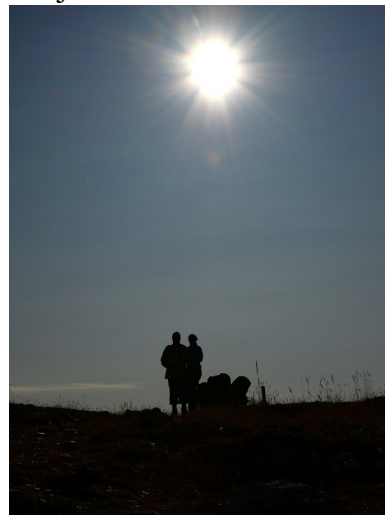
Šlapali jsme po východním břehu rozlehlého jezera Pihtusjärvi, u nějž jsme tuto noc o pár kiláků severněji přespali, když jsme narazili na letiště na jeho hladině. Dnes už takovým magnetem pro Luboše nebylo, jelikož díky tomu, že potkal těch pár turistů, kteří se sem nechali dopravit, získal nad nimi hrdý nadhled někoho, kdo si vše odšlapal poctivou prací nohou. Větším lákadlem se jevíly sobařské sruby asi 1-2 km východně, na úpatí zvedajícího se masívu Láfolvárri. Při cestě pod Halti před několika dny se nám k nim nechtělo zacházet, protože mě trápila krize čtvrtého dne, nyní, kdy byly ideální podmínky na jejich prozkoumání, to zase byl můj podvrtlý kotník, který definitivně tento plán zhatil. Luboš nevypadal ani našťvaný, spíše mi přišlo, že by se tam sice rád podíval, ale

uvítal důvod, proč to nejde. Každopádně já si netroufla vydat se mimo značenou stezku s haxnou, o níž jsem nevěděla, zda nevypoví službu. Ne, že by oficiální stezka byla něco excelentního, ale rozhodně to bylo mnohem schůdnější, než se pustit nadivoko k sobím ohradám, nehledě na to, že nebylo vůbec jasné, zda tam sobaři jsou. Ohrady ani dřevěné baráčky totiž zdálky nejevily známky života. Otázka je, kdybychom tam zahlídli soby, zda bychom názor přece jen nezměnili.

Jak se tundra zbarvila barvami rusky

Dnes jsme vnímali velký rozdíl proti dnům předchozím. Tundra hořela barvami rusky, bylo to nádherné. To, co se dosud jevilo jako jednolitě zelené, najednou hrálo všemi možnými barvami, v nichž převažovala červená či její odstín. Není tedy divu, že náš postup vpřed se zpomalil, jelikož jsme hodně fotili. A když se fotí, tak se přece dle přechozího plánu shodí batoh ze zad, ne? A když už je batoh dole, co takhle malá svačinka? Jak se ukázalo, není tak jednoduché pro mě dostat do žaludku nějaké to jídlo. Zatím jsem to nemusela nějak více řešit, protože expediční strava je měkká a v podstatě se jedná o hustou polévku. Na svačinu jsem ovšem měla oříšky, a ty je potřeba kousat. Vlevo nemám žádné zuby už půl roku, vpravo mě tři horní bolely tak, že mi vyhrkly slzy do očí při lehkém doteku, takže mi nezbývalo, než oříšky chroustat bezzubými dásněmi vlevo, skoro jak Marfuša. Šlo to :-)

Přiblížili jsme se k vodopádu Pihtsusköngäs. Ačkoliv jsme tudy putovali a fotili se před několika dny, podmínky dnes byly natolik rozdílné, že jsme se rozhodli zde zakovit a znovu vše zdokumentovat, i s námi, samozřejmě. Usadili jsme se na břehu a těšili se masou vody, vytvářející vodní tříšť nad kaňonem. Bohužel se ukázalo, že i s použitím šedého neutrálního filtru nejsem za jasného počasí schopna vytvořit dostatečný efekt rozmazání vody. Příště to bude chtít buď filtr s větší optickou hustotou, nebo zataženou oblohu. Na první zatím nemám prachy a druhé nás obvykle provází na našich cestách.

Jak jsem se tak kochala, až jsem nás na špatnou stezku navedla

Zuří ruska! Tímto zjištěním jsem byla natolik pohlcena, až jsem zapomněla na bolavý kotník i zub, kdy ten druhý se ozýval v pravidelných dvouhodinových intervalech. Okolní nádhera zapůsobila jako nejúčinnější analgetikum, takže jsem se nyní kochala a kochala a kochala. Měla jsem dopředu z mapy nastudováno, že za třetím jezerem počínaje za Pihtusjärvi musíme odbočit mezi dalšími jezery doprava, kde najdeme most přes řeku Vuomakasjoki. Luboš se plně spoléhal na mé navigační schopnosti /ha, ha, ha/, takže se sledování terénu až tak nevěnoval, no a já se zabrala do radování se z propuknuvší rusky v tundře. To si tak šlapeme cestičkou, která se postupně ztrácí, já fotím tu kytičku, tu zakrslý stromek, když najednou Luboš zařve:

„Jsme mimo trasu!“

Já se honem nemohla přeorientovat na světské starosti.

„Cože? Jak jsi na to přišel?“

„Cestička, po které šlapeme, už prakticky neexistuje, a na protějším břehu vidím turistu.“

„Nemůže ten turista být blbě a my dobře?“

„Jsi si tím jistá?“

„Vůbec nejsem.“

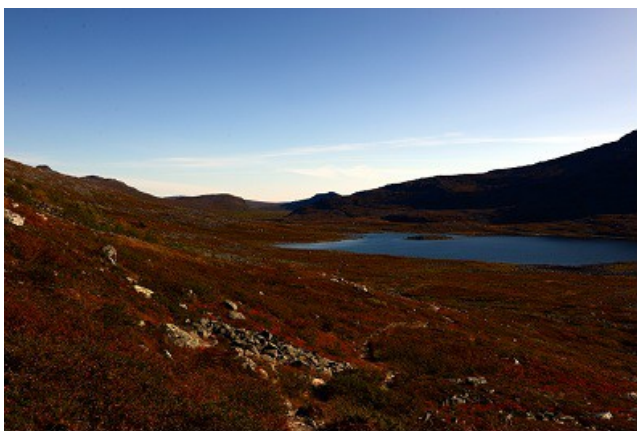
Vytáhla jsem mapu, krátce se do ní zahleděla /dlouze nebylo třeba/ a rázem bylo vše jasné.

„Měl jsi pravdu, jsme asi dva kilometry za místem, kde jsme měli odbočit k mostu.“

„Já si to myslel.“

„Škoda, že jsi si to nemyslel v okamžiku, kdy jsi mě slepě následoval v blbém azimutu. Pojd'me řeku přebrodit, ať se dostaneme na správnou stranu.“

„Nechci brodit neznámou řeku. Vracíme se.“

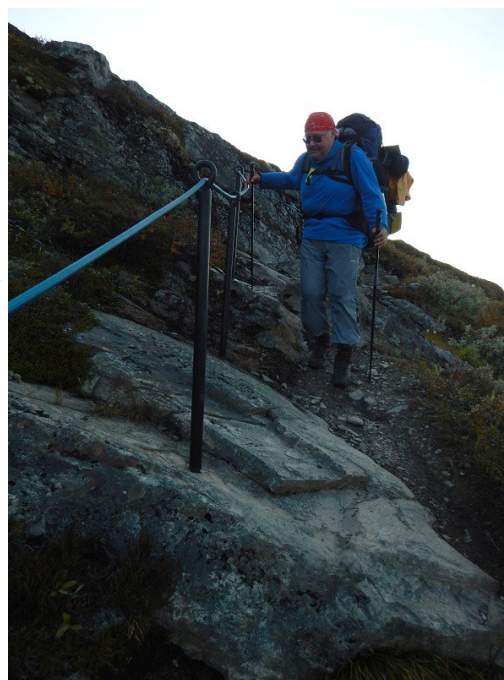

Jak jsme svačili u mostu

Jelikož Luboš odmítl mnou navržené brození kvůli takové kravině, že tak nechce činit v neznámém toku, museli jsme se vrátit. Celková zacházka činila čtyři kilometry a rozhodně mě nebavila. Kdyby bylo po mém, už bychom po přebrození určitě stáli na protějším břehu, hledali místo na spaní, či lépe, měli postavený stan, a dlabali bychom věcu. Takto se potupně vracíme jen kvůli tomu, kdy Luboš, přiznávám že rozumně, nechce nejistý přechod řeky. Vymrčela jsem si tedy alespoň mimořádnou svačinu. Luboš byl ochoten se zastavit ihned a dopřát mi ji zde, na místě zabloudění, já chtěla spíše vydržet až na bezpečně známé místo, což se taky po více než hodině stalo. Zakotvili jsme u mostu. U toho, kde mi do peřejí upadlo před několika dny dálkové ovládání zrcadlovky. Tam jsme zbaštili müsli /Luboš/ či oříšky /já/, sedíce u toho na schodech. Taková vymoženost! Zatím se sváča odehrávala ve stoje či v sedě na studených šutrech, takže dřevěná příčka byla velkým luxusem. A abych si konzumaci svačiny co nejvíce zpříjemnila, odepla jsem si z batohu karimatku, tu položila na prkno mostu, a teprve poté se pohodlně usadila. To je výhoda prakticky nezničitelných pěnovek, navíc nošených zvenku na batohu.

Čekal nás ještě jeden nepříjemný úsek, kterým byly skály osazené řetězy. Proti minulému zdolávání jsme byli čerstvě napapkaní, takže se nám šplhání po nich jevilo jako malina.

Prostě tady se chytnout, tady vyšvihnout, tady mírně balancovat nad útesem... Holt psychika hraje důležitější roli, než fyzická stránka. Anebo už jsme měli sežráno tolik zásob, že se batohy jevily citelně lehčími?

Pomalů by to chtělo najít si místo na táboření

Původně jsme dnes chtěli přejít až za komplex chat Meekonjärvi za druhý most v pořadí, klenoucí se přes řeku Bierfejhoka. Díky mému zabloudění a zbytečnému zajítí si o čtyři kilometry jsme už u prvního mostu přes Vuomakasjoki tušili, že dorazíme pouze tam, kde jsme tábořili v těchto místech minule, tedy asi kilák před Meekonjärvi. Protože se začínalo smrákat, museli jsme si pohnout, pokud jsme nechtěli nikde zatmít. Mimochodem, nástup tmy byl během posledních několika dnů mnohem časnější, k našemu údivu činil rozdíl proti předchozím dnům řádově desítky minut. Jinými slovy, pokud nám před týdnem slunce zapadalo v n hodin, tak nyní to bylo n mínus 40 minut.

Rozhodli jsme se tedy nic nehrotit a přespat na břehu řeky Vuomakasjoki na identickém místě, jako před několika dny. Jak jsme tak šlapali po břehu a hledali náš plácek, spatřili jsme na opačném břehu chlapíka. Zoufale na nás mával a gestikuloval. Přes hukot vody nebylo slyšet ani slovo, každopádně nám bylo jasné, co se stalo, a doufali jsme, že i on to brzo pochopí. Stál totiž zhruba na stejném místě, jako my před několika hodinami, kdy jsme zjistili, že jsme na blbé straně řeky. Po pár poslaných posuňcích to vypadalo, že se dovtípil, co mu sdělujeme, a počal tok brodit. Mě to rvalo žíly! Přesně to jsem chtěla tehdy i já! Nakonec asi ve třetině z toho vycouval, otočil se, a počal se vracet po vlastních stopách, navlas stejně jako my. Hmmm, tak že by Luboš měl s tím broděním pravdu? Řeka opravdu byla prudká, hluboká a se spoustou peřejnatých úseků.

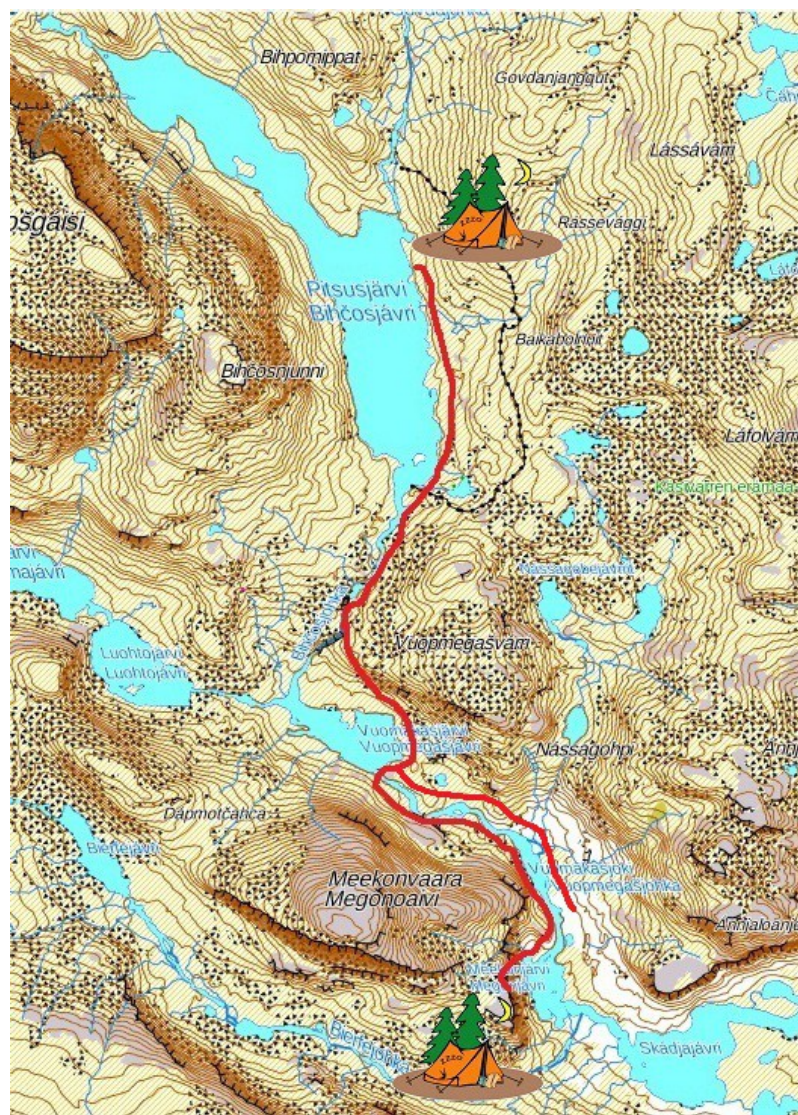
Jak se Luboš do péřovky oděl

Byť bylo přes den teplo, a pro některé jedince rovnou na tričko, večer prudce padla teplota dolů, a to dokonce tak výrazně, že i Luboš se do péřovky oděl. Jelikož na ní neměl kapuci, navlekl si na péřovou bundu ještě nepromokavou a její kapuci si na hlavu narazil.

Náš plácek, kde jsme spali před několika dny, jsme naštěstí našli neobsazený. Hned jsme tam započali stavbu stanu. Já si předtím musela zapít Ibalgin, bolest zubů totiž byla nesnesitelná, a zesílila při konzumaci teplé večeře. Opět podobná situace, jako včera, tedy kombinace okolního chladného vzduchu a horkého jídla, způsobila zhoršení již tak intenzivní bolesti. Ibalgin jsem dnes žrala po dvou hodinách, což znamenalo, že už jsem několikrát překročila maximální denní dávku. Nebyla jsem vůbec schopná bez pomoci analgetik bolesti vzdorovat. Stále jsem ale doufala, že se to konečně musí zlomit, vždyť poctivě zobu i antibiotika. U nich si navíc ani nemusím hlídat šestihodinový interval, stačí jen každou třetí dávku Ibalginu doplnit antibiotikem, a v noci mě beztak každé dvě hodiny vzbudí cukání v čelisti. Vlastně ani nepotřebuji hodinky či budík. Tepající bolest zubů mě upozorňuje v pravidelných dvouhodinových intervalech na nutnost užití léků.

Mapa

Den 9., úterý 5.9.17

Pokračuje trend ze včerejška – modrá obloha

Stan jsme večer postavili stejným způsobem, jako před týdnem, tedy hlavami dolů a tím pádem vchodem stanu k potenciálnímu směru východu slunce. Ten jsem já očekávala se zoufalým těšením, opět jsem v noci vstávala co dvě hodiny a spánek tak tvořily desetiminutové úseky těsně před dalším poklesem hladiny léků na bolest.

Vystrčení hlavy ráno ze stanu a pohled na oblohu způsobily naprosté ohromení. Zjevně pokračoval trend ze včerejška, tedy modré nebe s minimem mráčků. Copak se může opakovat podobná situace, jako včera, tedy absence deště, a dokonce dominujícími sluneční paprsky? Vítr vál jako obvykle intenzivní, takže srážel pocitovanou teplotu o mnoho stupňů níže. Možná větru nikdo neřekl, že kalendářně ještě trvá léto. Slunce svítilo jak divé a spalovalo nás svými paprsky, které bohužel měly minimální výhřevnost, srovnatelnou asi tak s dechem oslíků, kteří by chtěli roztopit led. Ano, když se člověk zády v pérovce natočil přímo proti slunci, tak se dalo poznat, že oděvem pronikají paprsky. Rozhodně se ale nedal použít fyzikální pojem „teplo“ nějak více paušálně.

Já se každopádně pod vlivem nádherného počasí odhodlala k brutálnímu kroku. Ne, nespáchala jsem generální očistu těla v ledových vlnách jako Luboš, přece nejsem magor. Já si oprala kalhotky. Schnuly pak v průběhu dne vlajíce na mém batohu.

Kulinářské okénko číslo tři

Jelikož opět panovalo pěkné počasí, vychutnávala jsem si přípravu snídaně - jednak vaření hektolitřů čaje na vlastním plynu, jednak servírování uzenin na pokliče od hrnce. Totiž každý den treku se ráno živíme salámem, který zajídáme salámem. Bez chleba, ten jsme nebrali z důvodu

zbytečné váhy, prostoru a taky riziku plísně. Prostě jsme na snídani načali jedno balení salámu a to sežrali, nebo jsme si otevřeli balení dvě, kdy jedno jsme prohlásili za maso a druhé za přílohu.

Nestalo se ani jednou, že bychom tohle jídlo nedokázali pozřít, a to jsme ho takto konzumovali plných 12 dnů, den za dnem. Teď jsem se taky rozhodla naši snídaňku vyfotit, bohužel krutá bolest zubů mi znemožnila lépe zaostřit zrcadlo, tím pádem na výsledné fotce je vykreslené vše počínaje řekou Vuomakasjoki a konče horami za ní, pouze salám v popředí jest rozmazán.

Ráno mě opět zlobil kotník, což bylo způsobeno tím, že jsem po tábořišti pobíhala ve volné nezavázané pohoře. Opět ale stačilo botu pořádně a fest utáhnout, čímž se vazy kolem kloubů zpevnily, a dalo se znovu normálně chodit. Teda normálně. Normálně, pokud za vrchol Gaussovy křivky považujete Joffreye de Peyraca. Připadala jsem si jak lazar. Zjevně jsem měla podvrtnutou nohu a zánět v kořenech zubů pravé horní čelisti, přitom do civilizace mě zbývaly tři dny pochodu. Naštěstí se ukázalo, že hlava je silná zbraň. Většinou jsem se cítila natolik uchválena okolní scenérií, že jsem si nenechala naše putování zkazit, ovšem ráno, po probdělé noci, jsem bývala protivná zejména na Luboše, když nikdo jiný, na kom bych se vybila, se v mém okolí nevyskytoval. Tomu jsem ale svou nevraživost vysvětlila. Nesouvisela totiž s ním, nýbrž s nesnesitelnou bolestí. A vůbec, není nádhernější pocit, než když si ženská může zchladit žáhu na svém zákonitém manželovi?

Ruska v plném proudu

Dočkali jsme se. Po letech trmácení se za rovnoběžku 66°C /polární kruh přece, vy neznámkové/ jsme se konečně dočkali. Dnes nastala ta neskutečně nepravděpodobná kombinace, tedy modrá obloha, slunce, naše přítomnost a ruska. Ne, nemyslím tím příslušníci jistého národa. Ruska je specifické období, nastávající zde na Severu, a nám se konečně povedlo trefit nejen její termín, ale taky ocitnout se tam za správných podmínek. Pod šedým nebem by to tak úchvatné nebylo. Není tedy divu, že jsem fotila jak divá, a náš již tak zdoluhavý postup ještě více zpomalila. Jediná vada na kráse byl vítr. Dosud jsme zažívali natolik silný vítr, že jsme se domnívali, že hůře už být nemůže, protože to již by byla vichřice. Omyl, „hůře“ právě nastalo, nenechali jsme si tím ale zkazit

náladu. Přece když kolem nás číhá taková škála barev, je úplně jedno, že prakticky nemůžeme stát na nohou, zmítání poryvy větru. Koho by taková kravina jako víchř taky zajímala, když všude vokol propukla neskutečná záplava barev, od žluté přes červenou až po zelenou. Jako mírně barvoslepá rozeznávám totiž jen uvedené signální barvy. I přes tuto drobnou a naprosto nepodstatnou indispozici jsem si užívala tu červenou kytíčku, tu oranžový lísteček, tu žlutý strom... Je tedy pochopitelné, že tři kiláky od našeho tábořiště k mostu nad přejezí Bierfejhoka, kde jsme původně včera chtěli postavit stan, nám zabraly plné tři hodiny.

Ruska

Ruska. To slovo nemá jednoslovný význam v češtině, dá se přeložit jako „podzimní listová barva“ či „měnící se barvy podzimu“. Myslím, že je v tom vystiženo vše. Toto období, které se nedá konkrétně dopředu určit dle kalendáře, je velkolepým přírodním jevem, který vykreslila severská krajina. Jelikož je Finsko z valné části pokryto lesy, jedná se o hlavní destinaci k pozorování tohoto fenoménu.

Výrazné kontrasty mezi čtyřmi obdobími jsou hlavními charakteristikami ročního přírodního cyklu ve Finsku.

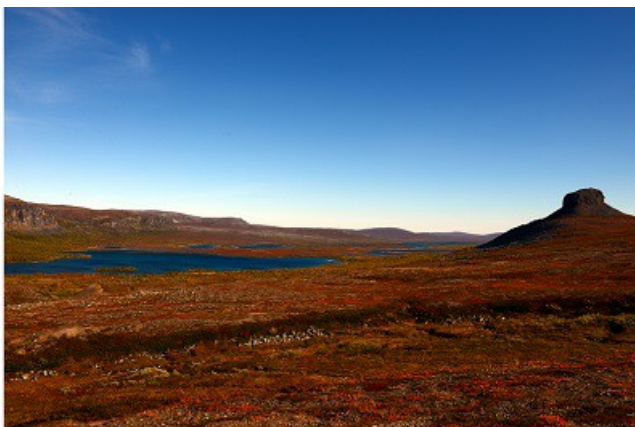
Vrcholná sezóna rusky trvá asi dva týdny a mění se rok od roku. Obecně platí, že doba kolem poloviny září je obvykle bezpečná sázka na jistotu při plánování cesty. „Ruská“ sezóna je oblíbená u fotografů: paleta listnatých stromů a jehličnanů, stejně jako bobulí a mech na zemi poskytují řadu odstínů zelené, hnědé, modré, červené a žluté.

Listy mnoha stromů, jako jsou osika, jeřáb ptačí a bříza, začínají v Laponsku od poloviny do konce září měnit barvu a vytvářejí pestrobarevnou podívanou, která pokrývá téměř veškerou okolní krajinu. Listy mění barvu všude ve Finsku, ale barvy jsou tím intenzivnější, čím dále na Sever se cestuje. Je to dáno tím, že přibývá lesů a stromů a ubývá osídlení. A jsou to nejen listy na stromech, které se mění, ale i keře a křoviny na úrovni země.

Polezeme na vrchol či ne?

Znovu jsme si pofotili peřeje nad Pivní řekou, jak jsme tok řeky Bierfejhoka počestili, čímž jsme se ocitli na dohled od hory s naprosto úžasným tvarem. Jednalo se o kopec Saivaara a původně jsme měli v plánu se na zpáteční cestě vyškrábat neznačenou stezkou na její vrchol. Od události s podvrtnutím mého kotníku a objevením se zánětu zubů bylo více než jasné, že je podobná výprava nemyslitelná, přesto jsme nyní řešili, zda výstup přece jen nezkusit. Teda popravdě, iniciátorem tohoto plánu jsem byla já, jelikož jsem od rána v sobě měla už asi šestý Ibalgin, což mi utlumilo bolest zubu a já díky kráse okolí byla povznesená nad přízemní problémy typu „další probdělá noc“. Naštěstí z naší smečky byl Luboš ten rozumný, kdo do tohoto zjevně riskantního podniku nechtěl jít. Škoda, počasí bylo excelentní a zásob jídla jsme měli dostatečné množství, stačilo by se jen vydat západním směrem několik kilometrů podél jižního okraje jezera Skádjajávri, tam postavit stan, nalehko zdolat vrchol, a další den pak pokračovat. Den zdržení by nevadil, proti původnímu plánu jsme měli jak rezervu žrádla, tak v pohodě postačující čas, než spojka z domova vyhlásí poplach. Hora Saivaara tedy díky zdravotní indispozici zůstala stop po našich pohorách prosta.

Jak se nás vítr snažil na zem shodit

V sedle Gahperusvárri jsme se dostali na náhorní plošinu, která byla z boku sevřená okolními skalními masívy. Zde se zjevně vytvořil kotel, kde dul víchr, který si dal předsevzetí, že s námi práskne o zem. Nemohli jsme nechat žádný předmět neupevněný, což jsme ani neměli v úmyslu, ale zkuste si uvědomit, že i 230 g těžká treková hůlka se může stát cílem větru, a ten je schopen se jí zmocnit a odhodit ji mnoho desítek metrů daleko, ideálně do nepřístupného terénu plného bažin či kamenů. Mě se chtělo čurat, ale rozhodla jsem se ještě vydržet a ponechat tento úkon na nižší partii. Na nižší partii hor samozřejmě. Tam jsem totiž předpokládala existenci nějaké bariéry nebo alespoň zmírnění rychlosti větru. Napít se z termosky se jevilo větším problémem, než by nás vůbec napadlo. Ono totiž i tekutina ve víčku podléhá fyzikálním zákonům, takže zcela logicky pokus o

přesun čaje do našich úst skončil výtryskem čaje na naše svršky, či ještě hůře, pod ně. Totiž já jsem tak šikovná, že se mi povedlo obsah víčka termosky vlít si za krk při poryvu větru. Není totiž nad to, když prochládáte díky účinku turbulentního proudění vzduchu kolem vás. Ještě lepší je, když si zmáčíte oblečení, aby ještě vydatněji odvádělo teplo pryč z Vašeho již tak prozmrzlého tělesného jádra. V těchto podmínkách jsme se ani nepokusili posvačit, to by totiž oříšky skončily v okolní tundře místo v našich žaludcích.

Závěrem malá perlička: až při prohlížení fotek doma jsem zjistila pravý důvod, proč mi tehdy byla tak neskutečná zima na stehna. Já totiž měla rozepnutý boční větrací zip na kalhotách ještě z doby, kdy bylo teplo :-(

Jak si Luboš bundu oblékal

Jelikož výstup do sedla Luboš s ohledem na snahu o minimalizaci pocení se, mimochodem zcela marnou, zvládl v tričku, mikině a dalším tričku, rozhodl se zde přiobléct. Už vytažení bundy z batohu byl nadlidský úkol, vítr se mu ji snažil z rukou vyrvat, Luboš nad ním ale zvítězil. Dobrá, nyní tedy má vlající bundu v ruce jedné a druhou se snaží do ní dostat. V občasných poryvech mu pak bunda z první ruky vyklouzne, naštěstí tou dobou je již druhá alespoň částečně vražena do rukávu bundy, takže se jí vítr nemůže zmocnit. Tímto ovšem Luboš dosáhl vrcholu. Vrcholu svého

oblékání. Vítr mu totiž bránil vnořit kontralaterální končetinu do rukávu na opačné straně, což po několikaminutovém boji Luboš pochopil a konečně se otočil. Tím se mu vítr stal pomocníkem a rukáv se ocitnul na ruce bez větší námahy, ovšem jejímu oblečení na tělo ten stejný směr proudění vzduchu bránil a bundu mu z těla ztrhával. Aby si bundu navlekl i na břicho a hrud' musel by opět provést čelem vzad, místo toho ale zařval: „Doprdele, já tady snad umrznu, než si bundu obleču!“ To jsem již pochopila, že by bylo záhodno vypnout kameru a jít mu pomoci, nevypadal totiž nějak naladěný na vtipkování. Mimochodem, víte, jak bych křičela do okolního prostoru v podobné situaci já? „Doprdele, kur*a, pi*a, já se na to můžu vysr*t, krucinálhimlhergot!“ Poté, co se Luboš konečně do bundy dostal, jsme vrhli poslední pohledy na impozantní, námi nepokořenou Saivaaru. Jednou se tam vrátíme, slibovala jsem si v duchu.

Přestávka je jen takové utrpení ve větru

Ocitli jsme se na nejsnažším úseku treku s minimem kamenů na stezce a minimem bažin. Těch pár šutrů jsem já, s ohledem na svoje dobité nožičky, raději obcházela pochodem mimo vydupanou cestičku, protože jsem nechtěla jediný došlap na

kámen, který by nebyl nutný. Vítr se mnou zmítal, a chvílemi mě stočil o několik stupňů vlevo či vpravo, případně postrčil dopředu či naopak dozadu, takže jsem často dopadla nohou o půl metru jinam, než jsem původně zamýšlela. Není tedy divu, že jsme si takovou oblast vybrali pro svou svačinu. V rychlosti jsme do sebe za chůze kvůli zahřátí naházeli ořechy, které jsme si sypali ze sáčku rovnou do pusy, abychom snížili jejich ztrátu před vsunutím do úst. Když jsme se chtěli napít, potřebovali jsme hodně velkou dávku ekvilibristických pohybů. V tomto stadiu nás potkala uhánějící zmrzlá dvojice mlad'ochů, se kterými jsme se potkali před dvěma dny, kdy tvořili část turistů, zjevně tam přiletících na vrtulníku a snažících se zdolat Halti. Pokusili jsme se s nimi nyní zapříst srdečný rozhovor, ale moc jsme nepokecali. Ano, dosáhli vrcholu. Ano, počasí bylo hnusné a nebylo vidět na krok, skoro v mlze zabloudili. Ano, v chatě pod Halti bylo přeplněno. Následně nám téměř otevřeně řekli, že jsme podle nich magoři, když svačíme na místě, kde tak silně fouká. Necháпали jsme. Přece máme hlad, tak zastavíme a najíme se, ne? Co je na tom divného? Já teda v průběhu pokecu musela uhánět kamsi dvacet metrů daleko honit vršek od termosky, když mi ho vítr z rukou vyrval, to ale přece není důvod odpískat přestávku.

Luboš nakonec vymyslel geniální způsob, jak větru vzdorovat, tedy přesně řečeno, jak mu neklást vůbec žádný odpor. Jednoduše si lehnul na studený povrch tundry do zákrytu s batohem a bylo mu fajn. Já tuhle polohu odmítala, měla jsem totiž pocit, že se dotýkám tělem přímo permafrostu.

Jak vítr stan roztrhal

Těsně před odchodem nám tato dvojice sdělila svůj zatím nejhorší zážitek na Kalottireitti. Vítr jim minulou noc roztrhal stan, takže odteď jsou nuceni přespávat ve srubech. Proto tak valí, snaží se dojít do chaty včas, aby si zabrali místa. Když by následující srub byl obsazený, budou se muset vydat na další, vzdálený den pochodu, jinou možnost prostě nemají. Varovali nás, ať se snažíme vyhýbat spaní ve stanu na otevřených pláních. První půlku noci hrůzou nespali, protože když se vítr opíral do stanu, museli ho zevnitř držet, což se jim nepovedlo, a vítr prý stan rozetnul vedví jako když nůž rozřízne jablko. Druhou půlku noci nespali pro změnu kvůli tomu, že neměli kde a pod čím. Cáry, které jim ze stanu zbyly, posbírali a pak si i v pohorách zalezli do batohů, kde příkrčení v podřepu nedočkavě vyčkávali rána.

Zatrnulo v nás. Luboš okamžitě navrhoval spaní v chatě, hlavně kvůli mně a mému zubu, což jsem já odmítla. Ne kvůli tomu, abych si něco dokazovala, ale kvůli neobtěžování okolních spáčů.

Věděla jsem totiž, že čelist nepřestane bolet jen proto, že se najednou ocitne v relativním teple a mimo dosah větru. Nadále tedy budu nucená brát si analgetika co dvě hodiny, v chatě stejně jako ve stanu. Zbytečně bych tedy zbytek osazenstva srubu budila, což jsem nechtěla, a Luboš mé důvody akceptoval. Prostě alespoň otestujeme, co náš stan a potažmo my v něm vydržíme, navíc já chtěla pohodlí ve vlastním stanu. Pohodlí vyjádřené tím, že se mohu poškrabat v nose a uprdnout si, kdykoliv se mi zamane, což by ve srubu kvůli přítomnosti jiných lidí nešlo.

Na Větrné hůrce

Doklopýtali jsme ke srubu Kuonjarjoki asi hodinu po dvojici, co přišla minulou noc o svůj stan. Před srubem se srotili stávající obyvatelé a hned nás zvali dovnitř, prý tam jsou ještě volná místa. Já to zavrhla, čímž jsem si rázem vysloužila obdiv všech turistů, tedy těch čtyřech človíčků, kteří ke mně vzhlíželi, jako bych právě zdolala Mt. Everest. Bohužel mi šlehavě-pulzující bolest v čelisti nedovolila si ten pocit nějak více vychutnat.

Vybrali jsme si s Lubošem pěkný plácek na postavení stanu. Pěkný ve smyslu, že ležel jen zčásti v kopci, obsahoval kameny na méně než polovině plochy, a bažiny zasahovaly jen k okraji stanu. K tomu, na jehož straně budu spát já. Jsem prý lehčí a neprobořím se tolik, jako Luboš. Místo bohužel bylo ze všech stran otevřené a kvůli vanoucím větrům jsme jej ihned přejmenovali na Větrnou hůrku. Vztyčit stan tam byl nadlidský úkol, vhodný spíše pro chobotnici, protože byť jsme za ta léta zdatní stavěči stanu, zde, i když jsme tak činili ve dvojici, nám minimálně jedna končetina chyběla. A já, bezzubá na jedné straně a zanícená na straně druhé, nemohla účinně tyčky do zubů chytit a takto si pomoci. Nakonec se nám to po menším boji a přetahování se s větrem povedlo. Se stanem to natrásalo a vypadal, že každou chvíli uletí či z něj budeme mít stany dva, ale menší. Nic z toho se nestalo, náš příbytek si evidentně s panujícími podmínkami bez problémů poradil. Ve chvíli, když Luboš zatloukal poslední kolík k upevnění, dorazila k nám dvojice totálně vyfluslých Švédů a vyčerpáně se nás vyptávala, zda je chata obsazená. Udiveně jsme sdělili, že ne. A proč tedy probůh chceme spát ve stanu, a to dobrovolně, když uvnitř jsou ještě volná místa? Moje odpověď, že jednoduše chceme, je rozsekala. Zjevně se rozhodli, že se nenechají zahanbit od ženské, která by mohla být jejich matkou, a šli stavět stan asi 50 m od nás.

Jak mi vítr rukavice čajem polil

Zatímco Luboš zarážel poslední kolík do promrzlé země za použití okolních šutrů, čímž poněkud připomínal neandrtálce v hifi oblečení vyrábějícího pazourkem hrot oštěpu, já se vrhla na svou část trekových „povinností“, jimiž byla příprava večere. Ve stávajících podmínkách to byl vrchol mého outdoorového kuchařského umění, protože jsem měla co dělat, abych obsloužila vařič a hrnec s integrovaným závětrím a přivedla vodu ne k varu, ale alespoň k ohřátí. Tou jsem pak zalila sáčky s jídlem doufajíc, že tato teplota na výrobu večere bude stačit. Abych se odměnila za dnešní větrný a

zubně bolestivý den, rozhodla jsem se, že si uchystám svou nejoblíbenější expediční stravu, a to tresku s brkaší. Konzistence potravy ale mé potíže zhoršila, zřejmě díky tepelným rozdílům teplé mazlavé hmoty a vnějšího studeného vzduchu. Musela jsem si tedy zapít Ibalgin, ačkoliv od požití poslední tablety neuplynula ani hodina. Jak jsem lila čaj z termosky, vítr se zmocnil proudu a prsknul ho o půl metru dále, na mé rukavice. Bylo mi do breku. Ovšem jak zdejší podmínky byly nepříznivé, dalo se té situaci využít v můj prospěch. Prostě jsem rukavice zavěsila na trekové hůlky, zaražené do bažiny a upevněné šutry, a během půl hodiny je vítr krásně vysušil.

Jak Luboš stan kameny obložil

Večeři jsme spořádali na schodech před srubem. Jinak to nešlo, jelikož osazenstvo chaty, jehož počet se postupně rozrůstal, bylo děsně zvědavé na ty dva šílence odkudsi z teplé střední Evropy, co před nocí v teplém srubu dali o své vůli přednost spaní ve studeném, větrem zmítaném stanu, a to naprosto dobrovolně. Kromě nás tábořil venku jen ten párek mladých Švédů, kteří coby příslušníci severského, a tudíž chladu uvyklého národa, nebudili nějakou větší závist, obdiv či zájem. Mě konečně zabraly léky na bolest natolik, že jsem byla schopná účastnit se konverzace a odpovídat na položené otázky typu kolikrát jsme byli ve Finsku, proč se sem tak rádi vracíme, kde se nám nejvíce líbilo a zda jinak jsme normální.

Po zdílané večeři se Luboš rozhodl, že musí náš stan více opevnit proti nárazům větru, které s ním zmítaly ze strany na stranu. Nanosil z okolí větší kameny a poctivě jimi stan ze tří stran obložil, volnou nechal jen tu část, do které se vítr neopíral. Já už se tou dobou cítila prakticky mrtvá. Dnešní námaha, vzdorování větru a intenzivní bolest v čelisti mě připravily o veškeré zbytky sil. Přes den jsem to zvládala díky motivaci, že musím po svých dojít do civilizace, nyní ovšem byly mé rezervy na nule. Skoro jsem litovala, že jsem nezvolila, jak Luboš žádal, noc ve srubu.

Svíť měsíčku, svít'

Zalezla jsem do spacáku a bylo mi jasné, že tato noc prověří jak nás, tak naši výbavu. Stan se prudce kymácel zleva doprava a chvílemi mi ležel na obličeji, já se trásla zimou a opět se do popředí prodrala bolest zubu. Nebo spíše zubů, už jsem nedokázala identifikovat zdroj a měla jsem pocit, že mě bolí celá čelist vpravo nahore. V zimním spacáku jsem nebyla schopná se zahřát, ačkoliv bylo kolem nuly, respektive těsně nad, tedy podstatně tepleji, než dosud. Je ovšem pravda, že nám stanem šíleně profukovalo, takže pocitová teplota byla srážena mnohem níže. Podruhé na treku jsem se rozhodla použít doping. Ne, nemám na mysli fernet. To není doping. Použila jsem zahřívací pytlík, který pomocí exotermické reakce vytvoří na několik hodin teplo. Jeden pytlík jsem si umístila na břicho, druhý na záda, a později, v průběhu noci, jsem každý z nich přitiskla do třísel, do oblasti velkých cév. Takto se mi povedlo se zahřát a nakonec i usnout. Nadále ale fungoval biologický budík, tedy buzení každé dvě hodiny, což znamenalo vystrčit horní část těla ze spacáku, nechat uniknout drahocenné teplo, rozsvítit čelovku, v předsínce vylovit termosku s čajem a lékárníčku, zapít si léky, a znovu se zakutat. Jenže fyziologické funkce pracovaly, jak měly, takže jsem nad ránem musela vypustit ven z těla přijatou tekutinu. Každá taková činnost představovala vylezení ze spacáku a obléknutí si kalhot, pérovky a pohor. Byla jsem, samozřejmě po vykonání potřeby, naprosto ohromena impozantností měsíce nad obzorem. Vypadal jako superúplněk v ČR v roce 2016, zakrýval valnou část oblohy a připadalo mi, že stačí jen natáhnout ruku a dosáhnou na něj. Chtěla jsem si ten svítící měsíček vyfotit, ale byť jsem byla oděná do pérovky, chyběla mi na to podstatná část sil, protože by to znamenalo vytáhnout stativ, nasadit na něj zrcadlo a pokusit se v manuálním režimu tu nádheru zachytit. Dala jsem si ovšem závazek. Jestli i příští noc bude k vidění tento úžasný úkaz, určitě se překonám a vyfotím to.

Mapa

Den 10., středa 6.9.17

Jak jsem měla chuť si bolavý zub šutrem vyrazit

Ráno, po další probdělé noci, jsem už bolestí nemohla vydržet. Chtěla jsem uchopit nějaký kámen a vyrazit si z čelisti bolavý zub, čímž by, jak jsem doufala, bolest povolila, nebo by se alespoň v kosti zmírnil tlak. Luboš mi v tom bohužel, či spíše bohudík, zabránil. Jak ukázalo vyšetření doma, nebyla jsem v stavu správně určit epicentrum, a kdybych tento drastický čin provedla, vytloukla bych si zdravý zub, který vůbec nebyl příčinou potíží, nýbrž měl tu smůlu, že se po nervech bolest do něj přenášela.

Naštěstí kousek od stanu do rána vykvetla tundra, takže mi ty červené kytičky zlepšily náladu. Trochu mi v tom pomohl i Ibalgin, zapitý rozpuštěným Nimesilem. Pokud nevíte, co je to Nimesil, tak vězte, že je to zhruba to stejné, co Brufen, akorát ve formě granulí, které se sypou do tekutiny. Následovala klasická souslednost, tedy vaření čaje, obsluha

vařiče, konzumace salámu, balení. Batohy byly trapně lehké, což znamenalo, že převážnou část naší zátěže činilo žrádlo. Po návratu domů jsem si spočítala, že jsme na osobu a den s sebou měli 580 g suchého jídla, což je mezi trekaři takový průměr. Samotnou mě překvapilo, kolik toho na svých zádech neseme kvůli zaplácání žaludků a doplnění energie.

Dnešní, opět mrazivou noc, jsem byla ráda, že jsme měli spacáky spíše předimenzované. Ano, trek by šel zvládnout i s třísezonním, tedy méně teplým spacákem, bylo by to ale dost na hraně, a hlavně, já bych neměla rezervu pro případ nemoci, která by mi zabránila si spacák vlastním tělem vytopit, jako se stalo nyní. Jediná nevýhoda tohoto řešení byl o půl kila těžší spacák. Jak jsem ale nyní byla za tuto váhu navíc vděčná, byť rozdíl činil čtyři expediční stravy! Tak nějak jsem totiž uvažovala celou výpravu, kdy jsem veškerou hmotnost výbavy přepočítávala na sáčky s večeří.

Proč jen chatu postavili v místě, kde se točí všechny větry z Arktidy?

Věděli jsme, že nás od srubu Kuonjarjoki čeká stoupání do sedla Guonjarvárri, takže jsme se obávali zesílení větru. Jaké bylo naše překvapení, když asi po 500 metrech vítr naopak zeslábl. Ne, že by ustal, ale prostě foukal méně intenzivně. Nevěřicně jsme se otočili směrem k chatě, která ale nebyla na dohled díky poloze za skalním hřebínkem. Proč ji jen postavili v místě, kde se točí všechny větry z Arktidy? Vždyť zde, pod sedlem, fouká o hodně méně, než na našem tábořišti vedle chaty. Když jsme se ale rozhlídli, tak jsme usoudili, že asi nebylo reálné zbudovat srub někde jinde kvůli nerovnosti terénu, kamenům a bažinám.

Každopádně jen co jsme vystoupali o pár desítek metrů výše, znovu se do nás vítr opřel v plné síle. Proč by taky ne? Vždyť tihle dva človíčkové touží zažít ze Severu vše, co nabízí, a to i z té negativní stránky. Luboš ten úsek zvládal pouze v mikině, jelikož v bundě by se prý uvařil. Nevím, já šlapala oděná jak do mikiny, tak bundy, a rozhodně jsem se nepřehřívala. Můj drahý manžel akorát průběžně remcal, že mé focení mu způsobuje prochládání, protože na nějaké to postávání není jednoduše vybaven. No jo, ale když já chci zvětšit okolní scénérii! Nakonec to dopadlo tak, že Luboš capal bez zastavení a já ho vždy, po spáchání nezbytné dokumentace, doháněla. To byly chvíle, kdy jsem byla ráda za praktické rozdělení společné výbavy: jeden nese stan, druhý vaření. V případě nedobrovolného odloučení, třeba díky mlze či nečekanému zabloudění, první přespí hladov, ale pod stanem, druhý pod širákem, zato s teplým jídlem v žaludku. Každý z nás měl v batohu ještě svůj příděl studené stravy /ořechy, müsli/, tedy nikdo by na hypoglykémii neumřel. Já tedy nesla společnou hygienu, takže by si Luboš neměl čím vyčistit zuby, mám ale takový dojem, že by mu to nevadilo.

To by bylo, aby nám v cestě nestál alespoň jeden potok

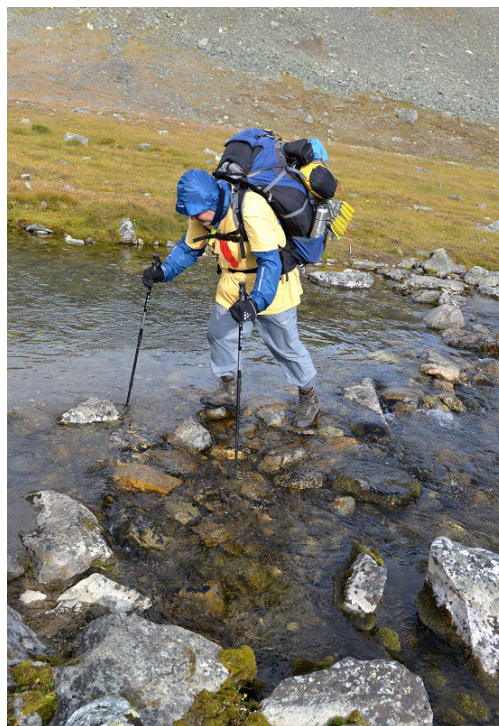
Když jsme dosáhli dnešního vrcholu, výškového samozřejmě, využili jsme jedné skalky, a v jejím závětrí jsme posvačili. Sice jsme ani jeden neměli hlad ani touhu se najíst, ale už nás životaběh naučil konzumovat jídlo nikoliv dle potřeb, ale dle toho, že situace to aktuálně umožňuje. Poté jsme začali scházet do údolí, kde jsme toužebně vyhlíželi chatu Saarijärvi. Při putování opačným směrem jsme při každém ohlédnutí zahlídli srub, u něž jsme tehdy, před více než týdnem spali, takže jsme nyní žádostivě čekali stejný pohled. Kdepak, chata se nám umně skrývala. Zato čím jsme se dostávali níže, tím více přibývaly bažiny, mokřady, a hlavně brody. To by bylo, aby nám v cestě nestál ani jeden potok. Zatímco já jej s opatrností přeskákala ze šutru na šutr, Luboš se s tím nesral a vydal se do toku natvrdo, aniž by řešil výšku vody, tedy zda mu nezasahuje nad komín pohor. Prý to bylo tak tak.

Zdolávání říček nás čekalo asi třikrát, než jsme se dostali do oblasti podmáčeného terénu, kdy jsme oba zvažovali přezutí do brodicích bot kvůli obtížně průchodným bažinám.

Postupně se totiž horšil charakter stezky: napřed se rýsovaly bažiny, které jsme museli překonávat, poté se objevovaly kameny, až jsme se ocitli na šutrových polích. Už jsem Vám říkala, že nenávidím šutry? Mé nožky protestovaly při kontaktu s tímto povrchem, a to nemluvím o pravém kotníku, který byl podvrtnutý z výstupu na Halti, jen díky bolesti zubů nebyly jeho projevy nějak více pocíťované.

Teda jo, nemohla jsem na něj došlápnout v povolených pohorách nebo brodicích botech, ale přesto tato bolest byla

méně intenzivní, než ta z čelisti, takže se tento vjem nezapsal tolik do mé paměťové stopy, jako ony zubní problémy.

Neptejte se mě, proč má Luboš triko oblečené na bundě

Již třetí den trvalo neskutečné počasí. Modré nebe, občas obláček, spalující slunce. V kontrastu s tím nás sužoval intenzivní vítr, kdy zejména Luboš nemohl nalézt optimální řešení, jak kráčet oděn. V bundě se potil, bez ní promrzal. Vyzkoušel postupně různé varianty, až se mu nakonec osvědčilo následující: bunda na triko s krátkým rukávem a na ní další triko s krátkým rukávem. Docela dlouho jsem se snažila v tom nalézt nějaké fyzikální vysvětlení, ale marně. Jak může vrstvení nepromokavé bundy pod triko přinést efekt? Luboš takto byl schopen šlapat v rovinatém terénu zdejší tundry i

trávit větrem bičované přestávky, na nichž si přidal čepici pod kapuci a rukavice na ruce. Po několika hodinách, sledujíc ho s vědeckou přesností, jsem ten oříšek rozlouskla. Triko, natažené přes bundu, nemá žádnou tepelnou funkci, jedná se pouze o pomůcku, která zabraňuje batohu klouzat po ujíždějícím materiálu bundy, zvláště v určitém vyklenutí v oblasti pasu, známému pod termínem pupek či pupík. Když jsem na svačinové zastávce tohle objevila, chtěla jsem Lubošovi položit otázku, proč si obě trika neprohodí. Vnitřní je vyrobené dětmi, tedy jimi vybarvené bavlněné triko, kdežto vnější je funkční kus, dobře odvádějící pot. Logické by tedy bylo mít ta trika oděna naopak. Luboš mě ovšem svým pohledem uzemnil dříve, než jsem měla prostor se ho zeptat. Usoudila jsem, že mi dotaz nestojí za manželskou hádku, jelikož mě je úplně šumafuk, zda má bavlněné, pot sající oblečení na sobě, když mnohem pohodlnější by bylo mít na těle to druhé triko. Navíc nešla spáchat fotodokumentace kvůli dětem, že ujo jimi vyrobené triko fakt nosil. Sice pod bundou, kde působilo jako lapač vlhkosti a Luboš se tak koupal ve vlastním potu, ale nosil.

Laponci na čtyř a šestikolkách

S větrem v zádech a taky v bocích a vpředu jsme zkracovali přestávky na minimum. Proto hned, jakmile to bylo možné, šlapali jsme a šlapali a šlapali. Vichr nějak neměl tendenci se mírnit, zatímco jsme klesali ze sedla na

rovinné plató s výskytem bažin, mokřadů a vřesovišť. Pochod zde byl stejně nepříjemný a obtížný, jako při cestě před několika dny, ne-li dokonce horší díky dobitým nohám. Proto jsme nevěřili vlastním očím, když jsme se zrovna propadali nad kotníky do jednoho močálu a řešili, zda se nevrátíme a raději to někudy neobejdeme, když proti nám jela dvě auta. Auta! První vozidlo byla terénní šestikolka s pohonem 6 x 6 a druhé čtyřkolka 4 x 4. Šestikolka s přehledem projela jakýkoliv terén, neměla problémy na podmáčených místech, na slatině, ani na šutrech, a bez problémů překonala i kameny o velikosti cca 30 cm. Fascinovaně jsem na to zírala. To čtyřkolka měla zjevné potíže a balvanům se snažila vyhýbat, což zde šlo poměrně obtížně. Rychlost jejich pohybu činila odhadem tempo srovnatelné s běžnou člověčí chůzí, tedy 4-5 km/hod. Přemýšlela jsem, kam asi jedou. Ke srubům několik kilometrů východně od jezera Pihtusjärvi? K těm, jež jsme plánovali navštívit, a pak jsme to zrušili z důvodu zánětu zubu a úrazu kotníku? Skoro jsem litovala, že jsme to před pár dny odpískali. Je ale otázka, zda tam sobaři tehdy vůbec přebývali, když k nim nyní putují. Zcela zjevně se vraceli z velkého nákupu v civilizaci – vezli zejména mnoho kanystrů s benzínem a zásoby na přežití v divočině, tedy převážně balíky WC papíru. Ta poslední komodita byla úzkoprofilová i pro nás. Budeme mít co dělat, abychom s naším počtem

toaletního papíru vůbec do Kilpisjärvi s čistou prdelí došli. Fascinovaně jsem tedy zírala na naloženou zadní část obou vozů a hypnotizovala jsem ruličky hajzláku. Kdyby tak jedna chtěla spadnout a skulit se směrem k nám... Bohužel, nestalo se, musíme tedy vystačit s tím množstvím, které máme.

Jak jsem se rozešla

Poslední dny se mi šlapalo úplně výborně. Tělo si zvyklo na pravidelnou chůzi s 22-26 kg těžkým batohem /váha postupně ubývala díky sežrání části zásob/, nohy se nějak srovnaly s terénem, a svaly se postupně přizpůsobily na denní porci kilometrů. V podstatě jsem se tak krásně rozešla /rozešla ve smyslu rozhodila, nikoliv rozešla jako dala kopačky/, že bych nyní klidně mohla pokračovat v dlouhodobém putování dalších několik dnů. Začínalo mi až být líto, že naše dobrodružství již brzo skončí díky zánětu v mé čelisti. Oblast Kilpisjärvi totiž poskytovala i další turistické vyžití, a navíc nebyl problém se přesunout někam dál busem, nabízelo se tedy vydat se, samozřejmě po doplnění jídla, na jiný delší trek. Chvíli jsem si s tou myšlenkou pohrávala, ale rozumně jsem ji zamítla. Můj kotník ani můj zub na tom nebyly dobře, a bylo by riskantní vyrazit znovu do divočiny. Chjo, kdybych tak byla zdravá... Dalo se uvažovat například o Abisku, prostě stříhnout si znovu tuhle část Kungsleden, kterou jsme přešli v roce 2008, případně se vydat z Kilpisjärvi na pokračování stezky Kalottireitti. Možností několikadenních pochodů bylo více, a to nemluvím o jednodenních cílech.

Přiblížili jsme se k sobímu plotu s brankou, což neklamně znamenalo příchod k chatě Saarijärvi. Během naší nepřítomnosti již někdo opravil zavírací mechanismus vrat, takže jejich překonání nám zabralo řádově minuty, ve srovnání s průchodem před 10 dny, kdy to trvalo snad půl hodiny. Rozdíl byl patrný zejména díky tomu, že nyní šla již branka dovřít úplně, kdežto minule jsme tam nedobrovolně ponechali dostatečný otvor na protažení sobů.

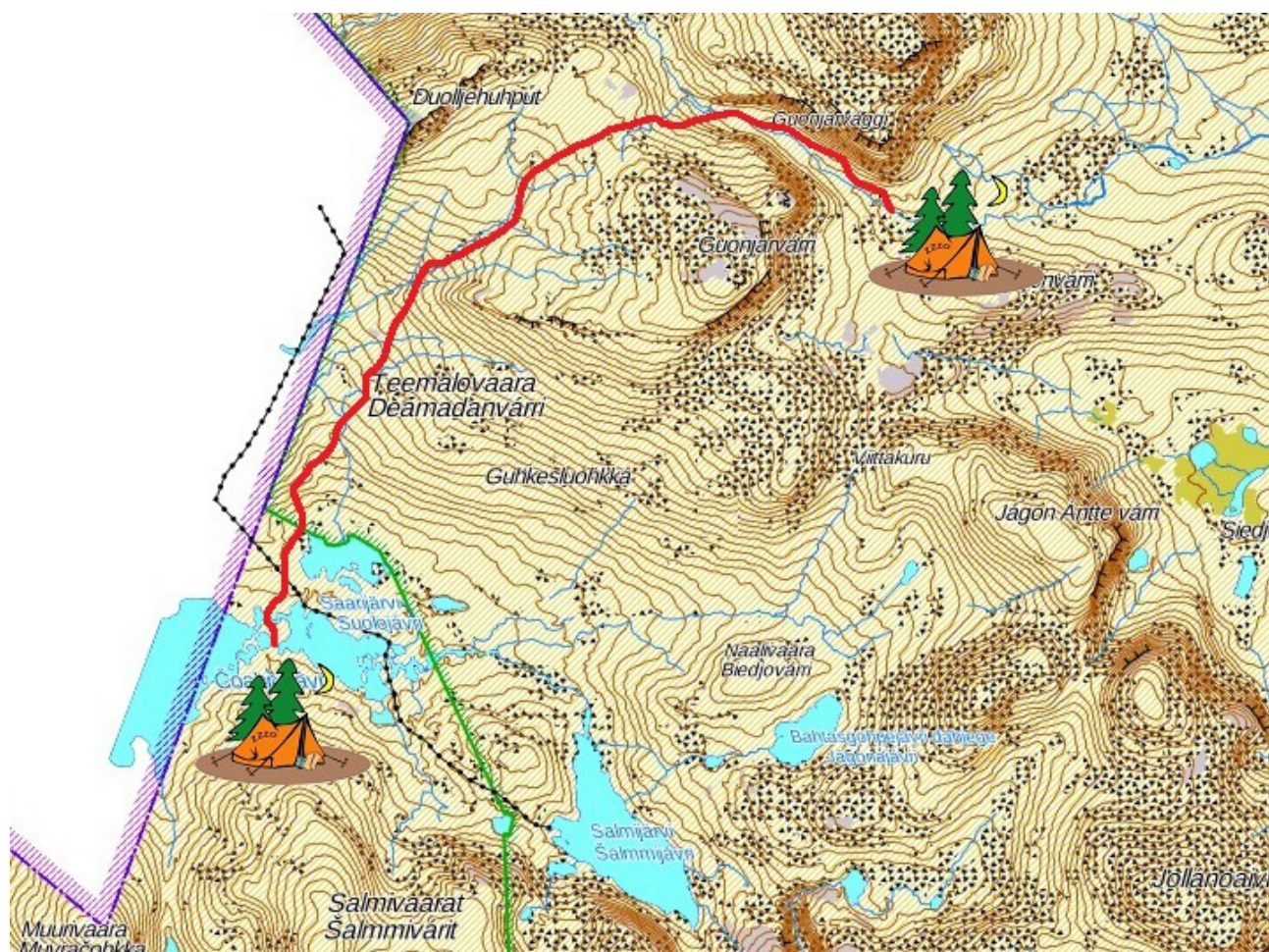
Jak jsem dosáhla vrcholu

Ačkoliv přes den bylo celkem teplo, alespoň na místní poměry, s nástupem soumraku klesla teplota na nulu. To již jsme u chaty Saarijärvi hledali místočko na postavení stanu. Původní, kde jsme spali minule, Luboš zamítl a chtěl nějaké pěknější. S tím jsem naprosto souhlasila, obešli jsme tedy celé okolí, abychom nakonec zakotvili na břehu stejnojmenného jezera, kde Luboš pečlivě vysbíral všechny kameny, malé i velké. Velké kvůli pohodlí, malé kvůli riziku prodření podlahy stanu. Tam jsme tedy vztyčili náš přístřešek, který Luboš kromě kolíků zajistil i několika gumicuky, pamětliv si toho, jak na předchozím tábořišti vítr s naším stanem cloumal.

Zatímco se Luboš věnoval upevnění stanu, já chystala večeři. Abych to vůbec zvládla, musela jsem si lupnout dva Ibalginy. Samozřejmě ne zároveň, ale s hodinovým odstupem, protože opět jsem nemohla bolestí vydržet. Kurník šopa, kdy to konečně přestane bolet?! Anebo kdy se konečně bolest zmírní na snesitelnou?! Vždyť tohle by nevydržel ani kůň, natožpak ženská. Antibiotika poctivě polykám po šesti hodinách a ani na to nepotřebuji budík, v noci už vůbec ne. O čtvrté hodině ranní, kdy mi to tak právě vychází, bývá bolest nejintenzivnější. Tento večer jsem získala dojem, že hůře už být nemůže, že jsem právě dosáhla vrcholu. Vrcholu toho, kolik bolesti se dá zvládnout. Analgetika jsem žrala jak lentilky, bude vůbec div, pokud si neodpálím játra či ledviny. A to nemluvím o tom, že zrovna dnešní večer byl krizový, co se kotníku týče. Už jsem nevěděla, jak se postavit na pravou nohu, aby to nebolelo.

Mapa

Den 11., čtvrtek 7.9.17

Jak v noci Laponci jezdili sem a tam

Jen co jsme zalehli, Luboš slastně usnul. Dalo se to poznat zejména podle hlasitého chrápání, které se tundrou neslo široko daleko. Nevím, zda už někdo zkoušel spát s cukavou bolestí zubů vedle někoho, kdo si zcela zjevně užívá spánek. Strašné. A to mě navíc omílala zimnice, třásla jsem se jak ratlík. Rozhodně to nebylo způsobeno pouze chladem, nýbrž i výrazným podílem horečky. Užila jsem opět doping, tedy zahřívací pytlík, a naštěstí se situace zlepšila. Usnout mi ale bránily čtyřkolky Laponců, jezdících sem a tam s rozžatými světly. Tedy oni putovali jedním směrem tam a opačným pak za dvě hodiny, jenže tento časový interval byl právě ten, po který mi účinkoval Brufen, proto jsem jejich manévry vnímala negativně. Ne tak Luboš, ten, pokud se probudil, tak jen proto, že osoba vedle něj se prohrabovala v předsínce stanu ve snaze dostat se k čaji, Ibalginu či antibiotiku. A ne, nebojte se, fernet jsem nehledala. Právě z těchto důvodů, tedy kvůli riziku, že v průběhu noci se jeden z nás, rozespálý či oblužený bolestí, napije alkoholu, neměli jsme fernet v předsínce, nýbrž v batohu a ten pod plachtou několik metrů od stanu. Proč jsme byli na sebe tak tvrdí? Nechtěli jsme, aby požitý alkohol ovlivňoval naše rozhodování. Prostě fernet slouží jen na zahřátí a psychické uvolnění večer poté, kdy máme bezpečně postavený stan a uvařenou večeři.

Jak z Luboše čouhal pouze nos

Můj nastavený biologický budík byl zcela přesný, každé dvě hodiny aktivoval bolest v mé čelisti a ta po nervech přenesla dotyčný vjem do mozku. Byla jsem vzhůru nezávisle na tom, zda jsem usnula před několika minutami či před hodinou. Jelikož jsem v tomto pravidelném intervalu zapíjela léky, tekutina mnou přijatá vyjádřila po několika hodinách snahu odejít z organismu přirozenou cestou. Narvala jsem si tedy na sebe kalhoty a péřovku, nazula pohory, na hlavu nasadila čelovku a vydala se ke kadibudce. Při cestě zpět, klopítajíc přes šutry, se nedalo nevšimnout si měsíce, krásné oranžové koule, zrcadlící se v jezeře, za naprosto jasné oblohy. Druhá imitace superúplňku, a já opět nemám sílu ani morálku to zdokumentovat. Nyní jsem se již nehodlala tak jednoduše vzdát. Naprosto nekompromisně jsem probudila Luboše a snažila se ho přesvědčit, aby se oblekl, vylezl ven a scénérii vyfotil. Ten se na mě ani nepodíval. Díky mrazu, který panoval, byl totálně zakutaný ve spacáku, což znamenalo, že mu ven koukal jen nos, zbytek byl skryt. Na hlavě přes oči až po kořen nosu měl naraženou teplou čepici, dolní část obličeje až po nosní dírky měl zastrčenou do

spacáku, takže ústa byla zachumlána. Proto jsem mu rozuměla poněkud hůře, ale nějak jsem se dovtípila, co mi asi tak potřeboval sdělit. Volně přeloženo, pokud se na něj znovu obrátím s tímto nesmyslným požadavkem, uškrtní mě a zkonsumuje moje zásoby. Nenaléhala jsem na něj více, takže nevím, zda mi jen nechtěl říct, že mě děsně miluje a pokud na tom trvám, ihned vstane a půjde měsíček vyfotit, jen potřebuje impulz ve smyslu násilného rozepnutí spacáku.

Jak jsme měli několik dírek ve stanu

Nastalo ráno, tak podobné dosavadním jitrům. Prostě jsem se opět nevyspala, znovu bylo nutné uvařit snídani a pobalit se, a poté vyrazit na pochod. Zdejší ráno se lišilo dvěma aspekty:

- na tomto místě byl poprvé po mnoha dnech signál
- objevila jsem několik dírek ve stanu, kudy by nám pršelo dovnitř v případě deště

Druhá věc byla na pováženou. Zjevně vítr napínal tropiko natolik, že to povolilo v místě nejvyššího tlaku a namáhání, a rozjelo se šití. Shodou okolností zmíněná část byla umístěna přímo nad Lubošem, tedy on by byl zmáčen. Rozhodli jsme se to, hned po návratu domů, opravit. Prostě zacelit lepidlem či jiným prostředkem. Nyní, v době psaní cestopsa, tedy téměř půl roku poté, jsme pokročili v opravě pouze do té fáze, že jednu tubu něčeho, čím by se to dalo zalepit, máme doma. Stan má furt ty samé díry, které utržil před několika měsíci. Zkrátka prokrastinátoři v akci. Jsem sama zvědavá, zda si to opravíme alespoň před další severskou výpravou.

Výskyt signálu již byla závažnější událost. Dosud jsme předpokládali, že budeme muset došlapat až do civilizace v Kilpisjärvi, k našemu údivu se signál zjevil o den dříve. Jak nám bylo vysvětleno osazenstvem chaty Saarijärvi, vysílač se nachází na hoře Saana a signál je všude na dohled od něj. To dávalo smysl.

Nerudovská otázka aneb co s námi?

Luboš nažhvil telefon a opravdu, přítomnost mobilního signálu se projevila. Když seženeme zubaře, který by mě zítra ošetřil, máme vyhráno. Věděla jsem, co potřebuji. Otevřít zub a vyčistit dutinu v kosti. Napsali jsme mail do turistického centra v Kilpisjärvi upřímně doufajíce v odpověď, že zubař se nachází přímo v osadě. Jaké bylo naše překvapení, když nám obratem dorazila odpověď, která nás dostala na kolena. Nejbližší stomatologie sídlí v 200 km vzdáleném Muoniu a máme si tam zavolat, kontakt sdělili v mailu. Luboš tedy na uvedené číslo brknul, a výsledkem byl zaskočen. Dovolal se do zdravotního střediska, kde se zubař vyskytuje třikrát týdně, akutní stavy nebere, objednáci doba je měsíc a dnes ani zítra vůbec neordinuje. Luboš tedy zkusil domluvit ošetření alespoň na pondělí, ale osoba na druhém konci drátu se mu vysmála. Mám si prý koupit v lékárně něco na bolest. Tím bylo rozhodnuto. Je potřeba se vrátit domů dříve. Teď jen jak vše zorganizovat. Telefonicky jsme si letenky přehodili na neděli, bohužel sobota, která se nám hodila více, byla již obsazená. Zrušení autobusu na letiště v Kittile, ubytování v Kilpisjärvi a vlaku z Prahy do Brna pořešíme až v civilizaci. I tak si Luboš komplet mobil vyšťavil, ještě že si vzal přes mé protesty powerbanku. Sice ne půlkilovou, kterou jsme si pořídili za účelem dálkových cyklotreků ve Finsku, nýbrž mnohem menší, a tudíž lehčí krabičku, kterou kdysi dostal od švagra. Já si ještě smskou domluvila ošetření v zubní ordinaci v ČR na úterý.

Jak jsme se skoro proletěli vrtulníkem

Zatímco jsme balili stan, uslyšeli jsme vrtulník. Lišilo se to od zvuku malého letadla, které jsme viděli před několika dny přistávat u jezera Pihtusjärvi, kam přiváželo výletníky, kterým se nechtělo šlapat pěkně po svých. Tohle bylo jiné, a opravdu, po pár sekundách se černá tečička na obzoru transformovala v helikoptéru. Luboš byl jako u vytržení, jen když stroj slyšel, a co teprve, když jsem mu řekla, že podle netu by se touto mašinou dalo proletět. Nebyl k udržení, takže jsem mu poskytla výtisk letáku, který jsem si stáhla ještě doma z netu, ohledně těchto vyhlídkových letů a on tam ihned zavolal. Ani jsem nemusela poslouchat, z rysů jeho obličeje, kdy z nadšeného se postupně měnil do zklamaného, mi bylo jasné, že neuspěl. A taky že ano, důvod byl zcela prostý.

Počasí. Jak je nyní pěkně třetí den a neprší, sobaři si pronajali vrtulník a nechávají si dopravovat pletivo, trámy a jiné těžké náležitosti na stavbu ohrad. Firma tedy zrušila všechny turistické objednávky a upřednostnila místní obyvatele, což jsme schvalovali.

Nedalo se ovšem říct, že by nás odmítli úplně. Ptali se Luboše, zda máme zdravotní problém. Pokud ano, tak nás vyzvednou. Luboš se mě zeptal, jak to vidím. Má reakce byla jednoduchá. Zdravotní problém sice mám, ale ne takového rázu, abych nemohla dojít do civilizace, navíc by mě odvoz leteckou cestou příliš ve stávající situaci nepomohl. Jiný případ by nastal, kdyby mě v Muoniu mohli zítra ošetřit, kam bych musela odjet brzo ráno busem. Takže verdikt po zvážení všech okolností zněl: poctivě si to odšlapeme.

Třetí den trvá na nás nezvykle slunné počasí

Překvapil nás kontrast teplot mezi dnem a nocí. Zatímco v noci teplota pravidelně klesala k nule, ve dne jsme zažívali počasí, kdy se dalo alespoň pár minut jít v triku s krátkým rukávem a nepromokavé bundě a obloha byla stále šmolkově modrá. Nebo kobaltově či azurově? Kdo mě zná, tak ví, že rozeznám pouze základní barvy a například meruňková je ovoce, nikoliv odstín barvy. Prostě nebe bylo pěkně modré a basta. Pro nás to byl opravdu nezvyk. Zase na druhou stranu, noční mrazíky minulý týden odstartovaly rusku, která nyní poněkud stagnovala. Chtělo by to opět teploty pod nulou, aby ruska utěšeně pokračovala. Každopádně škála barev v tundře byla úžasná, a to i pro někoho, kdo v paletě barev vidí žlutou, oranžovou, červenou, modrou a zelenou, ačkoliv jsem již pokročila a pod nátlakem okolí jsem ochotná připustit, že lososová může být i něco jiného, než žrádlo.

Sem tam se již objevivší mráčky dávaly najevo, že je to možná poslední den s tak fotogenickým počasím, bylo tedy více než jasné, že stávající počasí musíme využít „do mrtě“.

Najednou mi bylo líto, že končíme a že jsme se rozhodli pro dřívější návrat. Už ale nebylo cesty zpět, letenky jsme měli prohozeny na dřívější termín a já byla objednána k zubaři v ČR. Až nyní na mě dolehlo, k čemu jsme se vlastně odhodlali.

Bohužel mé pocity v druhé půlce treku byly takto protichůdné. V noci, kdy jsem bolesti nemohla spát, a vlastně ani existovat, jsem chtěla co nejdříve domů, kdežto v průběhu dne, v záplavě vjemů, dojmů a výhledů, které se daly fotit, mi mé patálie se zuby přišly naprosto podružné a byla jsem ochotná nad nimi mávnout rukou.

Poslední noc

Když už jsme konečně, po vykonání všech úkolů, vyrazili od chaty Saarijärvi, zrovna tam začínali přicházet první turisté. Strávili jsme tam totiž několik hodin vyřizováním a telefonováním, takže se není čemu divit. Bylo 16. hodin a my začali ukrajet první dnešní kilometry. Na druhou stranu nám osud vyřešil naše dilema. Do civilizace nás čekalo cca 12 km, tedy nic, co by se nedalo zvládnout v rámci jednodenního pochodu. My jsme ovšem nijak netoužili dorazit do Kilpisjärvi někdy večer kolem osmé, což by tak odpovídalo běžné rychlosti našeho putování při opuštění tábořiště v poledne, takže se díky pozdnímu odchodu otevíral prostor pro poslední noc v tundře. Poslední noc, kdy spočineme na půdě, kde se o pár desítek centimetrů níže rozprostírá permafrost. Poslední noc, kdy budeme zahrabávat při táboření své exkrementy. Poslední noc, kdy se kolem našeho stanu budou moct prohánět sobové. Poslední noc, kdy čurání bude znamenat obléct si bundu, péřovku, kulicha, nazout pohory, vzít si čelovku a jít kamsi do keříků, či za šutr. Poslední noc, kdy... Prostě jsme chtěli udělat důstojnou tečku za naším pobytem. Ano, vracíme se předčasně, není ale důvod utíkat. Přespíme na nějakém pěkném místě, kde si plně vychutnáme veškeré strasti a slasti divokého táboření.

Navíc, ve hře byl další podstatný fakt. Zásob jsme měli dostatek, a přece se s proviantem nebudeme tahat, že. Pěkně si zkonsumujeme, co nejvíce to půjde, ještě zde. Sice cárovité mraky na nebi vzbuzovaly tušení, že zítra už asi tak pěkně, jak panovalo dosud, nebude, ale dešti ani větru neporučíme, když to neumíme ani vlastním větrům.

Proletáři všech zemí, vypijte čaj aneb pomsta čajů

S sebou jsme si do Finska brali 180 sáčků čaje. Ještě doma jsem byla přesvědčená, že Luboš přehání, v poslední třetině našeho treku jsem byla nešťastná, že jsme si tohoto produktu vzali tak málo. Mimochodem, pokud nevíte, kolik místa zabere takové množství čaje, tak je to velká igelitka, a celá tahle baterie vážila čtvrt kila! Každopádně s naším picím režimem se tento počet jevil jako zcela nedostatečným a podceněným, takže jsme v závěru treku čaj recyklovali. Ne, nevytahovali jsme jej z koše, nýbrž jsme jeden sáček použili vícekrát. To by sám o sobě nebyl problém, kdyby nám ke konci nezbyl pouze čaj průduškový. A ten jsem po třech dnech permanentního pití už nemohla ani vidět. Raději jsem trpěla žízní, než abych požila tu hnusnou tekutinu. Konzumace zmíněného čaje mi způsobovala žaludeční nevolnost, která gradovala tím způsobem, že se mi začalo navalovat, jen co jsem k nápoji přičichla. Zjevně se proti nám spikly všechny čaje světa. A pokud se ptáte, kdo ty čaje doma vybíral a balil? No přece já...

Kapalinu do cévního systému jsem pak doplňovala večer způsobem, ze kterého se dělalo zle pro změnu Lubošovi. Chlemstala jsem teplou, ohřátou vodu, bez ochucení čajem. Mě to divné nepřišlo, naučil mě tomu kamarád, který je fanatik Himalájí a podobných hor, kde se tímto způsobem turista běžně hydratuje, a to z důvodu, že se zavodňování organismu koná většinou v místních ubytovnách, kde vypití tamního silného, černého čaje večer po příchodu by znamenalo v noci neusnout.

Povalovými chodníky... do pekel

Procházeli jsme rozkvetlou tundrou, jako kdyby se všechny ty kytíčky, stromečky, keříčky a jánevimcoještě, rozhodly, že pokud nevyraší květy nyní, tak to už letos nestihnou. Drobnělinám mnou užitym se nedivte, protože zdejší příroda postrádala stromy i keře, a pokud se zde něco takového nacházelo, jednalo se o cosi zakrslého, tak proto stromečky a keříčky, nikoliv stromy a keře.

Napřed nás čekalo překonat jižní břeh jezera Čoahppejávri, ležícího z valné části v Norsku. Celníci zde nehlídali ani před 10 dny, ani nyní, vychutnala jsem si tedy močení na norské půdě, kam jsem překročila hranici ilegálně :-)

Na další úsek jsem se těšila, jelikož jsem ho měla v paměti uložený jako bažin prostý. Ó, jak hluboce jsem se mýlila. Přes zdejší slatiniště byly položeny povalové chodníky, takže teoreticky nemělo docházet ke kontaktu pohor a podmáčených úseků. Bohužel většina desek nesla známky postupujícího zubu času, takže jejich výskyt byl spíše kontraproduktivní, jelikož jsme se propadali i s kládou, což se nám jevilo jako mnohem

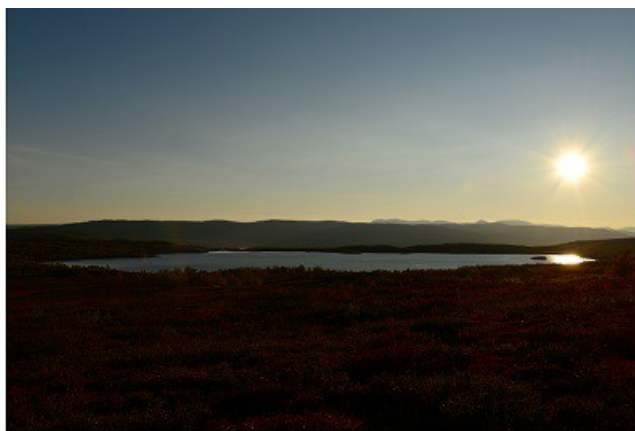
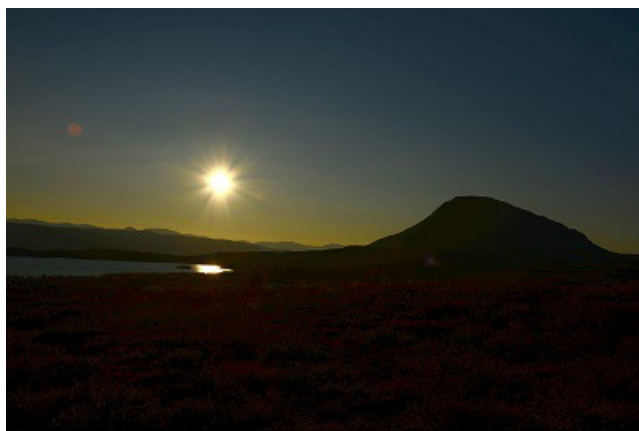
nebezpečnější, než kdyby terén byl ponechán bez pomůcek. Takto jsme nikdy nevěděli, zda další došlap na prkno nebude znamenat, že toto poklesne o půl metru do mazlavé hmoty, čímž dojde k dotyku mezi ní a botou. Zasraní jsme byli až po kule, a to i Luboš, který dosud průchod bažinami zvládal v pohodě, kdežto já běžně bývala špinavá až v rozkroku. Nyní se to srovnalo, čímž dokázal, že i on je jako pravý chlap obdařen koulemi. Jednoduše mačo, který je schopen se pošplíchat až po... Prostě do pasu.

Jak slunce zapadalo nad posvátnou horou Saana

Pochodováním po hatích jsme neměli nějak moc prostoru fotit, když se nedalo ukročit doleva či doprava. Proto jsme ocenili, že jsme ze sedýlka pod horou Muurivaara začali klesat přesně v azimutu, kdy jsme viděli rovně před sebou jak posvátnou horu Saana, tak zapadající slunce, a mohli jsme tedy fotit, aniž bychom museli riskovat ponoření do bažin. Jen ten stativ se nám na povalovém chodníku rozkládal poněkud obtížně.

Nepřestávaly nás uchvacovat barvy tundry. Pokud se někomu tento biom zdá nudný, tak doporučuji návštěvu právě v období rusky, kdy nastává exploze barev. To už zmizely fašiny, poskytující nám zpevněný kus země pod našimi chodidly, a my tak mohli regulérně postupovat slatiništěm vpřed. Znamenalo to taky řešit, zda ten či který úsek překonáme s rizikem propadání se, či jej obejdeme velkým obloukem, kdy ovšem není vyloučeno, že se přes nějaký neschůdný úsek nedostaneme vůbec. Prostě poslední slovo zde vždy má bažina. A někdy také komáři, či zánět zubů.

Jak jsme sledovali Saanu v paprscích zapadajícího slunce, zahlídli jsme v dáli jezero Čáhkáljávri. Protože čas již pokročil, rozhodli jsme se, že tam někde bude naše ložnice. Jen tam ještě musíme dojít přes ty debilní mokřady.

Jak se rozezná pejsek z tundry od pejska z civilizace

Najednou jsme sobí plot, podél kterého jsme kráčeli asi dva kilometry, museli překonat na druhou stranu. Zde se místo branky nacházely schůdky, které bylo třeba přelézt. Ty stejné schůdky mi před několika dny daly docela zabrat, protože s váhou batohu 26 kg jsem neměla dostatek síly ve stehenních svalech a byl pro mě problém tam vzdorovat gravitaci. Nyní to byla pohoda. Zdrželi jsme tam z jiných důvodů. Opačným směrem kráčela mladá dvojice s šesti husky. Tři vedla na vodítku ženská, tři chlapík. Ti pejskové, co držela na špagátě osoba ženského pohlaví, přelezli schůdky bez většího zaváhání, jediný problém měla ona sama, a to stejný, jako já minule. Prostě se nemohla zvednout i s batohem. Mužský ovšem s husky zápasil. Ti naprosto netušili, že schod je něco, co je výše než jejich aktuální poloha tlapek, a že dostat se na druhou stranu znamená klást nohy na jednotlivé schody a následně vyzvednout tělo. Bojovali tak docela dlouhou dobu, než je sympatická dvojice více méně za pomoci vodítek přetáhla nahoru. S Lubošem jsme se shodli, že husky, kteří zdolali schody bez zaváhání, jsou z civilizace, kdežto ti druzí, co vypadali, že podobný útvar vidí poprvé v životě, pocházejí z tundry.

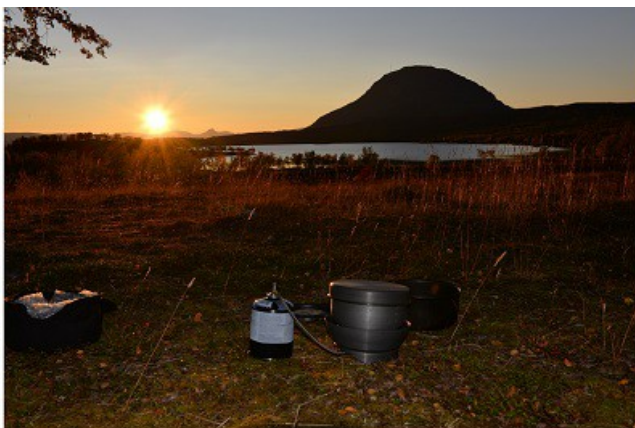
Zamávali jsme si na zdar cesty a každý z nás se vydal svým směrem.

Jak si Luboš péřovku pod nepromokavou bundu oděl

Od setkání s mushery a jejich smečkou neuplynula ani hodina, a my už měli vztyčený a přikolíkovaný stan. Sice ne přímo u jezera Čáhkáljávri, jak jsme plánovali seshora, nýbrž u bezejmenného přítoku do či z něj. U jezera totiž už jeden stan stál, a silný kašel jednoho z táborníků se nesl až k nám. Proto jsme si taky vybrali jiný plácek, a to pár metrů od sobího plotu. Měli jsme odtud pohled jak na jezero Čáhkáljávri, tak na posvátnou horu Saana za ním. Nádhera. A to nemluvím o tom, že v paprscích zapadajícího slunce se okolní tundra jevila, jako kdyby hořela. To už se Luboš oblekl, na něj nezvykle, do péřové bundy, na kterou si narval bundu nepromokavou a na ni ještě expediční tričko, tedy bavlněný kus hadru, který nám před odletem pokreslily sestřiny děti. Já měla péřovku jako obvykle a nestačila se divit, co to můj manžel, kříženec ledního medvěda a mrože, provádí. Vždyť je pouze kolem nuly! Luboš se snažil tvářit, že takto oděn je pouze kvůli focení, ale nebyla to pravda. On zcela zjevně cítil chlad, přitom nebylo ani víc zima, ani víc větrno, než dosud. A nemohlo to být způsobeno tím, že bych mu odpírala nezbytný a životně nutný příděl

ferneta. Toho jsme totiž aktuálně evidentně vlastnili více, než bylo potřeba, a již nyní nám bylo jasné, že část z jeho zásob si doneseme do civilizace, jelikož není v našich silách všechn do poslední kapky vypít, byť bychom se snažili sebevíc.

Jediná nevýhoda našeho jinak luxusního tábořiště byl fakt, že pro vodu se muselo docela daleko, asi 300 metrů. Pokud se Vám to zdá kousek, zkuste si to ušlapat pokaždé, když dostanete chuť na hrnek kafe.

Jak slunce zapadlo dříve, než jsem to stihla vyfotit

Během 11 dnů, po které jsme putovali tundrou, jsme zaznamenali výrazný posun stran západu slunce. Tuším, že to činilo nějakých 30-40 minut. Jinými slovy, slunce zapadalo každý den o několik minut dříve, než ten předchozí. Nyní jsme čelili tomuto úkazu plnou silou. Já se totiž naivně domnívala, že mám dost času, než se slunce definitivně dostane za obzor, abych si nachystala stativ, kdežto naše oranžová hvězda měla jiný názor. Než jsem se rozhoupala, ten červený kotouč zapadl! No nezabili byste ho? Měla jsem sice vyfocený náš vaříč v pozadí s horou Saana, posvátnou horu Saana, i oheň, který Luboš založil, ovšem samotný západ slunce jsem jednoduše prošvihla. On totiž trval jen pár sekund. Alespoň jsem si tedy zvěčnila náš stan u sobího plotu, osvětlený zevnitř čelovkou, a s měsícem nad obrozem. Byla to ale jen slabá útěcha.

To již oheň utěšeně plápolal. Konečně po mnoha dnech jsme se ocitli v blízkosti stromů, což znamenalo dříví. A kde je dříví, tam Luboš zapálí oheň. Užívali jsme si jeho prohřívajících plamenů a degustovali večeri. Na výběr jsme toho již moc neměli, takže jsme dlabali to, co zrovna zbývalo. Před spaním ještě nezbytná dávka fernetu, tentokrát navýšená o povinný hlt navíc, abychom toho méně vláčeli další den. I tak si minimálně deci odneseme zítra do civilizace.

Jak se pozná, že je nutné se vrátit do civilizace

Po večeri, kdy skromný oheň, jehož plameny šlehaly do půl metru, dohasínal, nastaly pro nás prozaické věci, patřící k táboření. Jedna z nich byla vyprázdnění se. No a když už máte posledních pár kousků WC papíru, odhalí se, kdo je dobrodruh a kdo ne. Prostě pokud jeden z nás odešel kamsi do tundry a vrátil se se stejným množstvím toaletního papíru, jako vyšel, určitě se zařadil mezi tvrdáky, jelikož to mohlo znamenat jediné: utíral si zadek větvičkami. Bohužel se ukázalo, že jsme měli dostatek jídla i fernetu, ale již ne WC papíru. Sborně jsme koukali na těch posledních pár útržků a oběma se do duše vkrádala jediná myšlenka. Je pravý čas vrátit se do civilizace. Ano, hladu ani žízní neumřeme, ale nejenom tím živ je turista. Prostě poučení pro příště: s sebou raději o jedno balení tohoto spotřebáku do foroty, než pak zavádět přidělový systém a hlídat jeden druhého, zda ten či onen si sobecky neužmul kousek papíru navíc.

Když už jsme měli pořešené rozdělení nedostatkového WC papíru, zalehli jsme do spacáků, přihnůvše si předtím dostatečně z PETky s fernetem, a oddali jsme se zaslouženému spánku. Tedy jak kdo. Luboš usnul, ani si nestihnul zatáhnout zip spacáku. Mě v tomtéž bránila intenzivní bolest zubů, která se drala do popředí přes masivní hladinu analgetik v krvi, kdy jsem musela zobat Ibalgin každé dvě hodiny. Zjevně mě čekala další probdělá noc.

Mapa

Den 12., pátek 8.9.17

Po modré obloze ani památky

Když jsem v noci musela za potřebou, a to rovnou dvakrát, byla jsem tak napůl rozhodnutá, že se nyní již konečně hecnu a vyfotím si superúplněk. K mému zklamání, či spíše úlevě, se nic takového nekonalo, a já tak nemusela vytahovat a rozkládat stativ a zrcadlovku. Kolem se rozprostírala černočerná tma, což se nejevilo až tak divně s ohledem na to, že byly dvě ráno. Jenže pryč byla i jasná obloha! A je velký rozdíl, zda je v noci nebe jasné, či nikoliv. Protože jsem očekávala reliktní světlo seshora a byla líná vzít si čelovku, povedlo se mi hodit tlamu, jak jsem zakopla o stanovou šňůrku. Moje tělo, dopadnuvší shodou okolností na tu část stanu, kde spal Luboš, vytvořilo v tiché tundře dost výrazný a hlasitý zvuk, dokreslený jadrným zařváním označujícím emblém auta značky Renault. Když jsem po spáchání oné činnosti zalezla dovnitř a zakutala se zpátky do svého ještě prohrátého spacáku, čouhající nos vedle mě se ospale zeptal, co to bylo venku za hluk. Odpověděla jsem, že nic důležitého, a dumala jsem nad zjevným faktem, že kdyby mě venku napadl los či medvěd, s mým drahým manželem by to ani nehnulo, jelikož by to sladce prospal.

Při druhém močení ve čtyři ráno, což byl i čas užití antibiotik, jsem byla nemile překvapena výraznou vzdušnou vlhkostí. Venku bylo relativně teplo, kolem +5C, což dávalo smysl. Teplota vždy bývá nízká při jasné obloze a vyšší při zatažené. A jelikož někdy jsem zvíře, které se chybami učí, narvala jsem si na kebuli čelovku. Díky tomu jsem nesbourala stan, jak hrozilo o pár hodin dříve.

Jak jsme si užívali to, co milujeme

Nastalo poslední ráno v divočině. Ve výhledu ze stanu jsme měli jezero Čáhkáljávri v pozadí s posvátnou horou Saana a venku zuřila ruska. Zírala jsem na okolní explozi barev, kdy převažovala červená. Škoda jen, že zrovna dnes, kdy budeme procházet jediným lesem tohoto treku, zmizela modrá obloha a byla nahrazena ocelově šedou.

Lubošovi už utěšeně hořel oheň, jelikož okolní stromy poskytovaly dostatek dříví. Konečně, konečně jsme si mohli užívat to, co bytostně milujeme: navlečení v péřovkách jsme postávali u ohně. Tuto bundu si kupodivu oblekl i Luboš a já pochopila proč. Mohla za to vysoká vlhkost, kdy ačkoliv bylo tepleji než předchozí dny, vnímali jsme to paradoxně jako vlezlejší podmínky, než když bylo pod nulou s nízkou vlhkostí.

Nemuseli jsme nikam spěchat, osada Kilpisjärvi ležela od našeho tábořiště asi tři kilometry, takže nebylo nutné se honit a už vůbec ne rušit tuhle ranní pohodu. Vždyť co může být hezčího, než popíjet teplý čaj /bez fernetu!/, zírat do plamenů ohně a řešit maximálně to, aby odlétající jiskry nepropálily naše high-tech oblečení. Mohli jsme si tedy vychutnávat momenty, které máme rádi, tedy narvaní v péřovkách podupávat u sálajícího táboráku. Snídali jsme jako každý den, salám se salámem, a naštěstí se nám vůbec nepřejedl. Klidně bych si dovedla představit tohle konzumovat dalších 14 dnů.

Oteplilo se na +6°C aneb jak se z nás stali ruskaři

Jelikož jsme vybaveni teploměrem, průběžně jsem sledovala, jaká je okolní teplota. Nyní se oteplilo na +6°C. Shodou okolností to byla stejná hodnota jako první den našeho putování.

Každopádně nastavši podmínky určitě zastaví nebo zpomalí postup rusky. K tomuto efektu jsou potřeba noční mrazíky, kdežto nyní bylo relativně teplo. Jak to vypadá, tak jsme měli štěstí, že jsme se ocitli ve správnou dobu na správném místě. Ti, co se vydají do hor nyní, nebudou mít tak pěkné scenérie, jako my, na druhou stranu je ale předpoklad, že jen co se ochladí a vyčásí, bude ruska utěšeně pokračovat. Pro nás to znamenalo dilema, kdy vlastně za ruskou na Sever vyrazit. Dopředu se to zjevně odhadnout nedá, loni jsme přiletěli příliš pozdě, letos to naopak vypadalo, že jsme stihli začátek rusky, která plně propukne tak za týden, maximálně dva, tedy přesně v termínu, který jsme zvolili loni. Tož a fčíl babo rad'. Začátek září, konec září, polovina září? Zatím jsme měli jasno v jediné věci. Tohle je termín, kdy se sem chceme vracet. Ruska v Laponsku. Stali se z nás ruskaři. Věděli jsme, že pozitiva tohoto fenoménu převáží negativa. Nevadí nám všudypřítomný vítr, nevadí nám v noci teplota pod nulou, nevadí nám přes den teplota těsně nad nulou, jen když se budeme moct kochat rozkvetlou tundrou se záplavou barev. A pokud mi někdo řekne, že tundra může být nudná, dostane přes čumák termoskou!

Naše poslední letošní pohledy na rusku

Sbalili jsme se, batohy postavili vedle sebe a pohledem se loučili s naším pláckem u sobího plotu, který nám poskytl vše, co jsme potřebovali. Bylo by načase vyrazit! Nemělo smysl odkládat nevyhnutelné, tak jsme nahodili naše výrazně lehčí zavazadla a vstoupili se do lesa. Tam jsme si užívali naše poslední letošní pohledy na rusku a doufali, že do roka a do dne se opět ocitneme v tundře za polárním kruhem.

Na pěšince, po které jsme šlapali, se objevila spousta sobích bobků. Tahle nádherná zvířata tudy musela proběhnou těsně před námi, což jsem identifikovala z jejich ještě vlhkých exkrementů. Jak jsem na tohle přišla? Ne, nejsem debil, nesahala jsem na ně, ale všimla jsem si, jak se bobky lesknou.

Jak jsme se nořili hlouběji a hlouběji do jediného lesa letošního Finska, nepřestávala nás překvapovat škála barev, kterou porost nabízel. Kromě modré jsme zde viděli snad všechny barvy, a vlastně i tu modrou: ve zdejších vodách.

Odvážné sobí mlád'átko

Najednou se před námi zjevily známky civilizace, zde prezentované bagrem, upravujícím cestu. Oni to snad chtějí vyasfaltovat?! No to přece ne. Chlapík v kabině počkal, až přejdeme, a poté se znovu pustil do práce na stezce, ze které bude za chvíli silnice.

Hned za další zatáčkou na nás zpoza stromů pokukovalo několikačlenné sobí stádo. Zjevně se nás tihle statní přežvýkavci nebáli a spíše je zvědavě zajímalo, co jsou ti divní sobi, stojící na zadních nohou a nemající paroží, zač. Očuchávali nás, frkali a udržovali si bezpečný odstup asi dva metry s výjimkou několikaměsíčního mlád'átka. To bylo neskutečně zvědavé a snažilo se dostat do naší blízkosti, což se zjevně nelíbilo matce, která ho neustále odháněla. Když jsem se jí koukla do očí, měla jsem pocit, že za provokatéry považuje nás a zlobí se, že její syn či dcera /mezi nohy jsme se nedívali, abychom zjistili přítomnost či absenci pindíka/ se tolik přibližuje k cizákovi. Jelikož jsme

usoudili, že je jen otázka času, kdy po nás samice vystartuje, stáhli jsme se. Nějak jsme netoužili zažít rozlícenou sobí matku v akci. Ono takových 300 kg živé váhy dovede mít docela silný přesvědčovací potenciál.

Zbývalo nám posledních pár set metrů treku. Neklamné zvuky civilizace, nesoucí se k nám ve formě dopravního ruchu, nás vyloženě znechutily. Oba jsme podvědomě zpomalili, abychom si protáhli co nejvíce to půjde naše poslední minuty v divočině.

To jste Vy, s tím zubem?

Ještě u chaty Saarijärvi předchozí den ráno, kdy padlo rozhodnutí o předčasném návratu domů, jsme se s Lubošem domluvili, že do Kilpisjärvi dojdeme opět oklikou přes turistické centrum. Napřed nás ale čekala úvodní cedule treku, kde jsme, těžší o několik kilogramů, před několika dny začínali.

Ztratili jsme na váze nejenom osobně na našich tělesných schránkách, ale i hmotně na výbavě /sežrané jídlo, upadnuté dálkové ovládání foťáku do peřejí.../

Pak jsme si vyšlápli kopec, na jehož vrcholu bylo postaveno infocentrum. Jen co jsme tam přišli a shodili batohy, hned jsme byli identifikováni jako pokořitelé Halti. Vrhlo se na nás asi pět gerontů a všichni do jednoho na nás shlíželi, jako bychom právě slezli z Anapurny. Jak jen poznali, odkud se vracíme? Pozdější pohled do zrcadla vše ozřejmil. Naše obličeje, ošlehané větrem, sluncem a mrazem, nás prozradily.

Když se nám konečně povedlo probojovat se k pultu, položili jsme sympatické obsluze na opačné straně stolu otázku, která se nám klubala v hlavě už několik dnů. To zde opravdu není žádný zubař? Mladá slečna byla rázem v obraze, a identifikovala nás jako ty turisty, co měli na treku potíže s chrupem. Rázem stoupl obdiv, který k nám měla parta důchodů. Podle nich jsme něco jako nadlidi,

kteří nejenomže překonali nástrahy treku k Halti a zpět, ale ještě to dokázali takhle zdevastovaní. A to jsem jim ani neměla sílu sdělit, že jsem navíc měla i podvrtnutý kotník.

Ještě než jsme z turistického centra vypadli, poprosili jsme ochotnou obsluhu o telefonické zrušení našich autobusových lístků z Kilpisjärvi do Kittily a jejich přeložení na zítřek.

Jak naše první kroky vedly do restaurace

Každopádně jsme se dozvěděli to, co už jsme věděli. Nemáme možnost nikde v nedalekém, ale ani dalekém okolí, kam bychom zvládli dostat se busem, najít zubaře. Pro nás dostupnou oblastí samozřejmě myslím okruh několika set kilometrů.

Nyní trochu předběhnu událostem. Kde se nachází stomatolog, který by byl ochoten a schopen mě ošetřit, jsem zjistila až další den při nákupu proviantu na cestu v místním obchodě od zvědavých nakupujících, kteří všichni do jednoho věděli, že já jsem ta osoba se zubními potížemi. Držte se. Nejbližší, takto vybavená zubní ordinace, leží 700 km daleko, což již přesahovalo naše možnosti dopravy.

Když už jsme neuspěli se stomatologem, což jsme ostatně očekávali, zbývalo vyřešit náš další zdejší pobyt. Jednak musíme zrušit původně zamluvené ubytování v Kilpisjärvi na příští týden, jednak musíme někde přespat nyní.

Protože se nejlépe přemýšlí s plným žaludkem, nehledě na to, že já měla žízeň jak trám, byť jsem vláčela dvě plné termosky s hnusným průduškovým čajem, rozhodli jsme nalézt někde restauraci a tam pořešit, co s námi dále. Výhoda zdejší osady byla její velikost. Hned po dosažení Kilpisjärvi

jsme objevili budovu s nápisem Ravintola, což finsky znamená restaurace. Jdeme tam! Shodou okolností se jednalo o stejné místo, kde jsme měli za týden spát. Bez problémů jsme se s ochotnou obsluhou domluvili na zrušení ubytování, a to bez stornopoplatku. Stačilo vysvětlit problém se zuby, nemožnost sehnat zubaře a tím daný předčasný návrat domů. Finka středního věku nás navíc uklidnila, že na tom trazit nebude, jelikož má zájemců o ubytování více, než kolik činí kapacita střediska.

Jak jsme se oba přežrali a já i přepila kávou

Majitelka ubytka nás posléze vybídla k posezení v její restauraci, což jsme ostatně měli celou dobu v plánu. K jídlu se zde nabízel neomezený přísun kávy, a to dalo plný průchod mým abstinenčním příznakům. Vyzunkla jsem tam asi čtyři šálky, což se mi v noci vymstilo. Nejenomže jsem nemohla usnout bolestí zubů, bránil mi v tom i kofein v mé krvi kolující.

Jestliže turista 12 dnů konzumuje pouze „suché“ jídlo, tedy expediční stravu zalitou horkou vodou, salám či oříšky, po příchodu do civilizace má tendenci se přežrat. Nejinak se to přihodilo i nám, když jsme se usadili ve stylově zařízené místnosti, sloužící jako jídelna. Luboš měl oběd formou bufetu, což znamenalo za paušální poplatek spráskat všechno, co se vejde na talíř a následně do žaludku, já si zvolila tradiční pokrm ze sobího masa „poronkäristys“. Byl toho plný talíř a já se poprvé v životě přežrala. A taky přepila kávou. Asi ty čtyři šálky nebyly po několikadenním půstu to pravé ořechové. Ale uznejte, copak jsem té vonící černé tekutině mohla odolat? Tím spíše, že Finsko je velmoc kávy, alespoň co se konzumace týče.

Závěrem se při placení ukázalo, že jsme tam projedli, či spíše prožrali, zhruba stejnou částku, na kolik by nás vyšlo zamluvené ubytování příští týden. Přišlo nám to férové. Restauraci jsme tak svá eura, která si od nás měli vydělat, nakonec stejně ponechali.

Poronkäristys

„Sobi guláš“, jak se někdy název mylně překládá, je zřejmě nejlépe známé tradiční jídlo z Laponska /poronkäristys finsky, renskav švédsky, finnbiff norský/. Znáám je především z Finska, Švédska a Norska. Na přípravu se obvykle používá steak ze soba nebo zadní kýta. Maso se nakrájí na tenké proužky, ty se krátce osmaží v tuku /tradičně v sobím tuku, ačkoliv dnes se častěji používá máslo či olej/, okoření černým pepřem a solí, a nakonec se přidá trochu vody, smetany či piva. Jídlo se servíruje s bramborovou kaší a syrovými brusinkami. Ve Finsku se často přidává nakládaná okurka, což zase není až tak běžné ve Švédsku.

Můj obličej jest ošlehan větrem a sluncem, nikoliv alkoholem

Až na fotkách jsem viděla svůj tehdejší obličej. Ošlehan byl větrem, mrazem a sluncem, nikoliv alkoholem, byť by to tak někomu mohlo připadat zejména díky doruda spálenému nosu. Rázem jsme pochopili, proč v nás ti turisté v infocentru tak rychle identifikovali někoho, kdo se právě vrátil z Halti. Prostě vzdorování vnějším podmínkám velmi rychle rozdělilo výletníky na turisty a „turisty“. Ti, co spali pěkně vevnitř, nejevili takové známky postižení ksichtu.

Když už jsme měli plné žaludky a někdo si splnil i kofeinový deficit, začali jsme řešit prozaické záležitosti, jako třeba kde dnes hlavu složíme. Díky přítomnosti wifi signálu jsem našla přes booking přijatelné ubytování, čímž jsme měli vyřešenou většinu úkolů, zbývaly nám pouze lístky na vlak a jejich převod na jiný termín a nalezení cenově přijatelného hotelu na zítřek v Praze poblíž letiště. Tohle jsem ale chtěla nechat na později, protože vzdor vypité kávy na mě začala padat únava. Rozhodli jsme se tedy přesunout do chaty, kde jsem zajistila naše přespání, a ještě před odchodem si Luboš prosadil fotodokumentaci pod losím paroží. Můžete mi opravdu věřit, že za jeho nasazené parohy fakt nemůžu. Mě ještě Luboš zvěčnil pod vycpanou hlavou losa. Pokud byste nás, tedy mě a losa, nedokázali rozeznat, tak vězte, že los je ten hezčí z nás.

Už jsem sušila ledacos, ale slovník a solničku fakt poprvé

Napapaní jsme se dokouleli do našeho ubytka. Čistě náhodou se jednalo o úplně stejné, kde jsme spali před 14 dny po příjezdu do Kilpisjärvi. Jestli to taky nebude tím, že tahle malá osada příliš mnoho možností na přespaní nenabízí.

Hned po příchodu do chaty Luboš zapálil oheň v krbu, protože systém radiátorů se tvářil, že venku zuří tropy, tak na co ještě topit. Bohužel nachystaného dříví vedle krbu leželo zoufale málo a my si příliš pozdě všimli nápisu, že topivo se zdarma fasuje na recepci, která zavřela asi půl hodiny předtím, než se tahle informace dostala do výplně mezi našima ušima.

První bod našeho snažení bylo vyložit veškeré věci a dát je vyschnout. Už jsem v životě sušila ledacos, ale anglicko-český slovník a solničku s pepřenkou fakt poprvé. Slovník vypadal již částečně rozpadlý díky promočení, ale malá kořenka se naštěstí tvářila, že svůj obsah pepře i soli uchránila před vlhkostí. Pokud se ptáte, proč s sebou na trek, kde se počítá každý gram, vozíme slovník a solničku, tak první kvůli komunikaci s turisty či návštěvě muzeí, a druhé kvůli dokoření potravy. Pokud máte totiž partnera, který si do každého jídla vysype obsah pepřenky, tak je Vám jasné, že se bez tohoto dochucovadla prostě neobejde. No a sůl jest třeba kvůli svalům. Zde se to až tak neprojevalo, ale na cykloputováních jsem od druhého týdne pravidelně trpěla nedostatkem soli a z toho způsobenými bolestivými křečemi ve svalech. Tento deficit měl vliv i na psychiku. Velmi dobře si vzpomínám na často se opakující sen, jak stojím v obchodě u pečiva a žádostivě z něj slízávám sůl.

Jak jsme se snažili zkulturnit před dlouhou cestou

Kdybych neměla problém se zuby, kvůli kterému se musíme vracet domů dřív, zůstali bychom podle původního plánu v Kilpisjärvi několik dnů. Nyní zde pobudeme jen krátce, protože zítra v 11. hodin nám jede bus do několik set kilometrů vzdálené Kittily, odkud máme další den letadlo do Helsinek. Kvůli změně programu se náš pobyt v Kilpisjärvi zredukoval na pár hodin, během nichž musíme sebe i výbavu přivést do ekologicky přijatelného stavu. Znamenalo to mimo jiné vyprat si v umyvadle zejména kalhoty a doufat, že do rána uschnou natolik, aby se v nich dalo cestovat. Využili jsme ještě ne zcela vyhaslého krbu a mokré svršky navěšeli přes naše gumicuky ke zdroji tepla.

Oblečení, které jsme nemuseli podrobit odbahňovacímu cyklu, jsme přehodili přes gumicuky, napjaté na schodišti. V chatce to vypadalo jak v utečeneckém táboře, ačkoliv si tedy nemyslím, že nějaký uprchlík by byl vybaven například zimním péřovým spacákem s membránou.

Jako cestovní trička jsme určili expediční trika, vyrobená speciálně pro tuto cestu sestřinými dětmi a na treku prakticky nenošená, já měla navíc nově koupenou mikinu s posvátnou horou Saana. Když

mi okolnosti znemožnily na ní stanout vlastní nohou, mám ji alespoň barevně vyvedenou na prsou a břichu.

Oheň v krbu pomalu dohasínal, což byla škoda, rádi bychom v jeho dosahu ještě poseděli a akumulovali do sebe teplo. Vzduch vevnitř se totiž prudce ochlazoval a my v místnosti přebývali zababušení v péřovkách.

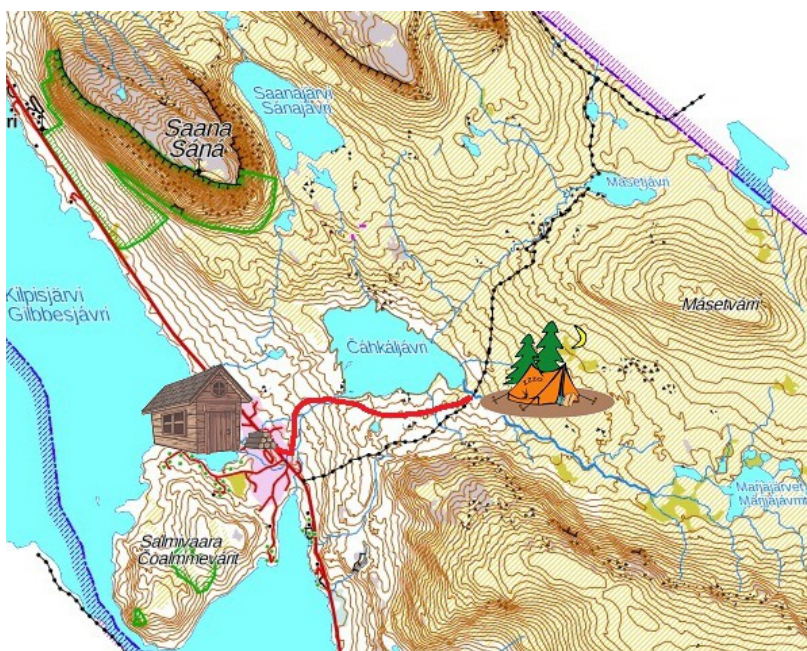
Natáhli jsme budík na přijatelných 7,30 a zalehli k více než zaslouženému spánku.

Něco je divně

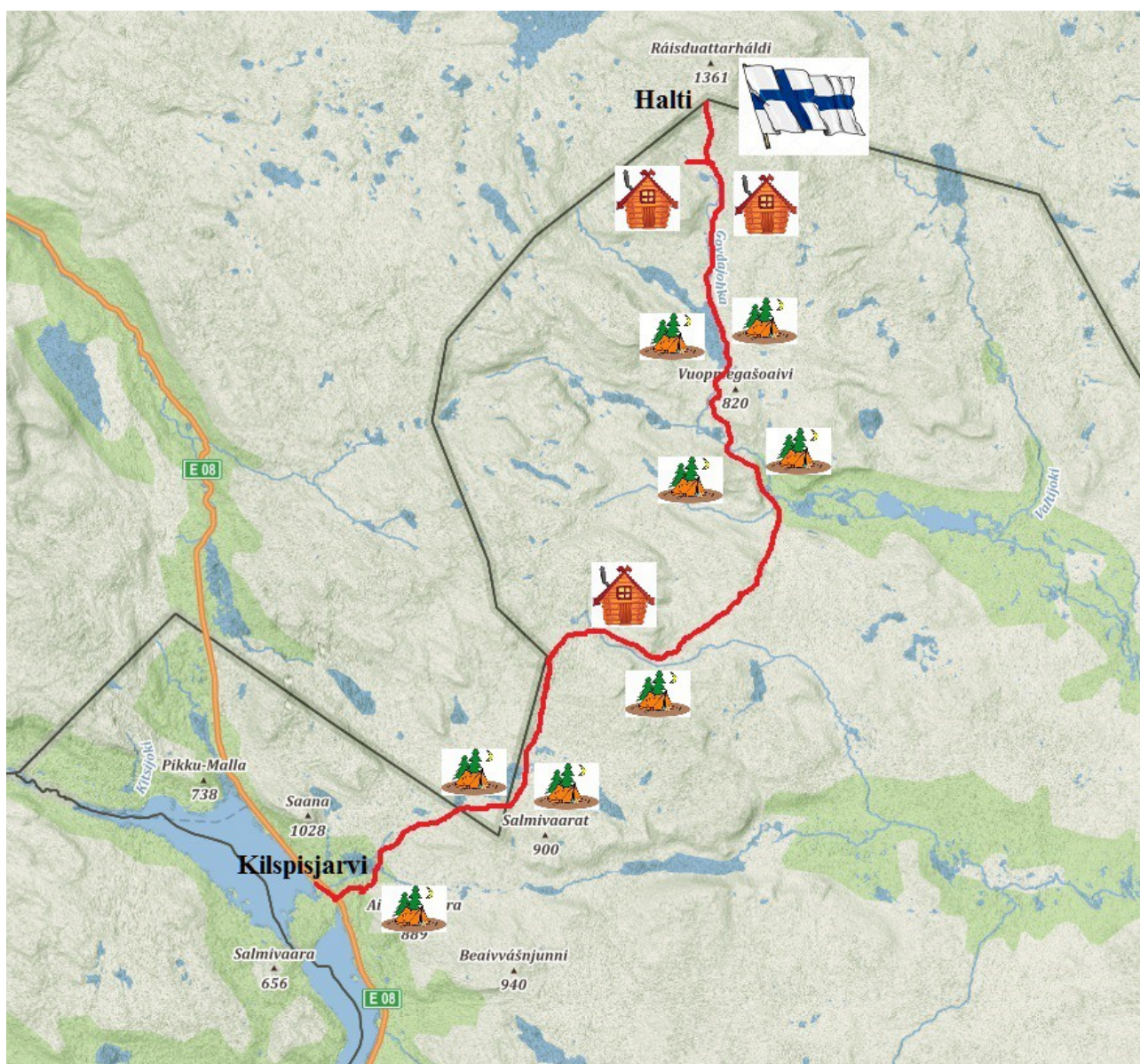
Jelikož mi intenzivní bolest zubu, která nepolevovala ani zde v civilizaci, bránila usnout, převalovala jsem se vedle slastně spícího Luboše. Protože jsem díky vypitým tekutinám musela z postele ven, došlo mi, že je něco divně.

1. Nemusím si oblékat péřovku, když jdu v noci močit.
2. Nemusím spát v čepici.
3. Při spaní mi z obličeje čouhá víc, než ledový nos.
4. Nemlátí mi do zad stan, otrásající se poryvy větru.
5. Nemusím si brát čelovku, když jdu čurat.
6. Při močení mohu hačat na teplé záchodové míse, nikoliv vystrkovat zadek do větru a zimy.
7. Nemusím zahrabávat exkrementy a počítat počet použitých WC papírů.
8. Nemusím jíst ve stoje chladnoucí expediční stravu z pytlíku.
9. Po vykonání potřeby si mohu ruce omýt v umyvadle pod teplou vodou.
10. Suchá péřovka a suchý péřový spacák není nejcennější majetek, který mám.

Mapa

Celková trasa

Epilog

Ženská vydrží víc než člověk

Během sedmi dnů a šesti nocí ve Finsku mě zuby natolik bolely, že jsem sežrala 62 tablet Ibalginu. Vycházelo to v průměru na jednu tabletu každé dvě hodiny, k tomu jsem muka klidnila několika sáčky Nimesilu. Obvyklé dávkování je 3 x denně 400 mg Ibalginu, dávka 2400 mg za den by neměla být překročena. U mě to vycházelo na 4800 mg za 24 hodin, tedy pouhý dvojnásobek maximální možné dávky, která se udává pro průměrného člověka, jímž je 70 kg jedinec. Letální dávka u člověka není známa, ale domnívám se, že jsem se jí velmi blížila. Ještě ve Finsku se mi mohly projevit závažné nežádoucí účinky, kdy v popředí stojí krvácení z vředů v žaludku a střevech anebo selhání jater či ledvin. Nic z toho naštěstí nenastalo a že nedošlo k poškození ledvin ani jater jsem si ověřila asi dva týdny po návratu z Finska v rámci předoperačního vyšetření na plánovaný zákrok, nesouvisejícím s naším trekem. Tehdy jsem s úlevou zjistila, že podle laboratorních výsledků se alterace těchto orgánů neukázala. Podotýkám, že při zobání Ibalginu jsem si tohoto rizika byla vědoma, ale bolest byla silnější a nešla překonat bez analgetik.

Jaké je poučení pro příště? Ne, nepřestanu chodit na takové výpravy. Jen si rozšířím vybavení lékárničky o silnější léky na bolest typu Tramal.

No a kotník? Na ten jsem se nemohla pořádně postavit ještě tři týdny po návratu z Finska. Jelikož mě čekala velká břišní operace, nohu jsem nezatěžovala, a nakonec se to samo zhojilo bez nutnosti návštěvy lékaře. Ostatně, co by mi provedl jiného, než že by mi haxnu přechodně znehybnil, když jsem ji zcela zjevně zlomenou neměla, pouze měla natažené vazy?

Pro hnidopichy: k zubaři pravidelně chodím a půl roku před výpravou jsem měla zhotovený velký panoramatický rentgenový snímek zubů. Nic jsem tedy nezanedbala.

Rekapitulace

Možná vypadáme jako nevyhranění turisté. Máme za sebou několik výprav na Sever s použitím různých způsobů přesunu /cyklovýpravy, vodácká výprava, pěší treky/. Skutečnost je trochu jiná, my jsme vždy bývali pěšáci, postupem let jsme vyzkoušeli i jiné způsoby trávení dovolené, abychom se opět našli. Našli jsme se v tom, že přece jenom nám dálkové pěší výpravy za polárním kruhem vyhovují nejvíce. Kromě výše uvedeného jsme měli ještě jeden důvod. V roce 2016 jsme se na podzim vydali znovu do Finska pěšky po několika letech, a zažili jsme šok ve smyslu "zcivilizování". Proto tam chceme jezdit ještě nyní, než přes divočinu položí asfaltky. Možná trochu přeháním, ale náznaky jsme už zažili. Asi to souvisí s množstvím lidí, a tudíž nutností to nějak regulovat, nevím. Každopádně to v žádném případě neznamená, že jsou tam vedené turistické dálnice, jen to, že už to není tak "divoké".

Nejsme nezkušení trekaři, máme za sebou už několik takových dálkových pěších přechodů. Tento byl náš šestý, z toho třetí ve Finsku, z dalších států to byl Island, Švédsko, Norsko. Rozhodně byl nejtěžší, a to jak terénem, tak počasím, pokud nepočítám naši nešťastnou zimní výpravu, kdy jsem omrzla. Je mi samozřejmě jasné, že jsou i mnohem obtížnější treky, o tom žádná, já to pouze porovnávám s námi absolvovanými. Vydali jsme se na stezku Kalottireitti, která je součástí dálkové stezky Nordkalottleden. Ta má celkově asi 800 km, z toho pro nás zajímavá větev má 190 km a vede z finského Kilpisjärvi do norského Kautokeina kolem finské nejvyšší hory Halti. Pro nás byla 190 km dlouhá stezka přece jen velká porce, tak jsme si zvolili pouze část z Kilpisjärvi k Halti a zpět, tedy nějakých 120-130 km. To již pro nás zvládnutelné bylo. Co se týká přesného počtu kilometrů, tak se údaje liší. Letos jsme kvůli úspoře váhy nebrali GPS /přišlo nám to jako příliš těžké hodinky, když v ní nemáme mapový podklad/, vycházeli jsme z údajů na netu, případně z údajů předchozích cestovatelů. Spoléhat na ukazatele na trase se moc nedalo, sami Finové se v nich rozcházeli /běžně se cedule ukazující jedním směrem od té na druhé straně, ukazující zpět, lišila o 1-4 km, a to prakticky denně/, dále se úplně rozcházeli mezi sebou ukazatelé a mapový papírový podklad. V neposlední řadě v počtu vzdálenosti mohlo hrát roli to, že chata pod vrcholem Halti neleží přímo na trase, ale několik km od ní.

Jsme hazardéři nebo ne?

Samozřejmě se u mě liší vybavení lékárníčky podle podmínek, do kterých razíme. Nejvíce vybavená je právě na tyto pěší, dálkové přechody. Věděla jsem, že budeme minimálně 11 dnů mimo civilizaci a mimo signál, takže v případě potíží si musíme vystačit sami. Jiné je to na kole, tam skoro vždy byl jak signál, tak možnost sednout na kolo, a během 1-2 dnů dorazit někam do osady. Tady jsem věděla, že z poloviny trasy to budeme mít do civilizace 5-6 dnů pochodu. Tato naše "expediční" lékárníčka je plně vybavená, nosím s sebou běžné obvazy, pružná obinadla, speciální obvazy napuštěné antibiotiky, stříbrem či jinými medikamenty, slouží k ošetření rozsáhlých ran, popálenin, zhnisaných ran, mám tam i leukostehy na šití ran, tkáňové lepidlo, prostředky na stavění krvácení, troje antibiotika... Jasně, k většině těch věcí se laik nedostane a ani by je neuměl použít, ale já záležitost s lékárníčkou беру jako něco, co by se sebou tahat mělo, a zároveň by to nemělo být potřeba. Ani by mě nenapadlo ji nechat doma jen proto, že je to váha navíc a dosud jsem ji nepotřebovala. Letos poprvé jsem byla za vybavení lékárníčky vděčná. Postihl mě tam zánět zubu, který byl lokalizován v kořenech čelisti. Nemít s sebou antibiotika, nevím, co bych dělala. Prostě bych ležela oteklá v horečkách /lepší varianta/, případně bych dle typu provalení ložiska buď zakalila /pokud by se z kosti provalilo do lebky/, případně dostala sepsi, nebo bych měla píštěl třeba do tváře /lepší varianta/, kudy by se hnis dostal z kosti ven. Takto se mi ložisko v kosti opouzdřilo a vydrželo čekat na definitivní ošetření.

Sepsala Lea Vargovčíková, vyfotili Lea a Luboš Vargovčíkovi

